

Er jeg 'køn' nok?

- En kvalitativ undersøgelse af nonbinære trans
personers oplevelse af trivsel

Rapportens samlede antal tegn
(med mellemrum og fodnoter): 186.484

Svarende til antal normalsider: 77.7

Charlotte Amalie Stevang.
Studienummer: 20154577
Mobilnummer: 27142517

Vejleder: Mogens Jensen

10. semester
Kandidatspeciale

Aalborg
Universitet
28 maj, 2021

Abstract

Nonbinary gender identity is often defined as a transgender identity wherein individuals identify as somewhere in between the male and female sex. Due to the world's often very binary views of gender and society, these individuals are often faced with specific and paramount challenges when it comes to well-being. This aspect is supported by existing literature on this topic although it is sparse in terms of numbers and often consists of quantitative inquiries. Thus, this master thesis revolves around the specific challenges in the lives of nonbinary youth in Denmark, which may conflict with the individuals' experience of well-being.

Drawing upon a phenomenological and hermeneutic scientific theoretical approach this qualitative study applies semi-structured life-world interviews to investigate two nonbinary individuals' own perspectives and reflections upon their experience of well-being as a gender minority. The interviews were conducted through an online video platform. Both informants self-identified within the nonbinary umbrella and were chosen based on demographical factors such as assigned gender at birth.

The analysis of data was conducted in two parts. The first part consisted of one overarching theme, four subthemes and nine categories. These were identified using Interpretative Phenomenological Analysis and provided specific knowledge on how nonbinary individuals experience their well-being and what this is affected by.

The overarching theme 'Identity and Well-being' awoke the researcher's curiosity in terms of it not being explored as two intertwined terms in existing literature. This curiosity led to the second part of the analysis where the overarching theme of 'Identity and Well-being' was further analyzed using two specific theoretical approaches: Donald Winnicott's (1960) theoretical terms of true and false self as well as individual creativity and Koji Komatsu's (2019) theoretical term of the presentational self. To combine these two theoretical approaches and make further sense of the second part of the analysis, a new approach to these was conducted. This theoretical analysis pointed out that not only is identity an important aspect of nonbinary individuals' well-being, so is the development of gender identity.

Additionally, the thesis' two consisting analyses were combined in a broader perspective to consider the value of the knowledge that comes from this, as well as consider where this thesis suggests new knowledge. Being the first Danish qualitative study to actively uphold both identity and well-being in the investigation of Danish

nonbinary individuals' experience of well-being as a gender minority, this master thesis can offer unique insight to the factors influencing this topic as well as form the grounds from which further studies may investigate this subject.

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	6
1.1. <i>Det komplicerede køn</i>	7
1.1.1. Begrebsafklaring	7
1.2. <i>Baggrund for undersøgelsen</i>	10
1.2.1. (Køns)minoritetsstress	10
1.2.2. Mental sundhed.....	13
1.2.4. Beskyttende faktorer	15
1.3 <i>Specialets formål og problemformulering</i>	15
2. Metode	17
2.1. <i>Metodologisk og epistemologisk grundlag</i>	17
2.1.1. Epistemologisk fokus	17
2.1.2. Hermeneutikken.....	18
2.1.3. Fænomenologien.....	18
2.1.4. Den hermeneutiske cirkel og dobbelthermeneutikken.....	19
2.2. <i>Den kvalitative forskning</i>	19
2.2.1. Semistruktureret livsverdensinterview	20
2.2.1.1. Procedure.....	20
2.2.1.2. Informanterne	21
2.2.1.3 Videointerview	22
2.2.1.4 Transskription	23
2.3. <i>Anvendelsen af IPA som metode</i>	24
2.3.1 Analytiske trin.....	24
2.4. <i>Etiske overvejelser</i>	26
2.4.1. Kend historien	27
2.4.2. Vær transparent.....	28
2.4.3. Studer sproget	29
2.4.4. Respekter rummet for fællesskab.....	30
3. Analyse del 1: Resultater	32
3.1. <i>Minoritetsstress som nonbinær</i>	32
3.1.1. Modstand på eksistens	33
3.1.2. Mødet med systemet	34
3.1.3. Fremmedgørelse og isolation.....	36
3.1.4. At være anderledes.....	37
3.1.5. At springe ud.....	40
3.1.6. Mikroaggressioner	42
3.1.7. Familieforhold.....	44
3.2. <i>Forhold til egen krop</i>	46
3.3. <i>Forhold til eget køn</i>	49
3.3.1. Oplevelse af egen kønsidentitet	49
3.3.2. At være nonbinær 'nok'	51
3.4. <i>Aktivismе som beskyttende faktorer</i>	52
3.1.5. Opsummering af første del af analysen	54
4. Analyse del 2: Gennemgående teoretiske perspektiver	56

4.1. Definition af anvendte psykologiske begreber.....	56
4.2. Identitet og trivsel.....	59
4.2.1. Udvikling af kønsidentitet.....	59
4.2.1.1. Egen, indre oplevelse af køn og fornemmelse og samspil med egen krop	60
4.2.1.2. Fremtræden og præsentation af kønsidentitet	62
4.2.2. Familieforholds betydning for udvikling af det sande selv	65
4.2.2.1. Manglende spejling og forståelse.....	65
4.2.2.2. Forældretypers betydning for det nonbinære individs udvikling af et sandt køns selv	67
4.2.2.3. Passivitet i egen familie og det falske selvs beskyttelse af det sande selv	71
4.2.2.4. Opsummering.....	72
4.2.3. Det aktivistiske miljøes betydning for udviklingen af det sande selv	72
4.2.4. Opsummering af anden del af analysen	75
5. Diskussion.....	76
5.1. (Køns)identitet og trivsel – en opsamlende diskussion om nye perspektiver.....	76
5.3. Metodekritisk diskussion.....	80
5.3.1. Generalisering eller overførbarhed?	80
5.3.1.1. Hvad med intervention?	81
5.3.2. Kritik af IPA	81
5.3.3. En kort feministisk kritik af forskers egen position i undersøgelsen.....	82
6. Perspektivering	84
7. Konklusion.....	85
8. Referencer	88
8.1. Internetkilder	93
Appendix	95
Tabel 1: Eksempel på initiale temaer fra transskription af Jackies interview	95
Tabel 2: Eksempel på temaer og kategorier med udgangspunkt i transskriptionerne	96
Tabel 3: Temaerne i specialet.....	97
Bilag 1: Rekrutteringsopslag.....	98
Bilag 2: Interviewguide – speciale vedr. Nonbinæres trivsel.....	99
Bilag 3: Samtykkeerklæring.....	102
Bilag 4: Transskriptionsguide	103

Det ideelle for mig ville jo være, at folk kiggede på mig og var sådan: Det dér, det er sgu en non-binær person. At jeg ligesom blev set af min omverden. Men det gør jeg ikke. Jeg føler altid, at jeg skal forklare

Ovenstående citat er sagt af Jackie, som deltager i dette speciale. Citatet sætter ét af flere afsæt for følgende undersøgelse.

1. Indledning

Blandt de tidligst skrevne optegnelser i menneskehedens historie har der været referencer til bestemte mennesker, som er hverken kvinde eller mand (Leick, 1994). Nationalamerikanske stammer beskrev disse mennesker som 'Two-Spirits' (Driskill, 2016), og hawaiianske stammer skrev levende om 'Māhū' – en tredje kønsbetegnelse, som rummer både feminine og maskuline energier (Robertson, 1989). Māhū var ikke noget negativt – tværtimod. Māhū var vis og rummede en spirituel dualitet af feminin og maskulin; det bedste af begge verdener så at sige. Māhū var, hvad vi i dag nok vil beskrive som, nonbinær trans person.

Med den vestlige kolonisering af verden synes det, at den positive anerkendelse af trans identiteter svandt i takt med de kulturer, de trivedes i. I mange år har trans personer måttet stå overfor en patologisering af deres identitet, kombineret med en grænseløs fascination af deres væren. Trods dét at historien fortæller os anderledes, betragtes trans personer ofte som noget nyopstået og i værste fald, ny *opfundet*. Først i 2017 blev transkønnet taget af listen over diagnoser i Danmark (Kristensen, 2016). Vi anerkendte her offentligt som samfund, at 'transkønnethed' ikke er lig med sygelighed; at 'transkønnethed' er en identitet, ikke en diagnose. Alligevel peger nyere studier på, at ikke alt er vel, når man lever som trans person i Danmark. Den nationalt omfattende SEXUS-rapport, udgivet i 2019 af Morten Frisch, Ellen Moseholm, Mikael Andersson, Josefine Bernhard Andresen og Christian Graugaard peger på, at der er flere trivselsparametre hvorpå trans personer i Danmark falder ud på negativ vis. Hvad denne rapport ydermere tydeliggør er, at der er væsentlige forskelle at tage i betragtning, når det kommer til differentiering mellem forskellige *typer* af trans personer. Netop disse tal ligger til grund for indeværende speciales nysgerrighed – for forholder det sig også sådan, hvis man spørger de nonbinære

individer? Og hvorfor? Jeg vil i det følgende undersøge denne undren ved at tage udgangspunkt i hovedpersonernes egne fortællinger og oplevelser.

1.1. Det komplicerede køn

For at forstå hvad nonbinær kønsidentitet er og indebærer, er det nødvendigt først at klarlægge indeværende speciales forståelse af køn. Ofte forstås køn som noget dualistisk; man er *enten* mand eller kvinde. Den nonbinære kønsidentitet sætter spørgsmålstegn ved denne forståelse. Her anses køn for at være et spektrum. I hver sin ende af spektret ligger oplevelsen af enten at være 100% mand eller kvinde, mens alt imellem illustrerer oplevelsen af at være netop noget imellem. Forskellen på den nonbinære kønsforståelse og den binære befinder sig derfor i, om man mener, at der er noget imellem de 'klassiske' to køn. Den nonbinære kønsforståelse defineres yderligere ved en afstand fra biologiske markører som definitive og et skridt mod en kønsforståelse, som bygger på at være tro mod indre følelser og oplevelser.

1.1.1. Begrebsafklaring

I det følgende vil jeg yderligere definere en række begreber, som aktivt anvendes i indeværende speciale. Dette gøres med henblik på transparens for specialets bagvedliggende forståelse.

Tildelt køn

Vores køn tildeles ved fødslen, baseret på udseendet af ydre kønsorganer. Dette køn betegnes ofte som biologisk køn. For de fleste mennesker vil dette køn være i overensstemmelse med deres oplevelse af eget køn; deres kønsidentitet (APA, 2015, p. 862). Men som dette speciale anslår, er der også mennesker, hvor dette tilfælde ikke er gældende. Af den årsag vil jeg i indeværende speciale bruge termen 'tildelt køn' om det køn, der er blevet tildelt pågældende individer ved fødslen.

Kønsidentitet

Kønsidentitet refererer til et individs oplevelse af sig selv som mand, kvinde eller noget derimellem eller udover (APA, 2015). Det er derfor koblet til en internaliseret

oplevelse af køn, som ikke nødvendigvis fremkommer tydeligt for andre (APA, 2015, p. 862).

Ciskønnet

Ciskønnet som begreb anvendes om personer, som ikke oplever en uoverensstemmelse mellem kønsidentitet og tildelt køn (Amnesty, 2016, p. 3). Historisk set er begrebet ciskønnet opstået i kølvandet på den vestlige verdens øgede opmærksomhed på at være transkønnet. Man har ifølge med dette haft et behov for terminologisk at kunne adskille de to begreber og dertilhørende livserfaringer (Choski, 2016).

Transkønnet

Transkønnet er et bredt begreb, som i indeværende opgave benyttes som en paraplyterm. Det dækker over både binære trans personer samt nonbinære trans personer. Der er derfor tale om en alsidig gruppe af mennesker, hvis kønsidentitet eller udtryk adskiller sig fra den normative forståelse af køn (Dhejne & Giraldi, 2019). I Danmark anslås det, at omkring 0,5-2% af befolkningen har et tildelt køn, som differentierer fra det køn, de er blevet tildelt ved fødsel (Dhejne & Giraldi, 2019, p. 321).

Nonbinær kønsidentitet

Nonbinær kønsidentitet er en kønsidentitet, som falder under paraplytermen transkønnet. Det er en identitet, som ikke hører til normative, binære kønsforståelser. Ifølge SEXUS-rapporten (2019) er en overvejende del af de mennesker, der identificerer sig som transkønnet i Danmark, nonbinære. Nonbinære er et bredt begreb, som dækker over flere kønsbegreber/identiteter såsom: queer, akønnet, genderfluid m.fl.

Pronomener

Da nonbinær og transkønnet dækker over flere begreber og identiteter, medfølger der også en række forskellige pronomener. Disse kan være han/hans, hun/hendes, hen/hens eller de/deres. Pronomener *kan* fortælle noget om et individs kønsidentitet, men gør det ikke nødvendigvis.

Kønsdysfori

Kønsdysfori betegner psykiske, fysiske eller sociale ubehag, som ledsages af trans personers indre oplevelse af uoverensstemmelse mellem tildelt køn og kønsidentitet (LGBT Danmark, 2015). Mange trans personer oplever langvarige og stærke følelser af kønsdysfori, som kan resultere i komorbide lidelser, såsom depression og angst (APA, 2013).

Minoritetsstress

Konceptet om minoritetsstress stammer fra flere sociale og psykologiske teoretiske orienteringer. Det kan beskrives som forholdet mellem minoriteter og dominerende, heterogene værdier, som resulterer i konflikt med det sociale miljø, oplevet af minoritetsgruppemedlemmer (Meyer, 2003). Disse konflikter opleves som stressorer og disse kan udgøres af flere faktorer, såsom lav social støtte, systematisk diskrimination og fordomme.

Mikroaggressioner

Mikroaggressioner defineres som en handling eller udtalelse, som diskret og ofte ubevidst udtrykker en fordomsbaseret attitude overfor et individ fra en marginaliseret gruppe (Chang & Chung, 2015). På trods af dets ofte uintentionelle natur kan det have ødelæggende effekt for de individer, det rammer.

Internaliseret transfobi

Internaliseret transfobi defineres som ubehag ved ens egen transidentitet, grundet en internalisering af samfundets normative kønsforventninger (Scandurra et al, 2018). Det relaterer sig ofte til en del af den minoritetsstress som transminoriteter oplever (Healy, 2011).

Trivsel

Trivsel er et helhedsbegreb, som refererer til et menneskes velbefindende og hvad der for dette menneske skaber overskud, handlekraft og glæde. Ifølge Den Store Danske (Jørgensen, 2020) forstås trivsel i psykologisk forskning oftest ud fra fire synsvinkler: 1) en personlighedsorienteret synsvinkel, hvor personens almene tilstand er i fokus. 2) en kognitivt orienteret vinkel, hvor der fokuseres på personens opfyldelse af egne forventninger. 3) En socialpsykologisk tilgang med vægt på

personens interaktion med omgivelserne og 4) en sociologisk vinkel, som fokuserer på trivselsfremmende vilkår, typisk for en specifik samfundsgruppe. Indeværende speciale betragter trivsel som en sammenfletning af disse fire perspektiver.

1.2. Baggrund for undersøgelsen

Forskningsmæssigt fokus på transkønnet populationers problematikker er steget i takt med offentlighedens. Alligevel behandles emnet ofte som nyt i litteraturen og endnu nyere synes det at være at skelne mellem forskellige transidentiteter. Nonbinære er sjældent egenhændigt i fokus, men inkluderes oftest som del af en transkønnet population. Nyere forskning sår tvivl om denne ukritiske inkludering af forskellige identiteter og peger i stedet på, at forskellige dilemmaer, udfordringer og problematikker kan gøre sig gældende på tværs af transidentiteter. Særligt peger mere og mere forskning på, at der ikke kun er forskel på bagvedliggende faktorer for trivsel mellem binære og nonbinære transkønnet grupperinger, men også at nonbinære synes at rapportere *dårligere* trivsel. Disse tal understøtter den danske SEXUS-rapport (2019) også på flere parametre. Her rapporterede nonbinære trans personer i højere grad end binære forekomst af angst, depression og ensomhed (Frisch et al., 2019). Det er netop disse tal som indeværende speciales hovedinteresse er udsprunget af. For hvad der ligger bag disse dystre tal synes endnu ikke at være undersøgt i dansk sammenhæng. En række internationale studier over de sidste år har dog forsøgt at kaste lys på sagen og det er derfor med udgangspunkt i disse studier, at jeg i indeværende speciale har identificerede tre overordnede temaer i forskningen, om nonbinære trans personers trivsel. Disse temaer er *(køns)minoritetsstress*, *mental sundhed* samt *beskyttende faktorer*, og vil i dette afsnit afdækkes med fokus på at indsnævre specialets problemfelt.

1.2.1. (Køns)minoritetsstress

Ilan Meyer (2003) tilbyder en nyere rammesætning om forståelsen af minoritetsstressteorien med særligt fokus på seksuelle minoriteter, såsom homoseksuelle. Her fremhæves, at seksuelle minoriteter udsættes for unikke og fjendtlige stressorer, som er mere identitetsbaserede (Spivey & Prinstein, 2018, p. 714). Disse specifikke stressorer har negative effekter på de pågældende minoriteters sundhed (Meyer, 2003). Selvom modellen originalt konceptualiseres til seksuelle

minoriteter, foreslår Michael Hendricks og Rylan Testa (2012), at den på lignende vis kan anvendes på køns-varierende individer, såsom transkønnet og nonbinære grupperinger. Hendricks og Testas (2012) minoritetsstressmodel bygger på statistikker, som viser at kønsminoriteter i højere grad end andre minoriteter oplever chikanering samt fysisk, psykisk og seksuel vold (p. 463). Disse udgør distale stressorer, hvorimod proximale stressorer repræsenterer mere internt baserede processer, såsom internaliseret transfobi (Hendricks & Testa, 2012, p. 462). Mange studier understøtter at minoritetsstress blandt transkønnede udgør en særlig risiko for udviklingen af dårlig trivsel (Hendricks & Testa, 2012; Meyer, 2015; Scandurra, Amodeo, Valerio, Bochicchio & Frost, 2017). Det synes dog, at billedet bliver en anelse mere tvetydigt, når det kommer til nonbinære trans personer. Da denne kønsidentitet i mindre grad end binære transkønnet fremstår tydeligt for offentlighedens øjne, mindskes risikoen for direkte diskrimination derfor i et vist omfang også. Det ville dog være forkert at antage, at nonbinære af samme årsag derfor *ikke* oplever minoritetsstress. En undersøgelse af Natalia Trusczyński, Anneliese Singh & Nathan Hansen (2020) peger på en anden *form* for minoritetsstress, som hovedsageligt består af mikroaggressioner. Mikroaggressioner forstås ofte som modstand mod at bruge korrekte pronomener, fejlkønning og visning af ubehag (Trusczyński et al, 2020, p. 5). Brugen af korrekte pronomener har modtaget relativt stor opmærksomhed både i mediebilledet og i forskning vedrørende minoritetsstress. Kønnede pronomener kan udgøre en særlig stressfaktor for nonbinære individer, da mange sprog ikke inkluderer ikke-kønnede pronomener (Jones, Bouman, Haycraft & Arcelus, 2019, p. 259). Dette kan resultere i, at nonbinære trans personer kan føle, at deres kønsidentitet ikke er socialt anerkendt eller valideret (Fiani & Han, 2018; Monro, 2019; Vincent, 2019; Jones et al, 2019, p. 259). Den manglende anerkendelse af nonbinæres kønsidentitet i det offentlige rum synes som sagt også at udgøre en faktor i minoritetsstress. Offentligheden har ofte svært ved at forstå denne kønsidentitet og der er meget sparsom repræsentation af nonbinære mennesker i medierne, reklamerne, film og litteraturen (Thorne, Witcomb, Nieder, Yip & Arcelus, 2019, p. 246). Som resultat heraf er det mere sandsynligt for nonbinære individer også at forvente større besværligheder i navigeringen af deres liv i en verden, hvor sociale forståelser og rollemodeller er manglende (Thorne et al, 2019, p. 246).

Som del af den minoritetsstress, nonbinære individer kan opleve, fremhæves også mødet med 'systemet' og særligt sundhedsfaglige arenaer (LGBTsundhed, 2020). Et studie af Sari Reisner og Jaclyn Hughto (2019) viser, at 52% af nonbinære individer i Massachusetts, U.S. diskuterer deres kønsidentitet og tilhørende problematikker med deres primære sundhedsudbyder sammenlignet med 84% af binære transkønnede (p. 14). Ydermere viste studiet, at nonbinære personer havde forøget sandsynlighed for lavere niveauer af rutinemæssigt sundhedsengagement (Reisner & Hughto, 2019, p. 13-14). En undersøgelse af Beth Clark, Jaimie Veale, Marria Townsend, H  l  ne Frohard-Dourlent og Elizabeth Sawyc (2018) påviser også, hvordan nonbinære i større grad end binære trans personer oplever ubehag ved at diskutere trans-specifikke sundhedsplejeb  hov med deres familielæge (p. 159). Den smule forskning, der er opstået omkring adgang til sundhedspleje for nonbinære personer, peger på at denne gruppe m  der specifikke barriere (såsom afslag på behandling og undgåelse) og markante sundhedsforskelle sammenlignet med den binære befolkning, også binære transkønnede (Harrison, Grant & Herman, 2012; Clark et al, p. 158-159). Individer med nonbin  rt køn repræsenterer muligvis en særlig udfordring i sundhedssystemet, da de måske har sundhedsplejeb  hov som differentierer fra individer med binært køn. I forbindelse med behandling af kønsdysfori kræver nonbinære individer typisk en meget lav dosis af hormonbehandling for at skabe balance mellem krop og køn (Clark, 2018, p. 163). Denne slags behandling udbydes ofte ikke på k  nsbehandlende klinikker, da der her ofte sigtes efter, at patienten får en hormondosis, der sikrer et hormonniveau, som matcher det foretrukne, *binære køn* (Hormonbehandling med Kvindelige Kønshormoner, 2020; Hormonbehandling med Mandlige Kønshormoner, 2020). I modsætning til binære transkønnede passer nonbinære ikke ind i det typiske lineære narrativ som man i historisk, medicinsk perspektiv forbinder med at transitionerne til 'det andet køn': først social transition, dernæst hormonterapi, som slutteligt efterfølges af kønsregulerende kirurgi.

Noget tyder også på, at nonbinære trans personer står overfor en anden slags minoritetsstress end eksempelvis binære trans personer, og at disse minoritetsstress faktorer fører til specifikke problematikker.

1.2.2. Mental sundhed

Studier som specifikt undersøger mentalt helbred og sundhed hos nonbinære trans personer er sparsomme i antal. Dog peger de få studier, der er, på at denne gruppe muligvis har forhøjede risici for mentale sundhedsproblemer, sammenlignet med binære trans personer og ciskønnede (Reisner & Hughto, 2019; Thorne et al, 2019; Scandurra et al, 2019), samt at de ofte rapporterer dårligt psykisk helbred (Frisch et al, 2019; Durbeej, Abrahamsson, Papadopoulos, Beijer, Salari & Sarkadi, 2019). Af konkrete risici peger Thorne og kollegaer (2019) på, at transkønnede unge, som ikke identificerer sig inden for det kønsbinære, i større grad lider af angst, depression og lavt selvværd (p. 246). I delvis modsætning til Thorne og kollegaer (2019) står dog et studie af Katharine Rimes, Nicola Goodship, Greg Ussher, Dan Baker og Elizabeth West (2017). Her findes der ingen evidens for, at nonbinære deltagere målte større forekomst af psykisk sygdom end binære deltagere (Rimes et al, 2017, p. 235). Rimes og kollegaer (2017) peger i stedet på, at tildelt køn ved fødsel spiller en afgørende rolle for mental sundhed hos transkønnede, binære som nonbinære (Rimes et al, 2017, p. 235). Rimes og kollegaers studie (2017) og Thorne og kollegaers studie (2019) står derfor på mange måder i kontrast til hinanden. Disse fund bør dog betragtes i lyset af, at Rimes og kollegaer (2017) ikke benyttede en valideret måling til at undersøge mentalt helbred, men også at Thorne og kollegaer (2019) benyttede et nøje udvalgt klinisk sample. Et nyere studie af Jones, Bouman, Haycraft og Arcelus (2019) tager disse begrænsninger med i sin undersøgelse af nonbinære trans personers mentale helbred. Jones og kollegaers (2019) data understøtter delvist Rimes og kollegaers (2017) data i, at nonbinære trans personer ikke har det værre ift. mentalt helbred end binære trans personer. Dog afviger Jones og kollegaers (2019) resultater på andre parametre fra Rimes og kollegaers (2017). I Jones og kollegaers (2019) undersøgelse rapporterede nonbinære trans personer *bedre* mentalt helbred, når de blev sammenlignet med transkvinder samt bedre mentalt helbred, sammenlignet med transmænd (Jones et al, 2019, p. 258).

Af konkrete typer af psykiske problemer, undersøger et studie af Leigh Spivey og Mitchell Prinstein (2019) nonbinære unges risiko for selvmordstanker- og adfærd og finder her, at nonbinær kønsidentitet, i større grad end binær, er associeret med suicidale tanker og adfærd (Spivey & Prinstein, 2019, p. 712-713). Ydermere peger Spivey og Prinstein (2019) på, at nonbinær kønsidentitet var signifikant associeret med højere selvmordsrisiko, selv efter at kontrollere for seksuel minoritetsstatus

(Spivey & Prinstein, 2019, p. 713). Med andre ord pointerer Spivey og Prinsteins (2019) studie altså, at køns nonkonformitet i sig selv repræsenterer vigtige, unikke individuelle karakteristika, hvilke udgør en forhøjet risiko for selvmordsadfærd. Denne pointe understøtter Teresa Surace og kolleger (2020), som i deres studie finder, at selvmordsidealisering-, forsøg og ikke-suicidal selvskade, fremkommer hos nonbinære trans personer i højere grad end hos den generelle population, uanset forekomsten af psykiatriske problemer (Surace et al, 2020, p. 10). I danske sammenhæng er der ifølge undertegnede ingen konkrete undersøgelser endnu, som specifikt ser nærmere på sammenhængen mellem mental sundhed og nonbinære trans personer. SEXUS-rapporten fra 2019 sætter dog alligevel nonbinæres mentale sundhed på dagsordenen, da de i deres vidtstrakte studie sammenligner både binære transkønnede, nonbinære og ciskønnede menneskers psykiske helbred. Her viser data, at nonbinære har det markant dårligt på en lang række parametre, såsom ensomhed, depression, angst og selvmordstanker (Frisch et al, 2019, pp. 747-757).

Generelt kan siges, at nonbinære trans personers mentale sundhed er dårligere end ciskønnedes, men når det kommer til at sammenligne dem med en binær transkønnet population, er der større variation i forskningen. Dette kan muligvis forklares ved, at nogle af studierne er uklare i definitionen på mentalt helbred, da der ofte ikke differentieres mellem mentalt helbred og livskvalitet. Dårligt mentalt helbred kan være en indikator for lav livskvalitet hos binære transkønnede (Bouman, Davey, Meyer, Witcomb & Arcelus, 2016). Med dette in mente undersøger studiet af Jones og kollegaer (2019) *både* mentalt helbred og livskvalitet som to separate enheder hos nonbinære transkønnede, sammenlignet med binære trans- og ciskønnede. Jones og kolleger (2019) definerer livskvalitet som vurderingen af psykologiske, fysiske, relationelle og miljømæssige domæner i livet (p. 253). På trods af at Jones og kollegaer (2019) finder, at nonbinære trans personer har bedre mentalt helbred end binære, var der generelt ingen forskelle i livskvalitet mellem disse to grupper (p. 259). Med dette påpeger Jones og kollegaer (2019), at det derfor er sandsynligt at variabler på forskellig vis medierer forholdet mellem mentalt helbred og livskvalitet blandt binære og nonbinære transkønnet individer (p. 259). Jones og kollegaer (2019) påpeger at fremtidig forskning bør beskæftige sig med at undersøge mediatorerne i forholdet mellem mentalt helbred og livskvalitet separat hos henholdsvis nonbinære og binære transkønnede, for på den måde at sikre sig mere specifikke interventioner for disse grupper (Jones et al, 2019, p. 259).

1.2.4. Beskyttende faktorer

Blandt beskyttende faktorer for nonbinære trans personers trivsel, fremhæver flere studier social og familiær støtte (Klein & Golub, 2016; Thorne et al, 2019; Weinhardt et al, 2019) hormonbehandling, arbejdsbeskæftigelse og sundt mentalt helbred (Bouman et al, 2016; Gomez-Gil, Zubiaurre-Elorza, Esteva de Antonio, Guillamon & Salamero, 2014; Reisner & Hughto, 2019; Jones et al, 2019, p. 253). Ydermere peger et nyere studie af Natalie Durbeej, Ninnie Abrahamsson, Fotios Papadopoulos, Karin Beijer, Raziye Salari og Anna Sakardi (2019) på, at også aktivisme kan være en beskyttende faktor for mentalt helbred. Her fandt man, at nonbinære unge i større omfang end mennesker med binære kønsidentiteter rapporterede ønske om at skabe indflydelse på kommunale, problematiske attituder overfor nonbinære. Dette ræsonnerer også med anden forskning som peger på, at både transkønnet unge og voksne mere sandsynligt engagerer sig i aktivisme relateret til køn (Jones et al, 2016; Jones & Hiller, 2013; Singh, Meng & Hansen, 2014).

Dette mønster relaterer sig muligvis til de behov og emotionelle værdier, der tilknytter sig at være del af en bestemt social gruppe samt vigtigheden af at have en social identitet (Ciszek, 2017; Durbeej et al, 2019, p. 8). Durbeej og kollegaer (2019) fremhæver ydermere, at aktivisme kan være en resiliensstrategi for trans personer i respons på diskrimination (p. 8).

1.3 Specialets formål og problemformulering

Samlet set tegner der sig et meget kvantitativt billede af forskningen vedrørende nonbinære trans personers trivsel. Scandurra, Amodeo, Valerio, Bochicchio og Frost (2017) peger på, at fremtidige studier bør inkludere udviklingsmæssige perspektiver, såsom livsforløb, da nonbinære trans personer kan have specifikke udviklingsmæssige udfordringer (Scandurra et al, 2017, p. 7). Ydermere pointerer Scandurra og kollegaer (2017) også, at nonbinære trans personer står overfor specifikke udfordringer under deres identitetsudvikling, såsom forståelsen af hvor svært det kan være for ens omgivelser at anerkende ens nonbinære identitet, følelser af ugylldighed og udviskning af ens kønsidentitet, at håndtere internaliseret stigma, at finde sprogkategorier og nye narrativer, som beskriver og skaber mening for dem selv og andre og at opholde en konstant proces, hvor de accepterer deres egen indre

identitet fremfor at lade sig påvirke af ydre faktorer (p. 8). I min optik refererer Scandurra og kollegaer (2017) her til koncepter, som bedst undersøges kvalitativt og det er netop her, at indeværende speciale placerer sig. Der er forsvindende lidt forskning, når det kommer til en kvalitativ tilgang til at undersøge nonbinære trans personers trivsel, og danske kvalitative undersøgelser synes helt at mangle. Den kvantitative forskning på emnet samt den danske SEXUS-rapport (Frisch et al, 2019) har tegnet landkortet over problemstillingerne. De forskellige landsbyer er navngivet og hovedstaderne er markeret. Nu mangler en dybere forståelse af hvordan disse 'byer' hænger sammen. Netop dette ønsker jeg med indeværende speciale at dykke ned i. Ydermere tillægger specialet sig en forståelse af hovedpersonen som centrum for forståelsen af data. Trans personer har ofte oplevet en patologisering af deres problemstillinger, som kan virke yderligere ufølsom, når den formidles gennem en forsker. Dette speciale ønsker undertegnede af samme årsag at høre, undersøge og forstå de oplevelser, nonbinære trans personer har fra dem selv.

Med udgangspunkt i ovenstående rationale for undersøgelsen, udformes undersøgelsens formål i følgende problemformulering:

Hvordan oplever unge, nonbinære trans personer deres egen trivsel som del af en seksuel minoritet?

2. Metode

I dette kapitel præsenteres indeværende speciales videnskabsteoretiske ståsted, som tager sit udgangspunkt i både fænomenologien og hermeneutikken. Efter det videnskabsteoretiske afsæt uddybes hvordan metoden i specialet tilgås. Her er der tale om kvalitative, semistrukturerede livsverdensinterviews, som benyttes til udforskning af nonbinære trans personers oplevelse af egen trivsel. I forbindelse hermed præsenteres overvejelser omkring interviews og disses udformning og udførelse. Efterfølgende præsenteres den analytiske tilgang: 'Interpretative Phenomenological Analysis' (IPA) (Smith & Osborn, 2003). Slutteligt uddybes særlige etiske perspektiver og overvejelser i forbindelse med specialets udførelse samt valg af population.

2.1. Metodologisk og epistemologisk grundlag

Udgangspunktet for indeværende speciale ligger i integrationen af de to videnskabsteoretiske retninger; fænomenologien og hermeneutikken. Følgende vil ikke være en udtømmende redegørelse for disse to retninger, men derimod en gennemgang af særligt essentielle antagelser for specialet. Disse antagelser danner baggrunden for den valgte metode i specialet samt specialets grundtilgang, og herfor anskues gennemsigthed herom som et særligt vigtigt og bærende element for specialeprojektet.

2.1.1. Epistemologisk fokus

Jürgen Habermas (1971) er kendt for sin idé om, at forskellige former for videnskab bygger på forskellige *erkendelsesinteresser* (Brinkmann, 2015). Specifikt nævner Habermas tre erkendelsesinteresser: den tekniske, den praktiske og den frigørende. Med disse erkendelsesinteresser in mente udmunder indeværende speciales brug af fænomenologi og hermeneutik i et epistemologisk fokus, som forklares bedst gennem den praktisk-forstående erkendelsesinteresse (Sørensen, 2012, p. 274). Den praktisk-forstående erkendelsesinteresse søger gennem hermeneutikken og fænomenologien at forstå fænomener og fortolke deres mening og betydning (Brinkmann, 2015).

2.1.2. Hermeneutikken

En af hermeneutikkens tidlige eksponenter var Wilhelm Dilthey. Dilthey var modstander af at benytte naturvidenskaben til at forklare menneskelig adfærd, da denne anses for at være unik og individuel på tværs af kultur og derfor ikke lader sig definere gennem uniforme fænomener, som forklares ud fra kausale love. Med sondringen mellem de to videnskaber forsøgte Dilthey derimod at skabe et validt grundlag for og plads til de videnskaber, som søger at forstå menneskets adfærd, som individuelt situeret i historisk og kulturel kontekst. Her kommer hermeneutikken i spil. Dilthey forstod denne som en åndsvidenskab, hvorigennem en metodisk forståelse af hermeneutikken anlagdes: hermeneutikken er en metode, hvorved man kan opnå forståelse og fortolkning af menneskers adfærd. Via Martin Heidegger blev denne metodologiske forståelse udvidet til en *ontologisk* hermeneutik (Andersen & Koch, 2015). For Heidegger lever mennesket i en fortolket verden og er i sig selv hermeneutiske; fortolkere og forstående på én og samme tid (Ashworth, 2008, p. 19). For kvalitativ forskning leverede den hermeneutiske tilgang et nyt syn på betydningen af data, hvorigennem der fortolkes på individers konstruktion af verden (Ashworth, 2008, p. 19).

2.1.3. Fænomenologien

Fænomenologi er en filosofisk tilgang til undersøgelsen af oplevelse (Smith, Flowers & Larkin, 2009, p. 16). Den udgøres af flere forgreninger og forståelser (Andersen & Koch, 2015, p. 242). Alle disse forgreninger har dog det til fælles, at de er interesseret i *hvordan* oplevelsen af at være menneske er i alle dets forskellige aspekter, men særligt i forhold til hvad der giver *mening* og hvad der udgør vores levede liv. Fænomenologien udgør derfor på samme vis en undersøgelse, som tager sit udgangspunkt i et førstepersonsperspektiv, hvor bevidsthed og bevidsthed om *noget* bliver afgørende for analyse. Dette leder til Edmund Husserls forståelse af forskellige former for intentionalitet og hvordan disse udtrykkes sprogligt (Andersen & Koch, 2015, p. 243). Disse sproglige udtryk illustreres med gloser som 'her', 'i morgen', 'før' og 'nu'. Det er gloser, som kun giver mening ud fra førstepersonens *egen* position i tid og rum og er dermed med til at afsløre en grundlæggende, konstituerende ramme for personens oplevelser i det hele taget. Subjektivitet og subjektiv mening udgør derfor viden, og i samme ombæring distancerer

fænomenologien sig fra reduktionismen og naturvidenskabelige tilgange til forståelse.

Med udgangspunkt i subjektet og dennes meningsdannelse har fænomenologien i indeværende speciale dannet en art rettesnor. På sin vis har fænomenologien været første trin i hvert trin, hvor undertegnede konstant har forholdt sig til førstepersonsfortællingerne, før specialet bevæger sig videre ud i at inddrage den analytiske proces og forståelse.

2.1.4. Den hermeneutiske cirkel og dobbelthermeneutikken

Den hermeneutiske cirkel omhandler det dynamiske forholdet mellem delhed og helhed på flere niveauer. På den måde beskriver den hermeneutiske cirkel med god effekt de analytiske, dynamiske processer som fortolkning ofte indebærer (Smith et al, 2009, p. 33). I sammenhæng med den hermeneutiske cirkels analytiske perspektiv ses ofte også dobbelthermeneutikken. Dobelthermeneutikken kommer i spil, når fortolker forsøger at forstå den fortolkede, imens denne forsøger at forstå, hvad det er der udspiller sig i rummet mellem fortolker og fortolkede. Denne beskrivelse danner rammen om fortolkerens dobbelte rolle: han eller hun forsøger at benytte de samme mentale og personlige færdigheder samt erfaringer som den fortolkede, med hvem han/hun deler en grundlæggende egenskab, nemlig at være menneske. På samme tid benytter fortolkeren disse færdigheder mere selvbevidst og systematisk i situationen. På denne vis er fortolkerens meningsdannelse anden rang: han/hun har kun tilgang til denne igennem den fortolkedes oplevelser og disses *egen* beretning herom (Smith et al, 2009, p. 44).

Den hermeneutiske cirkel og dobbelthermeneutikken bliver for indeværende speciale betragtet som grundlæggende, teoretiske og analytiske elementer i den videre forståelse af data.

2.2. Den kvalitative forskning

Den kvalitative forskning kredser oftest om *hvordan* noget gøres, modsat dets kvantitative modpol, der har tendens til at undersøge *hvor meget* (Brinkmann & Tanggaard, 2015, p. 13). Den kvalitative forskning indskriver sig herved i en erkendelsestradition, som pointerer hvordan forskning er situeret, fortolkende, materiel og transformerende (Brinkmann & Tanggaard, 2015). En anden præmis for kvalitativ forskning beror på en forståelse af mennesker som *agerende* personer i en

social verden, som derfor ikke *reagerer* kausalt (Brinkmann, 2012). Fokus for den kvalitative forskning bliver derved at undersøge, hvad det er der gøres samt hvilke motiver og intentioner, der ligger bag denne adfærd. I kvalitativ forskning bliver formålet ikke at forudsige, men derimod at forstå hvordan mennesker lever deres liv og hvorfor de gør det på den måde, de gør (Brinkmann, 2012).

Indeværende speciale anvender grundet ovenstående argumentation en kvalitativ forståelse af, hvordan trivsel opleves som nonbinær trans person i Danmark. Heraf forstås, at udgangspunktet for specialet er et fokus på informanternes fortællinger samt at inddrage en kvalitativ fortolkning af disse.

2.2.1. Semistruktureret livsverdensinterview

I det semistrukturerede livsverdensinterview indgår både informant og interviewer i en dynamisk dialog. Gennem metaforen om 'den rejsende' forstås interviewerens rolle i IPA bedst (Smith et al, 2009, p. 46). Her stiller intervieweren spørgsmål, men opfordrer samtidig informanterne til at fortælle deres egne historier om deres levede verden (Kvale & Brinkmann, 2015, p. 78). Dette skaber fleksibilitet i interviewet, hvilket synes særligt fordelagtigt i betragtning, at indeværende emne er relativt uudforsket. Interviewguiden for indeværende speciale fremgår af bilag 2 og danner det umiddelbare udgangspunkt for interviewet. Den tager sit afsæt i flere af de tematikker, der ses i eksisterende forskning angående nonbinære trans personers oplevelse af trivsel og med formål om at tilvejebringe udbygget, kvalitativ viden herom. Derudover sonderes også et tidsperspektiv i flere af spørgsmålenes formuleringer med formål om at afdække informanternes livsforløb i større omfang samt fange forestillinger om fortid, nutid og fremtid. Dette perspektiv er inspireret af Scandurra og kollegaers (2017) vurdering af, at fremtidige studier vedrørende nonbinære trans personers trivsel bør inkludere udviklingsmæssige perspektiver for bedst muligt at blive opmærksom på særlige udviklingsmæssige udfordringer, denne population potentielt besidder.

2.2.1.1. Procedure

For indeværende speciale blev informanterne rekrutteret gennem diverse online fællesskaber for transkønnet grupperinger på Facebook samt specifikt nonbinære trans personer (se bilag 1 for rekrutteringsopslag). Der var flere henvendelser på

disse rekrutteringsopslag og der udvalgte endeligt to informanter. Antallet af informanter blev valgt på baggrund af specialets kvalitative tilgang som kræver store tidsmæssige ressourcer både i forbindelse med forberedelse og udførelse af interview, men også i forbindelse med den efterfølgende analyse. Forud for interviewet besvarede de to udvalgte informanter et demografisk spørgeskema. Begge informanter er ydermere også tilsendt en samtykkeerklæring forud for interviewet, som de blev bedt læse grundigt igennem (se bilag 3). Begge informanter samtykkede til interviewet og havde ingen indvendinger. Interviews udførtes online over Zoom. Dette sikrede også, at interviews på trods af restriktioner grundet COVID-19 (Sundhedsstyrelsen, 2020) stadig kunne udføres på en sådan vis, at både informant og interviewer kunne se hinanden og dermed tilnærmelsesvist få 'den fulde' interviewoplevelse med. Al interviewdata er opbevaret på sikker vis og slettes efter endt eksamen.

2.2.1.2. Informanterne

Da jeg mod al forventning modtog flere henvendelser end nødvendigt til indeværende speciale, skabte dette en mulighed for, at jeg allerede før udførelsen af interviews kunne træffe en række, muligvis afgørende valg for interviewets udgangspunkt. De mulige informanter som henvendte sig på baggrund af rekrutteringsopslaget, blev enten tilsendt det demografiske spørgeskema eller kontakten via telefon, hvor de demografiske spørgsmål her blev stillet. Sidstnævnte mulighed tilbød jeg med henblik på at imødekomme eventuelle ubehag ved at dele sådan information med fremmede. Ud fra svarene i de demografiske spørgeskemaer udvalgte to informanter, som på papiret var så forskellige fra hinanden som muligt. Dette blev gjort med udgangspunkt i at udnytte muligheden for at afsløre særlige oplevelser, som muligvis adskiller sig fra hinanden, trods at begge informanter identificerer sig som nonbinære. Resultatet af dette blev to informanter, som udover at ligge i samme alderskategori (19-22 år), differentierede fra hinanden på andre væsentlige punkter, såsom tildelt køn ved fødsel, diagnoser og kontakt med sundhedsvæsenet. Informanterne er blevet tildelt andre navne af hensyn til anonymisering og vil i det følgende beskrives på baggrund af førnævnte demografiske perspektiver.

Jackie

Jackie er 19 år, etnisk dansk og bor i en større by i Danmark. Jackie blev ved fødslen tildelt kvindeligt køn, men identificerer sig i dag som nonbinær, transkønnet og/eller 'queer' og har fået foretaget navneændring, som matcher kønsidentiteten. Jackie benytter pronomenerne de/dem/deres, og dette tages der derfor hensyn til i specialet. De har haft en depression tidligere samt lidt af stress. I samme periode droppede Jackie ud af gymnasiet, men er i dag studerende på en HF. Jackie har ingen udviklingsforstyrrelser eller andre diagnoser. De har været i forbindelse med sundhedsvæsnet med henblik på kønsregulerende behandling, men valgte at stoppe denne proces. Jackie sprang først ud som trans mand, men er senere begyndt at identificere sig som nonbinær trans person.

Peter

Peter er 22 år og bor også i en større by i Danmark. Peter er etnisk dansk, men har boet en årrække i et andet europæisk land og er derfor først for nyligt flyttet hjem til Danmark igen sammen med sin familie. Peter blev ved fødslen tildelt mandligt køn, men identificerer sig som nonbinær og/eller 'genderfluid'. Peter har ingen navneændring fået foretaget og bruger flere pronomener, såsom hen/hem/hens, han/ham/hans og hun/hende/hendes. I besvarelsen af anvendte pronomener, angiver Peter desuden "(any)". Dog udtrykker Peter i selve interviewet, at hen alligevel har det bedst med kønsneutrale pronomener og af hensyn til dette, har jeg valgt i specialet at omtale Peter med pronomenerne hen/hem/hens. Peter har en kort videregående uddannelse og studerer nu på en mellemlang videregående uddannelse. Hen lider af angst og bipolar affektiv sindslidelse samt har autisme. Det angives ikke hvilken slags autisme. Peter har ikke været i kontakt med sundhedsvæsnet med henblik på kønsregulerende behandling.

2.2.1.3 Videointerview

Det beskrives ofte hvordan interviewets styrke ligger i den personlige kontakt og fysiske tilstedeværelse, der oprettes i det sociale rum, som opstår mellem informant og interviewer (Flick, 2018). Af samme årsag kan man rette en række betæneligheder ved et interviews kvalitet, når dette udføres online. En meget pragmatisk udfordring ved det computerstøttede interview er de tekniske

udfordringer, det kan medføre (Flick, 2018). Udover den sædvanlige, lejlighedsvis forsinkelse i tale var dette interview dog ikke yderligere påvirket af tekniske besværligheder. Informanterne var begge unge mennesker og derfor sandsynligvis godt bekendte med teknologiske hjælpemidler. En anden betænkelighed ved det computerstøttede interview er dog i hvor stor grad det er muligt at eftergøre det 'virkelige' interview i en online-setting (Flick, 2018). Denne udfordring imødekommes i indeværende speciale ved, at interviewet tog form af en video-samtale. Både informant og undertegnede fik derfor indblik i hinandens ansigtsudtryk samt kropssprog og -holdning. Til trods for umiddelbare udfordringer vil jeg vurdere, at det online interview også har en række fordele med sig. Først og fremmest inviteres man som interviewer nærmest fysisk ind i informantens livsverden. Begge informanter befandt sig hjemme på deres værelser under interviewet, og jeg fik derfor et indtryk af, at begge informanter var mere trygge i situationen. Ydermere betragtes det online interview også som en fordel for dette speciale, ifølge med rekrutteringsprocessen. Da jeg beskæftiger mig med en minoritetsgruppe, kunne der have været udfordringer med at finde to villige informanter, som samtidig havde tid og mulighed for fysisk at møde op til et interview i Aalborg. Alt i alt mener jeg derfor, at det online interviews fordele og ulemper udgør en slags status quo for kvalitetssikringen af interviewet. Der er uomtvisteligt ulemper ved det online interview, men samtidig præsenterer det en række nye muligheder og fordele. Dette skaber, i min optik, grobund for at vurdere interviewets kvalitet under helt andre forudsætninger end hvad før har været praksis.

2.2.1.4 Transskription

Informanternes interview blev videooptaget og derefter transskriberet med forbehold for, at interviewet gennem transskriberingen skifter form – fra mundtlig til skriftlig diskurs (Kvale & Brinkmann, 2015, p. 236). Konkret for indeværende speciale er der taget forbehold for dette ved ikke blot at transskribere ordrette formuleringer direkte ned i formateret, stavekontrolleret skriftsprog. I stedet er der udviklet en transskriptionsguide (se bilag 4) med fokus på bedst muligt at fange nuancerne i det talte sprog. Transskriptionen kan af åbenlyse årsager ikke inkorporere alle de nuancer, som udspiller sig i det levende, sociale samspil mellem interviewer og informant og herfor foreligger der allerede under selve transskriptionen et analytisk

element. Dette består af valg og fravalg i det transskriberede materiale (Kvale & Brinkmann, 2015).

2.3. Anvendelsen af IPA som metode

”... IPA researchers are especially interested in what happens when the everyday flow of lived experience takes on a particular significance for people” (Smith, Flowers & Larkin, 2009, p. 1). Sådan står det på første side i Jonathan Smith, Paul Flowers og Michael Larkins bog ”Interpretative Phenomenological Analysis” (2009). Med dette citat fastlås et af de hovedsagelige fokuser ved en IPA-tilgang: nemlig det fænomenologiske fokus på informantens livsverden. Som den berømte filosof og fænomenolog Edmund Husserl har sagt, handler det om at gå tilbage til ”... the things themselves” (Husserl, 1970 if. Smith et al, 2009, p. 7). Med IPA som tilgang tilstræbes derfor at forholde sig konkret til de udtryk, oplevelser og fortællinger hovedpersonerne selv beretter om, fremfor at skabe for abstrakte og foruddefinerede kategorier (Smith et al, 2009). Med problemformuleringen in mente tilrettelægges et fokus, som udspringer af informantens egne ord. Det fænomenologiske førstepersons perspektiv kombineres med IPAs anden store teoretiske akse: hermeneutikken. IPA deler altså den forståelse, at mennesker er meningsskabende væsener og derfor vil deres udtalelser reflektere deres forsøg på at skabe mening i deres oplevelser. IPA anerkender også, at *adgangen* til disse refleksioner og oplevelser altid er afhængig af *hvad* informanten deler med os (Smith et al, 2009). Med et fast anker i transskriptionen, forholder jeg mig derfor aktivt til det sagte samt tillader mig selv at tolke på, hvordan informanterne skaber mening ud af deres fortællinger. IPA er hovedsageligt en induktiv tilgang, der beror på det enkelte individs forståelser, som basis for at skabe mere generelle antagelser (Langdridge, 2007). Trinene for denne dybdegående analyse vil i det følgende afsnit redegøres for.

2.3.1 Analytiske trin

Indeværende speciales tilgang tager udgangspunkt i de analytiske trin som Smith og kolleger (2009) har udviklet. Det er dog vigtigt at holde sig for øje, at disse trin ikke skal forstås som definitive. Essensen af IPA-analysen ligger i fokuset på informanternes forsøg på at skabe mening ud af deres oplevelser. Som resultat heraf karakteriseres de følgende trin i IPA af en række almindelige processer (såsom at

flytte sig mellem delhed og helhed), som anvendes fleksibelt i forhold til hver enkelte analytiske opgave. Jeg vil i det følgende redegøre for, hvordan de analytiske trin er udført i indeværende speciale.

Første del af processen handler om at sænke farten og tage afstand fra vanebaseret praksis og derimod sikre sig, at informanten er fokus for ens opmærksomhed. Ved læsning og genlæsning dykkes her ned i informanternes livsverden, dog uden endnu at fortolke på denne. Derimod skaber den gentagende læsning mulighed for at opdage interviewets struktur på ny og reflektere over hvordan specifikke mønstre indlejres i kronologiske fortællinger i interviewet.

Andet trin var uden tvivl det mest detaljerede analytiske trin i indeværende analyse. Her er dekonstruktion kodeordet og der ses nærmere på specifikke udtalelser som udtryk for mening. I processen noterede jeg deskriptive, lingvistiske og konceptuelle kommentarer til det transskriberede. Der anlægges dermed et bredt fokus og der er som udgangspunkt ikke et fast regelsæt for hvad der noteres og hvad der ikke gør. Da jeg her ikke er langt i den analytiske proces endnu, kan de fortolkninger, der forekommer til tider føles 'far-fetched'. Smith og kollegaer (2009) understreger dog, at dette er et helt naturligt følge af processen og at det er helt acceptabelt, så længe fortolkningen er rodfæstet i teksten (p. 83). Et uddrag af denne proces kan ses i tabel 2 i Appendix.

I tredje trin forsøger jeg mig med at reducere volumen af detaljerne, som produceres ud fra de indledende notater i transskriptionen. Jeg arbejdede derfor i dette trin hovedsageligt med noterne frem for selve transskriptionen. Hovedopgaven var at forsøge at producere kortfattede, men dybdegående, udtalelser om hvad der var vigtigst ved de mange kommentarer. Fokus er at ramme præcist hvad der er vigtigt på det punkt, lokalt i teksten og samtidig være bevidst om, at man uundgåeligt påvirkes af helheden. Ved opdelingen af det narrative flow i interviewet repræsenteres den hermeneutiske cirkel. Enkelte dele fortolkes i relation til helheden og helheden fortolkes i relation til delene, hvilket slutteligt skaber en hel ny helhed.

Fjerde trin udgøres af at lokalisere forbindelser mellem de temaer jeg identificerede i tredje trin. Her vil udelukkende fremhæves de metoder, som har været relevant for specialets analyse. Hovedsageligt benyttede jeg mig af *abstraktion*, hvor jeg identificerede sammenhængende, overordnede temaer og herefter dannede et nyt navn for disse grupper. Sammenhængen mellem umiddelbare temaer dannedes både på baggrund af frekvensen af temaet, men også i forhold til

temaets funktion for informanten. Ydermere indgik der også visse konceptuelle elementer under hvert overordnet tema, som forbandt sig til tidsmæssigt forankrede episoder og oplevelser for informanten. Efter dette analytiske trin gentages hele den analytiske proces med informant nummer to.

I femte trin oversættes temaerne ind i en narrativ kontekst. Analysen bliver igen ekspansiv og temaerne forklares, illustreres og nuanceres i flydende tekst (Smith et al, 2009, p. 76). Dette trin udformes i indeværende speciale i resultatafsnittet. Temaer og undertemaer fra undertegnedes egen fortolkning vil her indgå i sammenhæng og samspil med elementer fra transskriptionen, og analysen vil på denne vis verificeres gennem transparens og specificitet. Senere i specialet vil disse resultater yderligere analyseres i lyset af relevant teori.

2.4. Etiske overvejelser

I indeværende speciale tages afsæt i de etiske principper for nordiske psykologer (EPNP) og de etiske retningslinjer af American Psychology Association (APA). Disse har dannet grundlaget for specialets fundament og er integreret i alle specialets faser. De bærende etiske principper fra EPNP udgøres af respekt, fortrolighed, tavshedspligt og selvbestemmelse. Ydermere fokuserer EPNP på psykologens faglige kompetence og deri evne til at tage ansvar samt integritet i etisk velfunderede beslutninger (EPNP, 2018). I overensstemmelse med disse principper var informanterne informeret omkring undersøgelsen gennem både skriftlig og mundlig information samt samtykke jf. Helsinki-deklarationen. Her blev deltagerne bl.a. kort informeret om projektet, anonymiseringen, den frivillige deltagelse, optagelsen af interviewet samt rammerne for opbevaring af optagelse og transskription. De etiske retningslinjer udviklet af APA beskæftiger sig hovedsageligt med etisk adfærd i forbindelse med forskning og formidling. Retningslinjerne omhandler informeret samtykke, tydeligt fokus på konsekvenserne af forskningen, at opretholde fortrolighed, skabe transparent forskning og minimere særlige risici forbundet med forskningen (APA, 2017, pp. 10-12). Sidste punkt, at minimere særlige risici i forbindelse med forskningen, har jeg i indeværende projekt taget meget seriøst, da specialet beskæftiger sig med en minoritetsgruppe. Af samme årsag har jeg fundet inspiration til udførelse af etisk konduite i studier som specifikt er målrettet en transkønnet population og etisk forsvarlig forskning hermed (Nadal, Skolnik &

Wong, 2012; Zimman, 2017; Vincent, 2018). Særligt har en artikel af Benjamin W. Vincent fra 2018 skabt betydelig resonans for etisk formidling af specialet og det er også med udgangspunkt heri, at yderligere etiske overvejelser i det følgende vil uddybes.

2.4.1. Kend historien

Forskning med transkønnet deltagere nødvendiggør etisk nuance både grundet den marginaliserede status trans individer og fællesskaber ofte har i verden (Vincent, 2018), men også grundet den problematiske historie, der er at finde når det kommer til forskning indenfor dette felt. Forskningen vedrørende transkønnet populationer har gennem historien ofte enten haft et patologiserende perspektiv eller et voyeuristisk udgangspunkt (Vincent, 2018, p. 102). Vincent (2018) pointerer, at det er *særligt* relevant for forskere med klinisk, psykologisk eller terapeutiske baggrunde, at være bevidst om historien omkring den 'gatekeeping', der har været for transkønnet individers adgang til lægehjælp (p. 103). Hvis man som forsker er uvidende omkring hvordan og af hvem trans personer har modtaget etisk tvivlsomt eller direkte traumatisk behandling af i forskningsøjemed, opstår der en risiko for, at man gentager problematiske praksisser. Ydermere mister man som forsker en mulighed for at demonstrere ens engagement for transkønnet populationers trivsel (Vincent, 2018). Et udtømmende review af de faktorer, som har fjendtliggjort trans personer fra forskere ligger udover dette speciales omfang. Jeg har dog beskæftiget mig med denne historie både i gennemgang af litteratur til specialet, men også gennem tidligere beskæftigelse med området og populationen. Jeg anerkender derfor den systematiske indvirkning historisk transfobi har haft på forskningen, også indenfor den psykologiske disciplin. Jeg har for indeværende speciale været særlig opmærksom på, at aspektet omkring nonbinære trans personers trivsel ikke bliver et patologiserende et af slagsen. Samtidig bevæger specialet sig også udover en voyeuristisk tilgang, da jeg implementerer IPA. Herved rettes fokus mod informanternes synsvinkel, holdninger og oplevelser, samtidig med at jeg implementerer min egen rolle i dette sammenspil og derved også underligger min egen rolle psykologisk analyse.

2.4.2. Vær transparent

Transparens er nemmest at håndtere, når forskere har et klart mål om hvad de ønsker at opnå og hvordan dette gavner (i det mindste en del af) transpopulationen (Vincent, 2018, p. 105). Mens de mere generelle fordele ved transparens i socialvidenskabelig forskning allerede er velværdsat og veldokumenteret (APA, 2017; EPNP, 2018), drager transforskning fordel af specifik opmærksomhed, som endnu er sparsomt udbredt. Med dette in mente begynder den transparente forskning allerede før problemformuleringen udformes. Her bør man som forsker forholde sig til, hvorfor dette studie bør udføres og hvem det potentielt kan komme til gode. Indeværende speciales hovedinteresse er opstået ud fra et ønske om at forbedre forholdene for nonbinære trans personer, da kvantitative data peger på et uforholdsmæssigt stort forhold mellem psykologisk mistrivsel og denne kønsidentitet. Der er dermed et moralsk imperativ om at forfølge forskningsmæssige agendaer, som bidrager til at modstå og demontere uligheder. Dette kan relateres til Patricia Hill Collins koncept om 'etisk omsorg' (Collins, 2002, p. 265). Etisk omsorg foreslår, at personlige værdier er vitale i vurderingen af den mening, ens forskning har. I led med dette kan forskningsmetode også indvirke på, hvor transparent en forskers analyse er for læserne. Som nævnt implementerer IPA som analytisk metode både informant og forsker som mål for analyse og heri foreligger derfor også et transparent element, hvori jeg som forsker sidestiller mig med informanten og, når muligt, fremlægger både spørgsmål og svar. Ydermere opfordrer brugen af IPA også til at vedlægge udtømmende bilag, som illustrerer præcis *hvordan* analytiske konklusioner drages og hvor i transskriptionen de findes (Smith et al, 2009). Under interviewprocessen er undertegnede kontaklinformation også leveret til de deltagende og de har hermed mulighed for at kontakt mig med spørgsmål, feedback og bekymringer. Begge informanter har ydermere efterspurgt et skriftligt resumé af specialets resultater. Dette kan hjælpe med at undgå, at informanterne potentielt kan føle, at en klage eller bekymring vil begraves af hensyn til forskningen. Derimod skabes et gennemsigtigt billede af forskningen (Vincent, 2018). Vincent (2018) rejser også en række kritikpunkter vedrørende etisk forskning, som indeværende speciale desværre ikke har kunne imødekomme. Først og fremmest fremhæver Vincent (2018), at det kan være en fordel at materielt kompensere deltagere i forskningen for deres arbejde. Dette skaber ifølge Vincent et transparent budskab om at bygge bro mellem de to

verdener samt fysisk støtte til transmiljøer. Uden at skabe materielle grunde til at deltage for trans personer risikeres det, at man begrænser sit sample til meget vokale subgrupper, som har det sociale og økonomiske kapital til at kunne hjælpe gratis. Dette kan skabe en skævvridning i data og man mister måske et mere komplet billede. I indeværende speciale anses denne problematik dog af mindre betydning. Grundet specialets kvalitative natur anses ethvert svar, oplevelse og synspunkt af relevans, uanset socioøkonomisk status. Ydermere kan det pointeres, at Vincent her også taler med rod i hans amerikanske kultur, hvor det kan argumenteres, at forskel mellem rig og fattig har større betydning end i Danmark. Næste kritikpunkt som Vincent (2018) rejser er problematikken omkring manglende transparens, når forskningen udføres af ikke-transkønnet forskere. Da undertegnede identificerer sig som ciskønnet, heteroseksuel kvinde kan dette punkt af naturlige årsager ikke imødekommes. Dog fremhæver Vincent (2018), at dette ikke er lig med, at god forskning ikke kan skabes af ciskønnet mennesker. Her bliver det blot *særligt* vigtigt, at gennemsigtigheden er i konstant fokus og det er netop dette sidste punkt, indeværende speciale konstant forsøger at skabe balance i.

2.4.3. Studer sproget

Den øgede anerkendelse af nonbinære mennesker, som hverken identificerer sig under 'mand/kvinde'-mærkater eller han/hun-pronomener, tilføjer lingvistiske nuancer, som er afhængige af at undgå blind accept af allerede etablerede, sproglige etiketter. Disse lingvistiske nuancer har en essentiel etisk funktion, da de tilføjer anerkendelse af kønsvarianter i kulturer som oftest endnu mangler forståelighed. Lal Zimman (2017) har skitseret specifikke, positive strategier for operationaliseringen af transbekræftende sprog. Disse fokuserer især på kønsidentificeringer, brugen af pronomener og hvordan man kritisk etablerer hvornår køn er, og ikke er, relevant. Alle tre punkter er inddraget i indeværende speciale, og her følger en gennemgang af sprogets kritiske funktion til at etablere etisk forsvarlig konduite.

Specialet anvender termen 'transkønnet' frem for 'transkønnede'. Sidstnævnte term er blevet tungt kritiseret for at risikere at implicere, at trans er noget, som bliver 'gjort mod' et individ (Vincent, 2018). Endnu en subtilitet ligger i forskellen på brugen af 'trans kvinder' (eller mænd) i modsætning til 'transkvinder'. Ved at bruge trans som præfiks henvises trans mænd og trans kvinder til tredje kategorier, adskilt og udelukket fra at være subpopulationer af mænd og kvinder. I samme

sammenhæng understreger Vincent (2018) vigtigheden af at benytte sig af termen ciskønnet (antonymet til transkønnet), når man ønsker at specificere mennesker, som ikke er trans. Dette gøres frem for at undgå at bruge termene 'mænd' og 'kvinder' på en måde, som ekskluderer trans mennesker på forhånd.

Når det kommer til forskning med nonbinære trans personer synes det især vigtigt at være opmærksom på brug af pronomener. Det er som forsker vigtigt at forstå hvordan iterative, lingvistiske mikroaggressioner kan påvirke trans personers trivsel, da dette kontekstualiserer eventuelle negative responser, som ellers kan synes ude af proportioner (Nadal et al, 2012). Ved at benytte de pronomener, som de pågældende individer benytter om sig selv, opstår en chance for som forsker at demonstrere opmærksomhed og respekt. Mange nonbinære mennesker bruger singularer de/dem/deres som pronomener, men nye pronomener som hen/hem/hens er også dukket op. I modstand på at definere ens kønsidentitet ud fra hvad man *ikke* er beskriver nogle nonbinære mennesker sig også som 'kønsflydende' eller 'kønsneutrale'. For at imødekomme disse individuelle forskelligheder blev informanterne tilsendt et demografisk spørgeskema, de skulle udfylde før selve interviewet. Her fremgik også spørgsmål som "kønsidentitet?", "kaldenavn?" og "benyttede pronomener". På denne vis var jeg som interviewer og forsker allerede klar over, hvilke identificerbare mærkater og pronomener informanterne benytter selv samt hvilket *kaldenavn* de foretrak, da ikke alle nødvendigvis oplever behag ved det navn, de er blevet *givet*. Ydermere kan det også have betydning hvorvidt man anvender termen 'benyttede pronomener' eller 'foretrukne pronomener'. At bruge et individs benyttede pronomener er et obligatorisk element af respekt frem for en lunken 'præference'.

2.4.4. Respekter rummet for fællesskab

Ifølge Vincent (2018) kan et rum for fællesskab (eng.: community space) forstås som en lokation, hvor individer, som er medlemmer eller tilhængere af en bestemt gruppe, kan mødes, knytte forbindelser, modstå undertrykkelse, dele ressourcer eller skabe relationer (p. 111). Disse fællesskabsrum strækker sig typisk ud over fysiske grænser og ind i digitale arenaer, hvor man ikke behøver være begrænset af geografi og fysisk rum. Digitale fællesskabsrum er derfor en tiltrækkende potentiel ressource for forskere, undertegnede inklusiv, og herved opstår også særegne etiske og praktiske

omstændigheder. I indeværende speciale er rekrutteringen af informanter udelukkende foregået over digitale fællesskabsrum på Facebook. Flere af grupperne havde forskelligartet sikkerhedsindstillinger for adgang til gruppen og som følge af disse var det vigtig for mig at behandle grupperne på samme vis og med samme respekt, som hvis det havde været et fysisk rum. Gruppen 'Åbne Transpersoner' markerer i sin beskrivelse af gruppen, at det er et åbent forum hvori alle, inklusive studerende, journalister mv, er velkomne til at skrive opslag. Af samme grund oprettede jeg et rekrutteringsopslag (se bilag 1) på denne side, uden større barrierer. De andre grupper, såsom 'LGBTQIA+ Safer Space' og 'Non-binær Danmark' krævede mere fintfølende adfærd. Grupperne er for det første lukkede og kræver, at man besvarer en række spørgsmål ved ansøgning om at komme ind i gruppen. Vincent (2018) pointerer i forbindelse med sådanne grupper, at man som forsker og særligt en ciskønnet én af slagsen, bør afholde sig fra at søge om optagelse i disse grupper, da de som oftest repræsenterer et sikkert sted, hvori gruppemedlemmerne kan føle sig så trygge som muligt. I stedet foreligger der en mulighed i at kontakte de angivne administratorer af gruppen med henblik på at få administratorerne til at videre dele rekrutteringsopslaget i de pågældende Facebookgrupper. Netop denne mulighed benyttede jeg mig af og i min kontakt med administratorerne opstod en behagelig dialog, hvori jeg kunne beskrive min motivation for specialets undersøgelsesfelt samt hvem jeg specifikt søgte til rekruttering. Herefter postede administratorerne samme rekrutteringsopslag, som også var opslået i de åbne grupper. Udover at have en åbenlys respektfuld og etisk fordel fremkommer denne rekrutteringsmetode også særlig effektiv, da den via sin specificitet rammer lige ned i den populationsgruppe, jeg ønsker at undersøge. Som nævnt tidligere modtog jeg flere henvendelser med ønske om at hjælpe med interviews end hvad nødvendigt var og dette kan muligvis skyldes selve denne rekrutteringsmåde. Ved at lade administratorerne af grupperne gennemgå mit rekrutteringsopslag først, for derefter at poste det, kan man argumentere for, at barrieren mellem forsker og informant allerede til dels er nedbrudt af det trygge mellemlid.

3. Analyse del 1: Resultater

Informanternes fortællinger er i denne analyse er karakteriseret ved de hovedelementer der fremgår af følgende tabel 3

Overordnet tema	Undertema	Kategorier
Identitet og trivsel	Minoritetsstress som nonbinær	Modstand på eksistens
		Mødet med systemet
		Fremmedgørelse og isolation
	At være anderledes	
At springe ud		
Mikroaggressioner		
Familieforhold		
	Forhold til egen krop	
	Forhold til eget køn	Oplevelse af egen kønsidentitet
		At være nonbinær 'nok'
	Aktivisme som beskyttende faktor	

Tabel 3: Temaerne i specialet (Appendix)

Særligt interessant ved denne analyse er, hvordan trivsel og identitet fremkom som to uomtvisteligt sammenhængende begreber og disse udgjorde derfor tilsammen analysens overordnede tema. De identificerede undertemaer betragtes altså i lyset af, hvordan hver faktor udgør et afgørende element i både informanternes oplevelse af trivsel og identitet.

Det er af særlig stor vigtighed at pointere at indeværende analyse er resultat af en kreativ, fortolkende proces og derfor også et indirekte resultat af undertegnede egne forforståelser og metodiske tilgange. Det bør herfor betragtes som en konstruktion, dog med fast udgangspunkt i informanternes sagte ord. Ydermere er der af hensyn til en flydende fremstilling af analysen, skåret i visse større citater. For større gennemsigtighed, henvises læser til transskriptionerne. Læser bør være opmærksom på at som følge af specialets etiske overvejelser, benyttes informanternes anvendte pronomener. Dette betyder, at der ved omtale af Jackie benyttes de/dem/deres og ved omtale af Peter benyttes hen/hem/hens. Følgende analyse er en kortlægning over de faktorer, som fremkom som afgørende for informanternes trivsel.

3.1. Minoritetsstress som nonbinær

For indeværende speciale har det været særligt interessant at undersøge, om dét at være nonbinær medfører særlige stressorer og hvorledes disse potentielt påvirker

trivsel. Mange faktorer synes at spille ind i informanternes oplevelse af minoritetsstress, og af samme årsag er dette afsnit et større ét af slagsen. Flere underkategorier er grundet specialets omfang valgt fra. Følgende underkategorier bygger derfor på en fortolkning af, hvad der er af størst relevans for informanterne: *modstand på eksistens, mødet med systemet, fremmedgørelse og isolation, at være anderledes, at springe ud, mikroaggressioner og familieforhold.*

3.1.1. Modstand på eksistens

Trods en historisk gennemgang af nonbinæres eksistens viser, at nonbinære har været en del af menneskehedens historie så længe vi har været i stand til at identificere og beskrive os selv igennem køn (se afsnit 1.), fremkommer det alligevel igennem begge informanternes beskrivelser, hvordan de oplever en nærmest modstand på deres eksistens – en følelse af at blive underkendt i samfund og historie. Det er som om, at det at være nonbinær konstant kræver forklaring samt retfærdiggørelse. Dette forklarer Peter således:

... hvis man ikke kan vise en masse artikler og forsøge at videnskabelige (.) påstande, så kan man jo egentlig ikke bevise, at man egentlig er nonbinær for dem, som der er transfobiske (Peter, p. 29, l. 8-10)

Peter beskriver her en forpligtigelse til at informere folk for at kunne berettigede hens egen identitet. Hen beskriver tidligere i interviewet, hvordan hen oplever bestemte instanser er direkte *imod* nonbinæres eksistens. Her fremhæver hen en særlig sektor af feminismen, som ”af en eller anden grund føler sig truet” (Peter, p. 4, l. 6-7). Peter uddyber hens følelser omkring dette og beskriver hvordan det er uretfærdigt, at ”... bare fordi at jeg var på en bestemt måde, at folk synes, at jeg ikke er berettiget til at være det” (Peter, p. 4, l. 8-9). Også Jackie har specifikke oplevelser med denne sektor af feminismen. For Jackie beskrives de som ”terfs”, dvs. *Transekskluderende* feminister (Jackie, p. 9, l. 5-6). Peter fremhæver også, hvordan hen oplever modstand helt op på et politisk plan. Her beskriver Peter, at: ”... der faktisk er mindst fem partier, som er imod at vi kan skifte køn” (Peter, p. 6, l. 21). Igennem Peters beskrivelse fornemmes en underliggende stemning af kamp om retten til at være her - at blive taget alvorligt af samfundet. Denne følelse understøttes også af Jackies

oplevelser, som beskriver hvordan de oplever en patologisering af den nonbinære kønsidentitet:”... altså folk der øh (.) holder meget/holder *desperat* fast i den der: der er kun to køn og hvis du mener andet, så må du være psykisk syg.” (Jackie, p. 3, l. 5-6). Denne patologisering går desværre også i tråd med den senere historiske fremsætning af transkønnet individer. På den ene side synes en stor del af nonbinæres samfundsmæssige problematik at bestå i ikke at have ’ret til’ at være her – at de ikke eksisterer eller ikke må eksistere. På den anden side forekommer der til stadighed en patologisering af deres identitet. Dog er det stadig to sider af samme mønt, som ultimativt illustrerer hvordan selve det *at være* kan mødes med stor modstand, når man er nonbinær.

3.1.2. Mødet med systemet

Som eksisterende forskning også påpeger, synes der at være mange udfordringer for nonbinære trans personer i mødet med systemet. Disse udfordringer har særligt Jackie haft oplevelser med, da de, i større grad end Peter, er sprunget ud i sociale arenaer. Jackie har blandt andet haft tæt kontakt med egen læge. Her beskriver Jackie først sin læge som forstående (Jackie, p. 5, l. 5-10). Alligevel oplever Jackie episoder, hvor lægens adfærd synes grænseoverskridende eller formålsløs:

... hun sagde også på et tidspunkt sådan et eller andet med at/at jeg lignede en kvinde mere nu hvor jeg har langt hår. Det er sådan/det er *virkelig ikke* relevant for min sundhedsfaglige behandling (Jackie, p. 5, l. 13-16)

Situationen er præget både af lægens manglende forståelse for Jackies situation, men også af, at Jackie ikke modsætter sig lægens tolkning af deres udseende. Indadtil oplever Jackie ubehag, men udadtil italesættes dette ubehag ikke. Som resultat heraf synes der at opstå en slags modvillig accept af lægens grænseoverskridelse. Denne accept hænger muligvis sammen med, at man i mødet med ’systemet’ positionerer sig selv i en meget sårbar situation. Med dette udgangspunkt kan det være svært at italesætte utilfredsheder. Det kan føles som om, at det er samme effekt som at ’bide den hånd, der fodrer én’. Systemet illustrerer på én og samme tid den hjælp, man som nonbinær kan længes efter samtidig med at det understreger de barrierer, der er. Samme situation gør sig til dels gældende for Jackie i mødet med en psykolog. Her

beskriver Jackie: ”Der følte jeg virkelig der manglede en (.) forståelse for, hos min/min psykolog, som måske ikke før havde arbejde med trans personer eller nonbinære personer” (Jackie, p. 29, l. 2-5). Jackie uddyber, at der særligt manglede en *teoretisk* forståelse for Jackies situation som minoritet (Jackie, p. 29, l. 6-9), samt at deres problemstillinger blev marginaliseret: ”... så nemt er det bare overhovedet ikke for MIG, som du gør det til, jo.” (Jackie, p. 29, l. 14-15). Jackies fortælling om psykologen slår mig som særlig essentiel af to årsager: først og fremmest er Jackie i en yderst sårbar position, da de sidder ved psykolog. Når de så ydermere oplever en manglende forståelse fra psykologens side, kan dette medføre forstærkning af netop de problematikker, som muligvis er udgangspunktet for psykologbehovet. Anden årsag knytter sig til et mere generelt billede af nonbinæres møde med systemet. Adgang til sundhedspleje kan være et grænseoverskridende og besværliggjort element i nonbinæres liv. Om ’systemet’ udtrykker Jackie, at det kan være: ”rigtig bøvlet at være nonbinær” (Jackie, p. 4, l. 15). Ydermere beskriver de, hvordan den blotte kontakt til sundhedsvæsenet kan opleves besværlig:

Men hvis jeg er blevet henvist til, øhm, noget andet, øh (...) så kan jeg godt have en bekymring for det når jeg bestiller tid i telefonen, at jeg er nødt til at have/sådan den der *akavede* ”og i øvrigt SÅ”/og det er svært sådan at finde ord for. (Jackie, p. 5, l. 17-20)

Jackie har også erfaring med kønsidentitetsklinikker. Først og fremmest beskriver Jackie dette forløb som ”fucking hårdt” (Jackie, p. 25, l. 6). De understreger yderligere, at særligt nonbinære trans personer har negative oplevelser i forbindelse med ”... det system, der er for behandling af trans personer” (Jackie, p. 25, l. 11). Jackie beskriver hvordan de oplever en meget ”rigid ramme for, hvilken rækkefølge gør vi behandlingen i” (Jackie, p. 24, l. 14). En ramme, som nonbinære ikke synes at passe ind i. Jackie beskriver en oplevelse af, at systemet heromkring i større grad følger *traditionen* for den type behandling snarere end at fokusere på, at der ”... bedre kan være plads til nonbinære” (Jackie, p. 25, l. 26-27). Ydermere beskriver Jackie i mødet med kønsidentitetsklinikken:

... det føles ikke for mig som at det var/at de psykologer og den gynækolog jeg snakkede med, var der for at hjælpe mig, det føles som

om at de var en form for gatekeepere for noget jeg gerne ville. (Jackie, p. 24, l. 30-32)

Jackie oplever altså, at det system, der er sat i værk for at hjælpe mennesker som dem, i større grad opleves som en udfordring. Dette kan forekomme særligt problematisk set i lyset af den markant dårlige trivsel, der rapporteres af nonbinære i SEXUS-rapporten (Frisch et al, 2019) samt flere studiers pointering af en forøget selvmordsrisiko i samme population (Spivey & Prinstein, 2019). Når mødet med systemet bliver udfordrende grundet en minoritets særegne problematikker, kan der altså tales om endnu et element i den minoritetsstress, som nonbinære oplever.

3.1.3. Fremmedgørelse og isolation

Oplevelsen af ikke at blive forstået begrænses desværre ikke blot til 'systemet'. Begge informanter har oplevelser med fremmedgørelse eller isolation på baggrund af deres kønsidentitet. Jackie beskriver her en oplevelse i deres gamle gymnasieklasse, hvor klassen i en række biologitimer skulle lære om biologiske kønsforskelle. På baggrund heraf blev klassen opdelt i drenge og piger og skulle undersøge forskellige kønsrelaterede forhold (Jackie, p. 26, l. 16-17). Jackie udtrykker over for sin lærer, at "det her føler jeg altså ikke, at jeg kan være med til" (Jackie, p. 26, l. 20-21) og uddyber:

... jeg føler at jeg kommer til at blive puttet ind i nogle kategorier her hvor jeg, altså/enten kommer jeg til at trække gennemsnittet ned for mændene samlet set, eller også kommer jeg til at blive puttet sammen med pigerne og, altså/begge dele var super ukomfortabel for mig. (Jackie, p. 26, l. 25-28).

På baggrund af Jackies følelser af ubehag får de 'lov til' at sidde over biologiforløbet (Jackie, p. 26, l. 28). Jackie isoleres derved og fremmedgøres på sin vis også. De får understreget opfattelsen af at leve i et samfund, som ikke forstår deres identitet og i værste fald slet ikke anerkender den. Ydermere beskriver Jackie en fremmedgørende, nærmest voyeuristisk tilgang til nonbinære:

... den der lidt sådan *se giraffen* agtige tilgang/at man bare kan spørge lige så tosset man vil uden lige at overveje, øh (.) er vi i en relation til hinanden hvor det her er et samtaleemne hvor vi *ellers* ville have/have snakket om det. (Jackie, p. 4, l. 10-13)

Gennem den fremmedgørende, voyeuristiske tilgang til nonbinære, eller som Jackie udtrykker det ”se giraffen-tilgang”, skabes en endnu større isolation af nonbinære. Jackie oplever det som om de betragtes som et dyr i bur. Et dyr som omverdenen har lov til uhæmmet at betragte, studere og dissekere for at få stillet sin egen nysgerrighed. Grænsen mellem ’dem’ og ’os’ optegnes også helt tydeligt ved denne analogi, da den fremkommer som tremmerne mellem tilskuer og beskuede.

3.1.4. At være anderledes

Igennem begge informanternes interview reflekteres konstant en følelse af at være anderledes. Denne følelse manifesteres også igennem det faktum, at nonbinære udgør en minoritet og som direkte betydning heraf adskiller sig fra majoriteten. Jackie forklarer, hvordan denne minoritetsstatus og anderledeshed udmøntes i ikke at passe ind i de konstituerede kasser og muligheder som samfundet præsenterer, når det kommer til køn:

... jeg tror at man altid vil være påvirket af/altså af det samfund man er vokset op i/af det man har lært øhm (.) og vores samfund er bare helt *enormt* kønnet/altså *ALTING* er kønnet/fucking farver er kønnet øhm (.) så det er rigtig svært at komme ud og være (.) øh ”jeg er ikke nogle af *de der ting*” (Jackie, p. 19, l. 10-14)

Også Peter udtrykker, hvordan hen oplevede en forskel mellem måden hvorpå folk anser hen og hvordan hen oplever sin egen identitet: ”... jeg følte bare, at den måde som folk de så mig på, det var ikke den måde som jeg var på.” (Peter, s. 4, l. 30-31). Der er altså en internaliseret følelse af at være anderledes, som ikke umiddelbart springer folk i øjnene, trods den for Peter føles meget nærværende. Følelsen af at være anderledes knyttes derfor ikke udelukkende til hvordan informanterne præsenterer sig selv overfor andre, men også hvordan de *føler* sig selv sammenlignet med andre.

I et forsøg på at forstå deres egen position som 'anderledes' i samfundet synes det, at begge informanter benytter sig af sammenligning med andre minoritetsgrupper i Danmark. Særligt forekommer denne sammenligning, når informanterne diskuterer andre gruppers vej til accept i samfundet. Her nævner Jackie: "... det er mit indtryk at der først for nyligt er begyndt at være en lille smule momentum sådan for trans personer generelt. Sådan, den samme kamp, som der er for måske, sådan cis-kønnede homoseksuelle for 20 ÅR siden." (Jackie, p. 2, l. 9-13). Peter pointerer, hvordan hen også ser udviklingen fra den traditionelle kernefamilie med mor, far og børn, til også at være "både to mødre og to fædre" (Peter, p. 17, l. 3) som indikator for, at også nonbinære transkønnet mennesker vil have opnået en dybere forståelse i samfundet om "... måske 10 eller 20 år." (Peter, p. 17, l. 5-6). Når begge informanter sammenholder deres egen tilhørsgruppe med andre minoritetsgrupper, kan det muligvis være en måde hvorpå informanterne forsøger at skabe klarhed omkring deres egen fremtid. Dette går i tråd med, hvordan der hos både Jackie og Peter er en gennemgående usikkerhed knyttet til tanken om fremtiden. Jackie udtrykker, hvordan denne usikkerhed knytter sig meget til manglen på nonbinære forbilleder og rollemodeller. Som nonbinær transkønnet synes alt at skulle udvikles fra 'scratch':

... det fylder rigtig meget for mig det her med at jeg ikke rigtig har nogen (.) non-binære forbilleder eller rollemodeller jeg sådan kan se op til (.) og som jeg kan se at, "nå men den *gamle* non-binære person har sgu da haft et *helt okay* liv, det vil jeg sikkert også!". Fordi at den ældste non-binære person jeg kender er sådan hvad, fem år ældre end mig (Jackie, p. 11, l. 11-17)

De uddyber senere, hvordan denne mangel på forbilleder også knytter sig til en mangel på at kunne spejle sig i andre (Jackie, p. 18, l. 1-9). Jackie føler ikke, at de har en skabelon for livet (Jackie, p. 18, l. 28-31) eller en plan, der er overskuelig at følge. Der er ikke en "... normativ vej, man kan gå" (Jackie, p. 18, l. 20) eller en "... forventning om, hvordan man har et liv" (Jackie, p. 18, l. 27). Særligt sidstnævnte formulering springer undertegnede i ørerne. Formuleringen af at 'have' et liv fremfor at 'leve' et liv synes at understrege den assimilering, Jackie oplever til det resterende samfund. Det at 'have' et liv knytter sig for Jackie til de ting, man putter i det:

ungdomskærest, uddannelse, flytning, job, børn, forstadsliv, hund og bryllup (Jackie, p. 18, l. 21-26). Alle aspekter har Jackie på baggrund af sin kønsidentitet oplevet udfordringer med eller udfordringer ved tanken om. Livet kumuleres herved til den skabelon, man kan lægge ned over det, og når denne skabelon krakelerer, bliver det uvist hvad man så 'putter i det' og hvordan man så 'har det'. Denne manglende skabelon for livet som nonbinær, kan muligvis også forstås i en historisk kontekst. Nonbinære har generelt oplevet en udsletning af deres identitet i historiebøgerne trods deres konstante tilstedeværelse. Der forekommer altså meget få tydelige og *nedskrevne* 'skabeloner' over det nonbinære liv.

I usikkerheden om fremtiden synes at ligge en latent følelse af, at adskille sig fra normen. Denne adskillelse resulterer for informanterne også i en følelse af ensomhed. Jackie beskriver: "... men den der følelse af (.) og være anderledes, og være sådan lidt noget andet end sin omverden, kan være meget, meget ensom." (Jackie, p. 16, l. 26-28). De uddyber yderligere, hvordan de oplever, at ciskønnet mennesker kan være på "bølgelængde" med hinanden på en måde som Jackie ikke formår (Jackie, p. 17, l. 3). Denne form for 'missing out' med majoriteten synes for Jackies vedkommende at resultere i, at de i omgivelser med mange ciskønnet mennesker, såsom gymnasiet, ikke får stillet deres "sociale behov" (Jackie, p. 17, l. 17-23). Denne form for ensomhed som minoritet blandt majoriteten uddybes yderligere af Jackie gennem den spejling, Jackie oplever at mangle i hverdagen:

... det tror jeg *helt sikkert* kan øh (.) kan føre til/det er så måske en anden *slags* ensomhed men, med at føle sig, du ved, lidt alene i verden/eller har svært ved at se hvad ens livs skal/skal blive til. Hvordan man skal reagere i sine relationer," (Jackie, p. 18, l. 13-16)

Peter beskriver også, hvordan dét ikke at møde binære forventninger, det at være anderledes, kan generere en følelse af at 'være udenfor': "Jeg føler lidt, at den nonbinære føler sig lidt udenfor. Det blev jo bare (.) set som/og være underligt eller sært. At man ikke kan være en del af det rigtige samfund." (Peter, p. 25, l. 15-29)

Den nonbinære oplevelse knytter sig altså til en stor grad af at være anderledes fra dét som det binære samfund forventer og forestiller sig. Denne anderledeshed synes også at medføre en udstødelse fra samfundets gængse rammer, og denne udstødelse synes at medføre et ensomt aspekt i begge informanters tilværelse.

3.1.5. At springe ud

En af de helt store forskelle mellem Jackie og Peter er hvor langt de er i processen med at 'springe ud' som nonbinære. Jackie lever en relativt verbal tilværelse omkring sin kønsidentitet. De er sprunget ud overfor alle, hvor det giver mening at gøre det. Peter derimod er kun sprunget ud i online forums og hos hans familie. Peter har derved på sin vis 'forskånet' sig en række oplevelser som Jackie derimod har konfronteret op til flere gange. Dette italesætter Peter også selv i en samtale om mulig diskrimination på arbejdspladser: "... i mit tilfælde/nu når folk jo egentlig ikke ved det/så er der jo mindre risiko for at øh (.) at jeg bliver udsat for det." (Peter, p. 8, l. 13-14 Fælles for begge informanter er dog, at det at 'springe ud', uanset om man har gjort det eller overvejer at gøre det, er afgørende for den minoritetsstress som informanterne oplever. Peter synes konstant at være på vagt og nærmest screener et rum for potentielle allierede eller modstandere. Dette beskriver Peter således:

... og så hver gang at der er nogen, der nævner et eller andet med (.) LGBT-samfundet eller transkønnede, så er man så bange for, at der er en, der kommer med negative kommentarer [...] og så håber man også på, at der er nogen, som der (.) siger noget positivt. Fordi så har man lidt en hint om, hvem kan man egentlig (.) stole på? (Peter, p. 14, l. 24-32).

Jackie beskriver derimod, hvordan deres vurdering af hvem de ønsker at springe ud til, afhænger af to parametre: om relationen er det *værd* (Jackie, p. 6, l. 2-6) og/eller hvornår Jackie orker at bruge *energi* på at rette folk. I og med at det ikke er tydeligt for omverdenen hvilket køn Jackie er, tvinges Jackie konstant til at foretage bevidste valg om hvem de ønsker at inkludere i denne viden. Der er en mere eller mindre konstant balance i mellem hvor meget indre ubehag Jackie kan tolerere i forbindelse med fejlkønning og hvor meget energi, de orker at lægge i at skulle forklare folk. Som respons på dette meget energikrævende element af deres liv, synes begge informanter at have erfaringer med at etablere et slags 'performende selv': en rolle som de kan påtage sig eller har påtaget sig, når presset om at springe ud synes for stort. Jackie beskriver dette performende selv i forbindelse med at forsøge at se så 'nonbinær' ud som muligt: "... og i perioder har jeg rigtig meget *forsøgt* sådan at, se

så androgyn ud som jeg kunne. Og øh/virkelig følte at jeg har performet en identitet som jeg egentlig ikke føler kommer naturligt til mig.” (Jackie, p. 20, l. 7-9). I forestilling om hvad der var nemmest i mødet med omverdenen, har Jackie ’performet’ et meget androgynt kønsudtryk. Dette står i modsætning til hvordan Jackie i virkeligheden ønsker at præsenterer sig selv, her uddyber de: ”... altså lige nu sidder jeg i lang blomstret nederdel og jeg har langt hår, som er ting der klassisk vil ses som feminint og som noget jeg/jeg har det det *rigtig godt med*” (Jackie, p. 20, l. 10-12). Også Peter beskriver et performende selv. Her kommer det særligt til udtryk i forbindelse med, at Peter endnu ikke er sprunget ud:

Det føles i hvert fald sådan som man hele tiden øh (.) skulle forestille sig, at man nu var en skuespiller, som om man egentlig bare skal lade som om, at man er en anden person hele tiden. Det er lidt den følelse, synes jeg. (Peter, p. 14, l. 19-21)

Peter fortæller yderligere, hvordan denne performende identitet kræver mental energi (Peter, p. 14, l. 23). På samme måde som Jackie både skal balancere ubehaget ved fejlkønning kontra energiudladningen ved at springe ud over for folk konstant, synes Peter også at kæmpe med en tosidet problematik. På den ene side forbindes dét ikke at være sprunget ud som mentalt energifrarøvende. På den anden side oplever Peter så stor en frygt for at springe ud, at det igennem tale herom genererer et nærmest fysisk ubehag i hen:

Men hvis jeg nu så en dag, gør det helt offentligt og alle folk det ved det, så ved jeg jo ikke øh (.) hvad der kommer til at ske. Altså det kan jo være (.) enormt altså. Så det/det er lidt bekymrende synes jeg.

F: Ja, det er lidt angstprovokerende, eller?

I2: JA, faktisk.

F: Ja. Jeg synes godt jeg kan se det på dig også, at/at det er sådan en lidt ubehagelig tanke?

I2: JA (sukker) jamen jeg er også lidt nervøs altså” (Peter, p. 8, l. 15-22)

Ud fra nævnte eksempler synes det at skulle springe ud som en meget allestedsnærværende stressfaktor for begge informanter. Oplevelsen knytter sig specifikt til deres identitet som nonbinær og udtrykker to meget konkrete sider af denne sag: på den ene side skal man som Jackie konstant vurdere ens relation til andre. På den anden side står Peters oplevelse. Her opstår en stressende dualitet i energiudladningen ved *ikke* at springe ud sammenholdt med frygten for konsekvenserne af det.

3.1.6. Mikroaggressioner

Langt størstedelen af de aggressioner som nonbinære trans personer møder defineres som 'mikroaggressioner' (Truszczynski et al, 2020). Man kan argumentere for, at der selv i dette begreb foreligger en form for lingvistisk marginalisering af nonbinære trans personers problematikker.

Begge informanter har gentagne oplevelser med mikroaggressiv adfærd fra omverdenen. Jackie beskriver, hvordan de oplevede i gymnasiet, at folk var "okay" med deres kønsidentitet, men at de mødte mange mikroaggressioner (Jackie, p. 3, l. 22-26). Netop denne beskrivelse af gymnasietiden som 'okay' peger på et tvetydigt element ved mikroaggressioner, da størstedelen af de negative erfaringer Jackie deler under interviewet, synes at relatere sig til denne tid. Mikroaggressioner kan for Jackie være svære at identificere for omverdenen, da de netop oftere hæfter sig til en følelse end en decideret adfærd. En mikroaggression som dog er 'nem' at pege på, er den fejlkønning både Peter og Jackie oplever. Da Peter spørges ind til, hvordan det føles når hen fejlkønnes, svarer hen, at det er "okay", men at hen foretrækker kønsneutrale pronomener (Peter, p. 12, l. 22-24). Lidt senere udtrykker Peter dog således: "... de fleste kommer nok til at se mig som en mand, uanset hvad jeg gør. Så det er bare noget, man bliver nødt til at vænne sig til efterhånden, selvom det egentlig er lidt sørgeligt." (Peter, p. 20, l. 14-16). Igennem denne erkendelse af, at Peter som oftest vil blive fejlkønnet, giver hen udtryk for en slags nødvendig tilpasning. Denne tilpasning er dog også tæt forbundet med en følelse af sorg. Der forekommer altså også i Peters beskrivelser et tvetydigt element, hvor beskrivelsen 'okay' igen synes at dække over, hvordan det kan være svært at forene andres adfærd med den følelse, der opstår hos hhv. Peter og Jackie. Da Jackie spørges ind til, hvordan de oplever det, når de bliver fejlkønnet, fortæller de:

... det kommer hundrede procent an på, om det er folk der gør det (.) *med vilje*. Folk der godt kunne/burde kunne finde ud af det. Øhm (...) så det har jeg også prøvet (...) øhm (.) at folk ligesom har (.) har/har brugt det som sådan et/et våben hvis de ikke lige kunne lide mig eller blev sure på mig, så bruge det forkerte pronomener/og det er EKSTREMT altså (.) EKSTREMT ubehageligt og føles nærmest (.) voldeligt. Sådan lidt/form for lille (.) verbalt overgreb” (Jackie, p. 6, l. 23-29)

Først og fremmest differentieres der i Jackies udsagn mellem tre mulige scenarier: folk ved ikke bedre, folk burde vide bedre og folk gør det med vilje. Sidste to scenarier er i Jackies optik ikke okay, hvorimod der synes at herske en form for forståelse for første scenarie. Jackie fortæller i ovenstående, hvordan de oplever at fejlkønning kan bruges som ’våben’. Der er et ekstremt stort ubehag knyttet til dette scenarie for Jackie og de beskriver, at de oplever det som decideret voldeligt. Man kan her stille sig nysgerrig på, om dette billede burde uddybes yderligere i forskningen. Muligvis peger Jackies fortælling på et element i forskningen angående mikroaggressioner, som endnu ikke synes at være til stede. Kan denne differentiering mellem intentionen bag fejlkønning spille ind i, *hvor* voldsomt det opleves for individet og er det et generelt billede blandt trans personer, at mikroaggressioner kan benyttes som ’våben’? I så fald stiller undertegnede spørgsmålstejn ved, hvor dækkende termen ’mikro’ er. Jackie fortæller ydermere om en oplevelse med en chef, hvor netop fejlkønning blev brugt aktivt *imod* dem:

... [hun] kunne finde ud af at kalde mig Jackie og de rigtige pronomener indtil hun så blev (.) sur på mig, fordi jeg var syg meget tit/hvor hun så begyndte at miskønne mig og brugte det forkerte navn *med vilje*, hvor hun så da jeg/ja jeg fortalte hende at det er ikke i orden/det skal du holde op med/det er ikke i orden selvom du er sur på mig, hvor hun så henviste til ”nå men det er *det* der står i de papirer jeg har her” (Jackie, p. 10-11, l. 29-31 & l. 1)

Chefen forsætter altså sin fejlkønning af Jackie med reference til at ”det står i papirerne”. Man kan argumentere for, at dette understreger billedet af, at der sjældent er plads til nonbinære i ’systemet’. Jackie giver udtryk for, hvordan disse

fejlkønninger, uanset bevidsthedsgrad, genererer en overskyggende følelse magtesløshed: "... så JA, jeg kan virkelig godt kende den der (.) Følelse af at/at det er uden for min kontrol. Det er rigtig frustrerende." (Jackie, p. 12, l. 1-7). På sin vis kan man argumentere for, at andre menneskers handlinger altid ligger uden for ens egen kontrol. Dog kan man bygge sine *forventninger* til andres reaktioner, ud fra de erfaringer vi hver især gør os samt ud fra de normaliserede standarder som størstedelen af samfundet opererer efter. For nonbinære kan det synes, at de gang på gang støder på, at folk har de 'forkerte' forventninger til dem. Heri synes magtesløsheden i særdeleshed at ligge.

Der fremkommer altså et særligt tvetydigt element, når det kommer til termen mikroaggressioner. De er 'mikro', fordi de ikke altid er bevidste aggressioner, men følelsen af ubehag er dog konstant uanset. Dette synes at udgøre en magtesløshed, da disse ubeviste grænseoverskridelser er svære at irettesætte.

3.1.7. Familieforhold

Som det ofte gør sig gældende for mange trans personer, kan familiære forhold også udgøre stressorer. Gældende for både Jackie og Peter er, at de i deres nære familie møder en manglende forståelse. Denne manglende forståelse udmønter sig hos Peter hovedsageligt gennem hans mor. Peters mor synes først at ignorere Peters udtryk for hans kønsidentitet (Peter, p. 11, l. 27). Da det ikke længere kan ignoreres, grundet at Peter deler LGBT+ venlige og aktivistiske ting på sociale medier, konfronterer hun Peter: "... og så begyndte hun at spørge "hvorfør gør du det?"/og så videre, og så (.) kommer hun egentlig/hver gang jeg har lagt noget ud, kritiseret det på en eller anden måde" (Peter, p. 11, l. 29-31). Denne situation illustrerer en stor kløft mellem Peter og hans mor. Ved at kritisere LGBT+ miljøet kritiserer Peters mor ikke blot et miljø som Peter selv identificerer sig med og igennem, hun skaber også en afstand til en af de eneste arenaer, hvor Peter giver udtryk for sit 'sande jeg'. Denne antagelse understøttes yderligere af Peters beskrivelse af forholdet mellem hen og moren: "... nogle gange så kommer der jo sådan nogle stridigheder [...] hvor at øh (.) der er nogle ideer som der er modsættende. Det kan både være politisk eller det kan blive omkring det dér (.) kønsidentitet eller seksualitet." (Peter, p. 13, l. 23-29). Dette citat peger på to helt centrale ting. 1: at Peters mor udgør en modpol til Peters holdninger, når det kommer til politik, kønsidentitet og seksualitet, og 2: at forholdets udsving synes at knytte sig til disse modsatrettede holdninger. I og for sig kan sidstnævnte

parameter siges ikke at være noget enestående fænomen. Unge mennesker og deres forældre adskilles ofte i holdninger og verdenssyn og dette kan betragtes som en naturlig del af voksenlivet og løsrivelsesprocesser. I Peters situation knytter morens modsatrettede holdninger sig dog *direkte* til Peters identitet – en identitet som Peter vel og mærke ingen chance har for at vælge fra eller til. Som minoritet kan det ofte opleves som om at selve *retten* til ens identitet trues udefra, som Peter også nævner i forbindelse med politiske partier. Dette faktum, sammenholdt med Peters mors holdninger, synes at gøre Peters situation endnu mere sårbar. Skellet mellem mor og barn forekommer derfor i ovenstående uddrag helt tydeligt og Peter udtrykker også en vis skuffelse over sin mors manglende accept (Peter, p. 12, l. 3-8). Det synes på mange måder, at Peter mangler en accepterende og 'åben' part i familien. Denne efterspørgsel på åbenhed synes også at gå igen i Jackies fortællinger om deres familie:

... jeg har ikke rigtig haft energi til at prøve at lære dem de/dem øh (.) som egentlig er det jeg foretrækker/fordi at/at jeg ved om dem at de kommer til at have sådan et DET FORSTÅR JEG IKKE reaktion/i stedet for at lytte.
(Jackie, p. 12, l. 14-17)

Centralt for ovenstående citat er, at Jackie udtrykker et ønske om, at forældrene vil *lytte* frem for at *reagere*. Jackie pointerer ydermere, hvordan forældrene *tror* de er "open-minded" (Jackie, p. 12, l. 18) og indikerer hermed, at det i Jackies optik er det modsatte, der gør sig gældende. Ydermere er det værd at bide mærke i, at der i Jackies fortælling endnu engang indgår et element omkring energi. Jackie "har ikke haft energi" til at lære forældrene. Denne udtalelse kan anses som modstridende med det fundament, hvorudfra Jackie vurderer om de har energi til at rette på folk eller ej. Folk skal være det *værd* (se afsnit 3.1.1.5). Det bliver derfor modstridende for denne præmis, når Jackie *ikke* irettesætter deres forældre. Som udgangspunkt må forældre vurderes at være en relation, man som menneske tillægger *værdi*. Ydermere konfronteres Jackie jævnlige med deres forældre og dermed også disses fejlkonning. Det synes Jackie at lægge en vis afstand til sin familie. I modsætning til Jackies aktivistiske engagement synes en anden standard at gøre sig gældende, når det kommer til Jackies familie. Her forekommer en mere konfrontationssky Jackie, som udtrykker ikke at have energi til at "lære dem". Ved ikke at lære familien om

hvordan Jackie ønsker at blive omtalt og ultimativt behandlet, opstår uundgåeligt en afstand til dem. Denne afstand til familien ses også i forbindelse med Jackies perifere familie. Jackie udtrykker hvordan deres perifere familie har svært ved at forstå deres kønsidentitet og fremhæver i særdeleshed deres farmors manglende forståelse:

... min farmor har haft sagt på et tidspunkt, at hvis hun vil kalde mig (.) mit *gamle* navn, så gør hun bare det agtigt øh (.) og det har jeg så fået fortalt videre/og det har jeg været *rigtig ked af* at høre (Jackie, p. 12, l. 29-32)

I ovenstående citat udtrykker Jackie for første og eneste gang i hele interviewet en decideret sorgfølelse. Denne sorgfølelse, sammenholdt med den afstand Jackie har til sin familie, sætter spørgsmålstegn ved Jackies logiske forklaring på, hvornår de vurderer, at en relation er værd at bruge energi på at rette. Taget i betragtning hvor meget modstand informanterne synes at møde i deres liv, giver det alligevel god mening at skabe som minimum én front, hvor der er et minimum af herskende konflikter. Dette kan muligvis have beskyttende effekt mod alle andre stressorer trods familiens misforståelser.

Den familiære stress, som begge informanter synes at opleve, knytter sig meget til oplevelsen af ikke at blive forstået eller decideret misforstået. Disse misforståelser kommer som oftest til udtryk i familiens fejlkønning af begge informanter samt Peters mors afstandstagen til LGBT+-miljøet. Selvom begge informanter udtrykker sorg i forbindelse med deres familiære forhold, synes ingen af dem at konfrontere familien med dette. Dette kan muligvis være et udtryk for, hvordan der i informanternes liv konstant balanceres mellem indre ubehag og ydre konflikt. Præmissen om folks manglende forståelse har skinnet igennem i alle lag af disse afsnit vedrørende minoritetsstress og pointerer den marginaliserede status nonbinære til stadighed har i vores samfund.

3.2. Forhold til egen krop

Da informanterne spørges til deres forhold til egen krop, oplyser begge, at de overordnet set har et godt forhold til den. Peter siger, at hen er "... mere tilpas end nogensinde før i min krop" (Peter, p. 19, l. 16-17). Hen udtrykker samtidig, at hen før

”... var god til at kritisere mig selv” (Peter, p. 19, l. 15). Jackie har tidligere haft opsoget en kønsidentitetsklinik med henblik på at opnå en køns- og kropsrepræsentation, der passede deres ønske bedst muligt. Alligevel udtrykker Jackie, at de i dag har et: ”... rimelig afslappet forhold til min krop” (Jackie, p. 23, l. 7). Jackie fortæller videre: ”Jeg har rendt rundt til Århus Pride med bare bryster og haft det fint med det, øhm. Jeg vil sige jeg har et rimelig sådan (.) forholdsvist sundt forhold til min krop” (Jackie, p. 23, l. 8-10). Denne udtalelse konfronterer på mange måder de udfordringer, Jackie tidligere har haft med sin krop. Her fortæller Jackie: ”Jeg har (.) tidligere haft omtalt mine bryster som var noget i retning af, jeg kan godt se, at det er flotte bryster, men jeg tror jeg ville sætte mere pris på dem, hvis de sad på en anden person” (Jackie, p. 27, l. 18-21). Der synes altså hos begge informanter at være et skel i hvordan de tidligere har oplevet deres krop, og hvordan de oplever den nu. Dog er alle usikkerheder heller ikke i dag væk. Om sit forhold til sine bryster fortæller Jackie: ”... mit forhold til mine bryster er sådan lidt on/off” (Jackie, p. 27, l. 23-24). Der er altså stadig et element af ubehag forbundet med kroppens udtryk, og her er det særligt relevant, at det for Jackies vedkommende er en meget feminiseret kropsdel.

Fælles for begge informanter er, at de ikke beskriver et stort indre ubehag forbundet med deres krops udseende. Derimod manifesteres den dysfori, de oplever nærmest udelukkende i sociale arenaer. Jackie beskriver her: ”... den sådan *kønsdysfori*, jeg oplever, er rigtig meget (.) øhm omkring det sociale [...] mindre end den handler om sådan den krop jeg er i” (Jackie, p. 19-20, l. 20-31 & l. 2). På samme måde fortæller Peter: ”... det er meget sjældent, at jeg sådan selv har den oplevelse af at (.) af frastødelse til min egen krop [...] Det nærmere når/i den sammenhæng, at andre ser mig.” (Peter, p. 21, l. 13-17). Både Jackie og Peter har altså en meget ens oplevelse af, hvordan det netop *ikke* handler så meget om den krop, de befinder sig i, men mere om den sociale arena, hvori kroppen befinder sig. Dette sociale aspekt kommer også til udtryk ved de eksempler, begge informanter bruger til at beskrive, hvornår de konkret oplever et ubehag knyttet til deres kropsudtryk. For begges vedkommende knytter disse oplevelser sig til at bade i det offentlige rum. Der er altså tale om en aktivitet, hvor man uundgåeligt vil komme til at blotte sin krop og hvor informanterne dermed føler, at det også bliver uundgåeligt, at folk fejlkønner dem. Peter beskriver, hvordan hen oplever ubehag ved tanken om at gå på stranden:

... selvom jeg måske føler mig tilpas i min krop, så (.) er det ikke altid, at jeg synes at andre folk de skal have lov til at (...) Og se mig fordi jeg ikke sikker på (...) om det er mennesker som der har øh (.) en eller anden øh, forståelse af øh (.) altså stereotyper (Peter, p. 19-20, l. 29-31 & l. 1-2)

Peter omtaler det at gå på stranden, som en aktivitet hen helst undgår. Denne undgåelsesadfærd er knyttet direkte til omverdens forståelse af stereotyper og dermed også hvordan Peter oplever, at hen *ikke* passer ind i disse. Da Jackie spørges, om der er aktiviteter, de undgår grundet utilpashed med egen krop, svarer de:

... sådan noget med *svømmehal*, kan også være sådan en lille smule op ad bakke. Øhm, ikke fordi jeg sådan er, *utilpas* med at vise mig nøgen eller vise mig i badetøj, øh (.) overfor andre. Men den der, sådan inddeling i hvilket prøverum man bruger, øh hvad hedder det/hvilket omklædningsrum man bruger (Jackie, p. 27, l. 1-5)

Jackie udtaler her, at utilpasheden *ikke* skyldes et kropsligt ubehag, men derimod den kønningsproces, der iværksættes, når man skal vælge omklædningsrum. Jackie efterspørger et omklædningsrum, hvor de bare kan være dem selv og siger: ”det kan også godt bare være sådan en enkel bås med en bruser indeni og så selv kan skifte uden at skulle være sådan (.) til skue for andre mennesker.” (Jackie, p. 27, l. 8-10). På den ene side udtrykker Jackie altså, at de ingen utilpashed oplever med at ’vise sig’ nøgen eller i badetøj, mens de på den anden side giver udtryk for, at de ikke ønsker at være ’til skue’ for andre mennesker. Der opstår her en modsætning i Jackies beretning. Forklaringen på denne modsætning findes måske bedst i Jackies egen beskrivelse af deres sind og krop: ”... jeg kan godt føle, at mig og min krop er to forskellige (.) instanser på en eller anden måde.” (Jackie, p. 23, l. 11-12). Jackies sind fortæller dem muligvis, at det er omverdenen, den er gal med – der burde være en tredje mulighed i svømmehallen, der burde være et tredje køn. Samtidig føles deres krop som en ’anden instans’ fra dem selv. Dette peger måske på, hvordan der i Jackies oplevelse af egen krop, trods alt er et internaliseret aspekt, som knytter sig til hvordan deres krop i andres øjne ’burde’ se ud. Ubehaget ved egen krop synes altså

for informanterne hovedsageligt at opstå i de sociale arenaer, hvori Jackie og Peter kønnes af omverdenen baseret på deres krops udseende.

3.3. Forhold til eget køn

Informanternes forhold til deres eget køn fremkom også som et relevant tema i udforskningen af deres oplevelse af trivsel. Herunder blev følgende kategoriseret: *oplevelse af kønsidentitet og at være nonbinær 'nok'*.

3.3.1. Oplevelse af egen kønsidentitet

Oplevelsen af egen kønsidentitet beskrives af informanterne i indeværende speciale som værende en meget indad-orienteret følelse. Dette internaliserede aspekt af identiteten synes at besværliggøre det for informanterne, når de forsøger at beskrive, hvordan de mærker deres nonbinære kønsidentitet. Her beskriver Jackie: ”nu er jeg et sted hvor (.) jeg (...) føler mit køn er lidt *i midten*/eller sådan lidt/det er *meget* abstrakt at snakke om!” (Jackie, p. 15, l. 27-28). Jackie fortæller, at der er tale om ”en mavefornemmelse” (Jackie, p. 15, l. 27-28), og uddyber: ”ligesom hvordan ved man, at man er forelsket i nogen eller hvordan ved man, at man er glad for sit job” (Jackie, p. 15, l. 28-29). Disse beskrivelser illustrerer meget rammende, hvordan der netop er tale om en internaliseret oplevelse af eget køn. Når ens køn ikke anerkendes i det brede samfund, frarøves man på mange måder også muligheden for at beskrive det. Jackie har svært ved at forklare oplevelsen af at være nonbinær. Der er ikke de sædvanlige prædikater at gøre brug af. Der mangler så at sige en nonbinær ordbog.

Et sted hvor det dog bliver meget tydeligt for begge informanter, hvordan deres kønsidentitet opleves, er når de konfronteres med hvad de *ikke* er. Peter beskriver her:

... der har hver fald været en eller anden form for (.) trykkende følelse på en måde (...) hvor at man (...) Man egentlig føler sig ude af sig selv på en eller anden måde.

F: Sådan, er der noget der ikke selv helt stemmer overens eller?

I2: Ja (...) især i forhold til de forventninger andre folk har (Peter, p. 26, l. 9-12)

I citatet fremgår endnu engang en meget indre beskrivelse af kønsidentitet. Peter beskriver en trykkende fornemmelse, men samtidig også en følelse af at være 'ude af sig selv'. Disse beskrivelser kan til dels ses som modstridende forhold – det er svært både at være trykket sammen og at være ude af sig selv. En måde at tolke dette udsagn på er, at det Peter her beskriver, er to adskilte *reaktioner* på, når hen konfronteres med ciskønnedes forventninger. Ubehaget kan 'sluges' og derved generere en trykkende fornemmelse for Peter. Andet aspekt synes at læne sig op ad en nærmest distancerende forsvarsmekanisme. Når ubehaget bliver for stort forlader Peter den krop, som er roden til ubehaget, hvilket resulterer i en følelse af at være 'ude af sig selv'. Jackie beskriver mere direkte, hvordan de oplever deres kønsidentitet defineret gennem, hvad de ikke er:

... hvor mit køn i *ret lang tid* har været (.) en form for distancering fra (.) kvindekønnet jeg er blevet tildelt og det har sandsynligvis også noget at gøre med at det er det jeg ligesom har følt er blevet trukket ned over hovedet (Jackie, p. 15, l. 18-21)

Kvindekønnet er blevet trukket ned over hovedet på Jackie, da det er det køn, Jackie er blevet tildelt ved fødslen. Dette skaber en slags 'naturlig' afstand til kvindekønnet. En afstand, som er så stor, at Jackie først springer ud som transmand, fordi det trods alt føles mere komfortabelt end at være ciskvinde. Dette kan også tolkes som at Jackie, da de springer ud som transmand, stadig er underlagt en binær forståelse af køn. Jackie har muligvis ikke opfattet det som en reel mulighed at være noget midt imellem eller både og.

For informanterne synes oplevelsen af egen kønsidentitet at knytte sig til en indre følelse, som til tider klarest beskrives i relation til hvad de *ikke* er. Som det også gør sig gældende på andre punkter i oplevelsen af at være nonbinær, synes der at mangle en ordbog til at beskrive 'den nonbinære følelse'. Informanterne frarøves typiske prædikater, som indikerer køn og finder dermed sig selv svævende mellem 'midt imellem'-, eller 'både og'-beskrivelser.

3.3.2. At være nonbinær 'nok'

Muligvis som følge af konstant at skulle forholde sig til binære normer og forståelser, synes begge informanter at have kæmpet, og kæmper til dels stadig med at føle, at de er 'nonbinære nok'. Peter forklarer ifølge hermed:

Ja, altså nogle gange. Så (.) har jeg bare synes, at jeg ikke var (.) hvad kalder man det/nok kønsneutral (...) fordi det havde jeg, på en eller anden måde fået ind i mit hoved at (.) når man er non-binær, så skal man være (.) kønsneutral, og man skal ikke ligne hverken en mand eller, eller en kvinde. (Peter, p. 18, l. 19-23)

Også Jackies tidligere higen efter et meget androgynt udseende (Jackie, p. 20, l. 7) synes at illustrere samme oplevelse, som Peter her beskriver. Dette tidligere ønske om at fremtræde så 'nonbinære' som muligt synes at bunde i at imødekomme omverdenens definition på køn. Dog udtrykker Jackie, at de senere i livet begynder at klæde sig i det, de " ... har det det *rigtig godt med*" (Jackie, p. 20, l. 12) heriblandt tøj som klassisk betragtes som feminint. På trods af, at Jackie i store dele af sit ungdomsliv har defineret sit køn ud fra alt det, det *ikke* er, synes Jackie at være nået til en art erkendelse af, at nonbinær kønsidentitet er en indre følelse i større grad end det er et ydre udtryk. Denne følelse formidles ikke nødvendigvis gennem et 'akønnet' udseende, da selve det at tage afstand fra specifikke kønnede objekter er at byde ind på en binær forståelse af verden. I begge informanters optik bør man i stedet prøve af, hvad man selv kan lide. Som Peter udtrykker det: "... det er noget, som alle folk burde, altså det er ikke (.) kun non-binære, som der burde (.) prøve de forskellige (.) ting af." (Peter, p. 19, l. 6-7).

Et andet aspekt af ikke at være 'nonbinær nok' knytter sig for Jackie til det udgangspunkt, at de har oplevet hvordan 'transkønnethed' ofte defineres ud fra "... traumer ud fra dysfori/altså generelt ud fra øh (.) at have det rigtig skidt." (Jackie, p. 21, l. 10-11) og uddyber: "Det er *der*, man er transkønnet/det er *der*, transkønnetheden *kommer fra*." (Jackie, p. 21, l. 11-12). Disse erfaringer med hvad det vil sige at være transkønnet, synes Jackie at forbinde med de erfaringer, de har gjort sig på kønsidentitetsklinikker. Her fortæller Jackie:

... altså også når man skal op og forklare sig til en psykolog oppe på kønsidentitetsklinikken, så er det også rigtig meget det/sådan jeg har oplevet/de graver efter den her (.) æh (.) diskomfort man har haft med sig selv, eller sin krop eller sin omverden (Jackie, p. 21, l. 14-16)

Man kan argumentere for at trods klinikkenes bedste intentioner, synes det stadig at transkønnet individer kan opleve en patologisering af deres identitet – også hos offentlige instanser. Jackie beretter videre, hvordan disse oplevelser har resulteret i, at: "... når jeg i perioder har haft/haft det/følt jeg kunne HVILE I MIG SELV, så har jeg følt at det var forkert." (Jackie, p. 21, l. 19-20). Denne internaliserede sammenhæng mellem det at være transkønnet og at 'have det skidt' synes særlig problematisk. Jackies beretning peger på, at selv når man har det godt, kan dette skabe en følelse af, at det burde man ikke, hvis man er 'rigtig' transkønnet. Forsvinder ens 'transkønnethed' så i takt med at man får det bedre? Fratages man sin identitet, så snart man hviler i sig selv? Og i så fald, hvad efterlader det så individet med? Der bliver på den måde aldrig helt et hvilested og man forstår endnu engang hvorfor, det kan være en enormt stressende tilværelse at være nonbinær i et binært samfund.

3.4. Aktivisme som beskyttende faktorer

Begge informanter indgår aktivt i aktivistiske miljøer: Jackie både online og i 'virkeligheden' og Peter hovedsageligt online (Peter, p. 6, l. 6). Disse aktivistiske fællesskaber synes at konstituere en beskyttende faktor for informanterne. Jackie beskriver disse miljøer som et: "... rigtigt rart miljø, og sådan (.) prøve mig frem i." (Jackie, p. 3, l. 20), og uddyber ydermere:

... der hvor jeg er politisk aktiv er der mange andre queers, som så udover at være queer er glødende socialister og det betyder at mange har samme (.) sådan verdenssyn der, hvilket hjælper på det. Der føler jeg der generelt er en ret stor (rømmer sig) sådan (.) forståelse af at (.) øh hvad det vil sige at være non-binær/og mange er det også selv og sådan noget (Jackie, p. 7, l. 24-29)

Der er altså en rummelighed, som knytter sig til at dele samme 'verdenssyn' og samme politiske holdepunkter. Dette politiske aspekt af aktivismen fanger også Peter, da hen giver udtryk for ” ... jeg er begyndt at (.) interessere mig lidt for politik og hvad de egentlig mener med/om omkring os” (Peter, p. 6, l. 19-20). I denne udtalelse indikerer Peter ved brugen af ordet 'os', at hen føler et sammenhørsforhold til andre nonbinære. Måske af samme årsag beskriver særligt Peter en ansvarsfølelse forbundet med hens aktivisme:

... vi har hvert fald en eller anden form for (.) ansvarlighed for de fremtidige generationer, fordi det, som vi gør nu, afspejler hvordan det kommer til at se ud fremad, fremad i tiden (Peter, p. 5, l. 10-13)

Peter mærker et ansvar for både at italesætte sin egen plads i samfundet som nonbinær, men også fremtidige generationers.

I modsætning til Peter som først indenfor det sidste år er begyndt at engagere sig i trans-aktivisme (Peter, p. 3, l. 20), synes Jackies kendskab med aktivisme at være startet noget tidligere: ”... jeg var sådan noget, 12 da jeg begyndte at være rimelig hardcore feminist (griner) og politisk aktiv fra jeg var 16 og sådan noget/sprang ud som queer første gang, da jeg var 14.” (Jackie, p. 22, l. 12-15). Jackie beretter om denne tidlige aktivisme som et modsvar på deres forældres holdninger eller mangel på samme:

... jeg tror at jeg rimelig tidligt opdagede at min familie tog fejl (griner), øh (.) på mange områder. Øhm (.) min familie har aldrig rigtig været engageret *politisk*, der har ikke været sådan den store (.) feministiske analyse og sådan noget (Jackie, p. 22, l. 9-12)

I mangel på forståelse i hjemmet synes Jackie altså at have opsøgt andre forums. Man kan hermed argumentere for, at disse aktivistiske fællesskaber ikke blot udgør en beskyttende faktor ift. uvidenhed, men også konstituerer en form for tilhørsforhold, som Jackie så ofte føler en længsel mod.

Et sidste perspektiv på hvordan aktivisme synes at udgøre en beskyttende faktor, illustreres ved den *måde* hvorpå informanterne omtaler aktivismen. Dette sidste perspektiv er derfor også knyttet til en meget tolkende forståelse af den

stemning, der forekom under interviewet. Begge informanter synes at have 'let' ved at tale om aktivistiske forhold. Hos Peter gik snakken mere flydende, når hen kunne udtale sig om aktivisme og om generelle tendenser hen så i samfundet. Peter brugte ofte udtryk som "man" til at beskrive situationer frem for "jeg". Et eksempel hvor denne mere lette tilgang kom til udtryk var, da Peter blev spurgt ind til internaliseret transfobi. Først giver Peter en meget generaliseret besvarelse, som knytter sig til samfundsmæssige perspektiver og hvordan *andre* påvirkes af dette (Peter, p. 17, l. 1-10). Da undertegnede forsøger at rette hen ind på indre, kropslige følelser, bliver pauserne mellem Peters ord længere og svarene fremkommer mere tøvende. Hos Jackie kommer denne 'lethed' omkring at tale om aktivisme, også til synlighed. Særligt da Jackie spørges ind til deres generelle oplevelse af interviewet, udtrykker de: "... jeg har før lavet aktivisme omkring min kønsidentitet, og det er også noget, jeg før har snakket om/det er ikke/ikke fremmed for mig at snakke om" (Jackie, p. 28, l. 17-18). Dette står i kontrast til måden hvorpå Jackie taler, når det drejer sig om deres familie. Der synes konstant at være en form for afstand i måden hvorpå Jackie omtaler disse forhold og til tider fremkom det for undertegnede som om, at Jackie ønskede at hoppe hurtigt videre til næste spørgsmål. Ud af dette tolker undertegnede, at også denne *måde* hvorpå der tales om aktivisme understreger dets beskyttende forhold. Det er nemmere at tale om ting, hvorved man føler sig tryk, og tryghed må ud fra et psykologisk perspektiv siges at være af afgørende betydning for et individs 'beskyttelse'.

3.1.5. Opsummering af første del af analysen

Denne analyse foreslår, at informanterne omgås en verden, hvori rollemodeller eller forbilleder til at opbygge eller forstærke deres nonbinære identitet er så godt som ikkeeksisterende. Ydermere peger analysen på, at der er mangel på et tilstrækkeligt sprog til at beskrive oplevelsen af at være nonbinær og dermed også måder hvorpå dette kan kommunikerer ud til andre. Begge informanters familie synes at mangle forståelse for den nonbinære konceptualisering af køn samt de problematikker, deres børn oplever. Til gengæld opnås der støtte i ligesindede, aktivistiske arenaer. Analysen understøtter tidligere forskning som peger på, at der er mange stressfaktorer i nonbinære trans personers liv. Samtidig peger analysen også på hvordan unikke udfordringer i forhold til identitetsudvikling, potentielt spiller ind i

nonbinæres oplevelse af trivsel. Dette aspekt vil i følgende anden del af analysen undersøges nærmere.

4. Analyse del 2: Gennemgående teoretiske perspektiver

I første del af analysen blev det hurtigt tydeligt for mig, hvordan *identitet* og skabelsen/vedligeholdelse heraf, i sammenhold med *oplevelse af trivsel*, er to gensidigt afhængige koncepter. Efter egen viden undersøges disse to koncepter dog ofte som adskilt, når det kommer til forskning angående nonbinære trans personer. At pointere hvordan koncepterne sammenholdt skaber ny og uddybet forståelse af de trivselsudfordringer, nonbinære trans personer møder, bliver derfor målsætningen med denne teoretiske vinkel på analysen. Analysen vil tage sit udgangspunkt i, hvordan almene identitetsudfordringer i visse omfang forstærkes af nonbinære trans personers minoritetsstatus. Dette har ført mig til at se nærmere på den identitetsdannelse og -balance, som opstår i interaktionen mellem mennesker. Som følge heraf vil det teoretiske perspektiv hovedsageligt udgøres af psykologiske perspektiver på udviklingen af selvet, og hvordan denne udvikling har indvirkning på oplevelsen af trivsel. Før selve analysen findes det dog nødvendigt kort at redegøre for indeværende forståelse af benyttede, centrale psykologiske begreber. Dette gøres med henblik på at klargøre hvor brugen af begreberne adskiller sig fra deres originale tanke, og samtidig hvor og hvornår det i indeværende speciale smelter sammen med andre psykologiske begreber.

I det følgende vil der derfor først redegøres for hvordan begreberne *det præsentationelle selv*, *det sande selv*, *det falske selv* og *individuel kreativitet* forstås og benyttes i specialet. Herefter vil fremgå en kort analytisk redegørelse for *identitet og trivsel*, hvorunder yderligere fire tematikker er kategoriseret: *Udvikling af kønsidentitet*, *Familieforholds betydning for udvikling af det sande selv* og *Det aktivistiske miljøes betydning for udviklingen af det sande selv*.

4.1. Definition af anvendte psykologiske begreber

I indeværende speciale låner jeg fra Donald Winnicotts (1960) psykoanalytiske objekt-relationsteori, omhandlende det sande og falske selv samt individuel kreativitet. Dog adskiller undertegnedes brug og forståelse af disse begreber sig fra Winnicotts originale tanke på essentielle punkter.

Winnicott beskrev det sande selv, som en autentisk kerne af ens personlighed, hvorudfra spontane handlinger og fornemmelse af 'ægthed' udspringer (Winnicott,

1960). Ifølge Winnicott (1960) er det sande selv til stede ved fødslen og potentialet for dets udfoldning afhænger af spejling og emotionel bedrift fra de primære omsorgspersoner. Her er det vigtigt, at disse omsorgspersoner ikke påtvinger barnet deres eget selv, men derimod eftergiver plads i barnets psyke til at et autentisk selv kan fremtræde. Det falske selv defineres som den del af personligheden, der rummer kravene fra den ydre verden og som fungerer som et skjold til at beskytte det sande selv fra udslettelse. Barnet udvikler gennem det falske selv kapaciteten til at imødekomme omsorgspersonernes forventninger. Individuel kreativitet er den psykologiske funktion, som lancerer det sande selv og tillader det at være andet end skjult. Individuel kreativitet faciliterer muligheden for at opbygge en meningsfuld verden for individet, hvor indre ønsker flettes sammen med ydre realiteter og herigennem skaber individets subjektivitet. Individuel kreativitet er det modsatte af eftergivenhed. Ved eftergivenhed anerkender individet den ydre verden, som én hvori man skal tilpasses. Gennem kreativitet trækker individet på egen subjektivitet og betragter verden herigennem. Via dette individualiserede syn på verden kan individet tage sig friheder til selv at definere meningen af det som ses.

Winnicotts (1960) teori udspringer af en dyb psykoanalytisk tanke og forgrening. Netop i dette udgangspunkt foreligger første punkt, hvorved dette speciale adskiller sig. Psykoanalysen har historisk haft tendens til at anse 'anderledes' kønsidentiteter som udtryk for traumer, forældres dårlige egenskaber eller lignende. I denne forståelse foreligger en tydelig patologisering af transkønnet identiteter, og undertegnede er hverken af den teoretiske eller personlige overbevisning, at dette er tilfældet. Derimod tager indeværende speciale udgangspunkt i lektor i pædiatri, Diane Ehrensafts (2011) beskrivelse af kønsnonkonformitet som udtryk for sundhed (p. 528). For yderligere at forstå hvor dette speciales brug af Winnicotts begreber adskiller sig fra Winnicotts (1960) originale tanke, synes det nødvendigt først at redegøre for, hvad der i specialet betragtes som Winnicotts teoretiske modpol. Denne udgøres af Koji Komatsus teoretiske definition af det *præsentationelle selv* (2019). Det præsentationelle selv forstås som den udvikling af selvet, der sker på mikrogenetisk niveau, når individet står overfor altid-nye øjeblikke (Komatsu, 2019, p. 117). Det præsentationelle selv er essentielt relationelt og modstrider derfor med den forestilling om *repræsentation*, som ofte fremtræder i psykologisk teori. Repræsentation indikerer ofte noget stabilt, som forudsætter at selvet eksisterer uafhængigt af interaktioner (Komatsu, 2019, p.

52). Komatsu (2019) og Winnocott (1960) adskilles altså på to væsentlige punkter. Komatsu anser mennesker som værende symbolbrugende dyr, der skaber og bebor et symbolsk univers, og som eksisterer og konstituerer egen identitet gennem interaktion med andre symbolbrugere. Snarere end "I think, therefore I am" synes mottoet at være "I speak, therefore I am". Winnicotts teori foreslår modsat, at mennesker er begavet med et prærefleksivt, præverbalt sandt selv, som eksisterer før verbal og social interaktion. Dette selv kan så senere repræsenteres overfor omverdenen eller undertrykkes og udslettes. Med udgangspunkt i professor i klinisk psykologi, Carl Auerbachs semiotiske analyse, af hvordan det sande selv udvikles (1991), foreslår undertegnede at flette Winnicotts og Komatsus umiddelbart modsatrettede perspektiver sammen i en fælles forståelse af identitetsudvikling, skabelse og balance. I indeværende speciale vil det sande selv derfor opfattes som en indre oplevelse af overensstemmelse mellem selvopfattelse, egen krop og fremtræden. Det sande selv begynder som en symbolsk enhed, der udtrykkes gennem kropslig dialog med andre. Denne 'dialog' udgøres af spontane kropsbevægelser og lyde (viften med armene, gråd etc.), som kan fortolkes af primære omsorgspersoner. Efterfølgende videreudvikles det sande selv parallelt med sprogets udvikling og evne til selvrefleksion. Det sande selv eksisterer derfor først rent kropsligt, dernæst i dialogen til og med andre mennesker og slutteligt i dialogen/følelsen af og med sig selv. Dermed ikke sagt at det er en statisk enhed, som kan opnås og derefter ikke kan røkkes ved. Der forekommer en konstant balance mellem disse tre 'enheder', som udtrykkes gennem dialog enten med andre eller med sig selv. Det falske selv opfattes som kompatibelt og tvunget, og fremkommer i handlinger som respons på omverdenens krav. Det falske selv genererer et indre ubehag, da det står i modsætning til det sande selv og dermed også opfattelse af egen identitet. Det falske selv tjener dog også et beskyttende formål og kan tages i brug, hvis omverdenen ikke forstår eller giver plads til det sande selv. Udtryk af det falske selv skaber ikke udvikling (Auerbach, 1991), men det gør udtryk af det sande selv derimod. På trods af at det sande selvs udtryk er naturligt og spontant, tager det tid at udvikle kapaciteten til denne spontanitet. Ifølge Ehrensaft (2011) udvikles denne kapacitet gennem den *transformerende* familietype, som transformerer sig i takt med et transkønnet barn og derved skaber plads til barnets sande selv. Ifølge Auerbach udvikles denne kapacitet oftest gennem intensiv terapi eller, som dette speciale særligt foreslår, gennem ekstensiv personlig vækst. Sidstnævnte anses her som

realiseringen af egen kønsidentitet – og kapaciteten hertil opstår gennem individuel kreativitet. Opsummerende er det sande selv altså til stede igennem hele livet og i stadig forandring samt udtrykt på forskellig vis. Identitetsdannelse bliver derved en kombination af både indre og ydre. Med afsæt i disse forståelser vil jeg nu forsætte til den teoretiske analyse af specialets data.

4.2. Identitet og trivsel

Som det fremgår af Analyse del 1, synes en stor del af informanternes trivsel at være tæt forbundet med den minoritetsstress, de oplever. I selve dette begreb, minoritetsstress, foreligger en latent forståelse af, at stressen fremkommer som resultat af interaktion med andre; man kan kun være en minoritet, hvis man sammenlignes med majoriteten. I en verden hvor 'ordbogen' og udefra-forståelse og anerkendelse af nonbinær kønsidentitet endnu ikke synes rodfæstet, konfronteres man som nonbinær konstant med stressen ved at balancere egen identitet. Denne stress kan også tolkes som spændinger. Disse spændinger synes for informanterne i indeværende speciale at manifestere sig i *udviklingen af kønsidentitet, familieforholds betydning for udvikling af det sande selv samt det aktivistiske miljøes betydning for udviklingen af det sande selv*. Med udgangspunkt i ovenævnte psykologiske begreber angående identitetsudvikling og meningskonstruktion, vil jeg i det følgende analysere disse spændingsfelter samt deres betydning for sammenhængen mellem identitet og trivsel.

4.2.1. Udvikling af kønsidentitet

I min opdagelse af hvordan identitet og trivsel for informanterne synes sammenflettet, finder jeg det relevant også at påpege, hvordan *udviklingen af kønsidentitet* spiller tæt sammen med informanternes oplevelse af trivsel. På trods af at Winnicott aldrig selv påtænkte sin teori om det sande og falske selv samt individuel kreativitet, som definerende for udviklingen af kønsidentitet, kan disse tre termer bemærkelsesværdigt tilpasses en kønsudviklingsteori. På samme måde som udviklingen af det sande selv i indeværende speciale opfattes som en balance mellem egen opfattelse, krop og fremtræden, anses kønsidentitet at bestå af nærmest samme tre koncepter; *egen, indre oplevelse af køn, fornemmelse og samspil med egen krop og præsentation af kønsidentitet*. På samme vis anvendes begrebet individuel

kreativitet i forbindelse med udviklingen af kønsidentitet og vil her betegnes som *kønskreativitet*. Jeg vil i det følgende redegøre for denne tredelte balance i udviklingen af kønsidentitet og hvordan denne balance påvirker individets oplevelse af trivsel.

4.2.1.1. Egen, indre oplevelse af køn og fornemmelse og samspil med egen krop

Begge informanter beskriver en slags svært definerbar, indre oplevelse af hvordan de mærker, de er nonbinære. Jackie beskriver denne oplevelse som en ”mavefornemmelse” og Peter beskriver det som en indre ”trykkende følelse”. Disse indre oplevelser af eget køn relaterer sig muligvis til Ehrensafts (2011) begreb om ’core feelings of gender’ (p. 533). ’Core feelings of gender’ hviler på en antagelse om, at køn ikke findes mellem benene, men mellem ørerne (Ehrensaft, 2011, p. 533). Fokus skifter derved fra noget ydre baseret til noget indre. Netop denne spænding mellem indre og ydre opfattelse af eget køn, synes også at udmønte sig i informanternes forhold til deres kroppe og disses udtryk. Jackie beskriver hvordan deres binære mor har: ”... besluttet dig for, at du kan mærke det nede i maven FORDI du har den krop du har” (Jackie, p. 22, l. 1-3). Her knytter Jackie altså morens egen kønsidentitet til en forbindelse mellem mavefornemmelse og krop, mellem indre og ydre. Denne forbundne oplevelse af hvordan kroppens udseende spiller ind i kønsidentitet synes informanterne ikke at have. Jackie beskriver, hvordan de oplever, at krop og sind er ”... to forskellige (.) instanser, på en eller anden måde.” (Jackie, p. 23, l. 11-13) og uddyber nærmere, at denne oplevelse ikke er noget, de kan ”... splitte ad fra min kønsidentitet” (Jackie, p. 23, l. 18). Jackie mærker det som en modarbejdelse fra deres krop, når den formidler dårlige oplevelser – såsom at være syg. Modsat synes det også, at Jackies krop kan formidle positive sanseindtryk, som taler til Jackies naturlighed og spontanitet. Dette ses i Jackies beskrivelse af visse seksuelle situationer:

... de ting jeg kan have omkring min krop/for eksempel jeg kan have perioder hvor jeg er ukomfortabel omkring mine bryster/har jeg oplevet (.) *forsvinder* eller i hvert fald (.) ikke betyder noget når jeg er i en seksuel kontekst. (Jackie, p. 28, p. 8-11)

Det tolkes heraf, at seksuelle situationer kan udgøre en slags 'naturlig setting' for Jackie. Når Jackie 'anvender' deres krop i disse settings, bliver kroppen formidler af positive følelser, som hverken forbindes eller adskilles fra kønsidentitet. Kroppen bliver med andre ord 'blot' en slags formidler af sanseindtryk, mere end det er en fysisk indikator for, hvad køn man har eller ikke har. Der opstår herved en spænding for Jackie imellem måden hvorpå de mærker deres egen krop, og måden hvorpå omverdenen ser den, og denne spænding kan siges at påvirke Jackies trivsel. I naturlige settings kan Jackies krop være kilde til trivsel og positive oplevelser. I anspændte, sociale settings, hvor binære forventninger til deres krop kommer i spil, bliver kroppen derimod en påmindelse om den anderledeshed, man som nonbinær kan føle sig mærket af.

Spændingen mellem kroppen som formidler af sanseindtryk og kroppen som kønsmarkør for omverdenen, illustreres også gennem det ubehag, begge informanter har oplevet og til tider stadig oplever, ved særligt kønnede kropsdele og kropsudtryk. Jackie beskriver et "on/off" forhold til sine bryster (Jackie, p. 27, l. 23) og Peter udtrykker en bekymring om behovet for at "... barberer mig hele tiden for eksempel? Eller, behøver jeg at (.) have langt hår eller kort hår eller hvad skal jeg have?" (Peter, p. 17-18, l. 32 & l. 1-2). Dog synes begge informanter at tilskrive disse følelser en uintentional integrering af binære kropsopfattelser, mere end deres egen personlige overbevisning. I sammenhæng hermed synes begrebet om 'internaliseret transfobi' også at spille ind. Jackie og Peters eksempler for hvornår de mærker kropsligt ubehag, tegner et meget præcist billede af, hvordan eksterne forhold internaliseres for at eksistere reflektivt indeni det nonbinære individ (Auberbach, 1991). Ved konstant at begå sig i en binær verden, synes det for informanterne uundgåeligt i visse omfang at internalisere disse forståelser af køn og krop, og dette resulterer i en indre spænding. På den ene side synes informanterne at mærke essensen af deres sande selv, mens de på den anden side også internalisere andres diskriminative forståelser. Sidstnævnte kan forstås som et udtryk for informanternes falske selv. Selve spændingen mellem det falske og sande selv synes at være udslagsgivende for følelsen af ubehag for informanterne. Dette aspekt understreges yderligere af Jackies beskrivelse af "social kønsdysfori" (Jackie, p. 22, l. 27-30). Kønsdysfori defineres ofte ud fra et internaliseret ubehag, som opstår ved dissonans mellem egen krop og ønske om eget køn. I både Jackie og Peters beskrivelser af den dysfori, de oplever, vendes dette begreb til at være et fænomen, som udspringer af interaktion med

omverdenen, og dermed også i højere grad er betinget af ydre omstændigheder. Gennem denne 'sociale kønsdysfori' understreges altså spændingen mellem det sande og falske selv – i situationer som svømmehal og på stranden oplever informanterne, at de er tvunget til at forholde sig til andres forventninger til deres køn på baggrund af deres krop. Det falske selv presses altså nærmest ned over dem, og i disse situationer bliver det svært for informanterne at udtrykke deres sande selv, da, som Peter siger: "... de fleste kommer nok til at se mig som en mand, uanset hvad jeg gør. Så det er bare noget, man bliver nødt til at vænne sig til" (Peter, p. 20, l. 14-16).

Peter og Jackies egne, indre oplevelser af deres køn synes til dels at være svære at definere. Det bliver en slags diffus 'mavefornemmelse', som er svær at gøre logisk for omverdenen og sig selv, men som derimod synes at rette sig mod en naturlighed og spontanitet. Denne naturlighed og spontanitet opstår i situationer, hvori de oplever sig trygge og imødekommet med deres nonbinære kønsidentitet. Der synes at opstå en spænding imellem den indre oplevelse af køn og fornemmelse og samspil med kroppen. Denne spænding udmønter sig for Jackie i en adskillelse mellem krop og sind, særligt ved negative oplevelser. Kroppen anses som en formidler af enten positive eller negative indtryk, men ikke som en kønsmarkør og ubehag ved egen krop synes at opstå gennem spændingen mellem det sande og falske selv. Dette ubehag udspringer dermed af en ydre forventning til hvordan kroppe positionerer køn, og dermed i omverdenens øjne også kønsidentitet. I udviklingen af en indre oplevelse af eget køn samt fornemmelse og samspil med egen krop, spiller flere faktorer altså ind, som potentielt kan forårsage spændinger for informanterne. Disse spændinger anses for at være udslagsgivende for informanternes oplevelse af egen trivsel.

4.2.1.2. Fremtræden og præsentation af kønsidentitet

Ehrensaft (2011) kombinerer det sande selv og kønsudvikling ved brug af termen *det sande køns selv* (p. 534). Det sande køns selv anses for at være lige så unikt som fingeraftryk, og denne unikhed kommer i indeværende speciale til udtryk igennem balancen mellem egen indre oplevelse af køn, fornemmelse og samspil med egen krop og præsentation af kønsidentitet. Den konstante balance opstår og genopstår i

interaktioner med omverdenen. Særligt igennem måden hvorpå Jackie og Peter præsenterer deres kønsidentitet, ses denne unikhed tydeligt udtrykt. Til trods for at begge identificerer sig under 'den nonbinære paraply', fremkommer også meget forskelligartede præsentationer af deres kønsidentitet. Peter er bedst komfortabel ved pronomenerne hen/hem/hens (Peter, p. 12, l. 23-24) og Jackie benytter pronomenerne de/dem/deres. Peter selvidentifierer sig på et tidspunkt i interviewet som "genderfluid" (Peter, p. 13, l. 4), hvorimod Jackie ofte og naturligt tyer til termen "queer" (Jackie, p. 30, l. 29). Ydermere har Jackie officielt skiftet navn til et mere kønsneutralt ét af slagsen, mens Peter stadig benytter sit dåbsnavn og ingen umiddelbar intention har om at ændre dette (Peter, p. 5, l. 8-10). Der er altså nogle meget tydelige forskelle i måden hvorpå begge informanter fremtræder, og igennem hvilke midler de benytter til at generere forståelighed i omverdenen. Også i deres udtrykte holdninger til hvad det indebærer at være nonbinær, adskiller informanterne sig på visse punkter fra hinanden. Et tydeligt punkt er da de spørges ind til oplevelsen af at være en 'google-database', som kan levere viden om nonbinære forhold til omverdenen. Her oplever Jackie det ofte som grænseoverskridende (Jackie, p. 29, l. 23-27), hvorimod Peter responderer: "... hvem skulle ellers gøre det?" (Peter, p. 29, l. 5). Begge informanter synes her farvet af de individuelle oplevelser, de har haft med at identificere sig som nonbinær. I Jackies tilfælde kan man antage, at som følge af at have identificeret sig som queer siden 14-årsalderen samt at være sprunget ud i flere arenaer, er farvet af sin oplevelse af konstant at skulle "forklare" sit køn (Jackie, p. 20, l. 4-6). Det er også denne konstante 'forklaring af køn', som Jackie beskriver som energiforøvende. Peter derimod, som endnu ikke er sprunget fuldt ud, anser det nærmere for en selvfølge at skulle forklare den nonbinære kønsidentitet for omverdenen og hentyder ydermere til en følelse af pligt til dette. Netop denne pligtfølelse indikerer, hvordan der muligvis her er tale om et udtryk for Peters falske selv. Til trods for at Peter udtrykker ønske om at udtrykke hvad den nonbinære kønsidentitet indebærer for hen, indikerer den pligtfølelse som Peter samtidig beskriver, at der kan være tale om et falsk selv. Dette ses også i måden hvorpå Peter beskriver, at hen oplever sig selv som:

... forpligtet til at/egentlig at forsvare sin egen identitet. Det vil sige, at hvis man ikke kan vise en masse artikler og forsøge at videnskabelige

(.) påstande, så kan man jo egentlig ikke bevise, at man egentlig er nonbinær for dem, som der er transfobiske (Peter, p. 29, l. 7-10)

Fordi Peters kønsidentitet adskiller sig fra normen, føler hen sig forpligtet overfor den binære omverden til at skulle forklare og verificere den. I overført betydning synes det, at Peter her vikler et beskyttende tæppe omkring sit sande køns selv. Ehrensaft (2011) beskriver, hvordan køns nonkonforme individer ofte gør dette for at sikre sig overlevelse i en verden, som måske ikke er klar til at omfavne den nonbinære kønsidentitet (p. 535). Ved brug af Winnicotts (1960) terminologi vil 'verden' her kvalificere sig som 'abnorme, miljømæssige omstændigheder' (p. 143) og det beskyttende tæppe udgøres af det falske selv. Dette illustrerer hvordan der, selv når det drejer sig om at udtrykke sin kønsidentitet til omverdenen, kan forekomme et falsk selv. Dette falske selv manifesterer sig i eller igennem *måden* hvorpå kønsidentiteten udtrykkes. Kønsidentitet kan udtrykkes igennem en forpligtende følelse, hvorudfra man 'skylder' en forklaring til den binære omverden og derved som beskyttelse af det sande selv – eller den kan komme til udtryk spontant og naturligt *igennem* det sande selv. Sidstnævnte illustreres muligvis gennem Jackies beskrivelse af, hvordan der i det nonbinære aktivistske miljø har været: "... rimelig meget plads til at prøve mig frem (.) pronominer og navne og så videre/og sådan øh, kønspræsentation sådan som det lige passede." (Jackie, p. 3, l. 14-16). Særligt Jackies formulering "som det lige passede", synes at udtrykke en spontanitet og naturlighed og denne spontanitet mønter sig, modsat Peters forklaring, til Jackies sande selv.

Præsentation af kønsidentitet synes altså at være unik samt farvet af personlige erfaringer. Denne kan enten blive en facilitator for trivsel da det sande selv udfries og derigennem lindrer indre ubehag – eller det kan være et udtryk for et falsk selv, udtrykt igennem ambitioner om at informere omverdenen, og dermed beskytte og berettiggende det sande selvs eksistens. Om der er tale om udtryk for et sandt eller falsk selv afgøres altså ikke nødvendigvis af temaet for udtrykket (eks. formidling af nonbinær kønsidentitet), men derimod af *måden* hvorpå det udtrykkes. Er det naturligt og spontant, og dermed udsprunget af et indre ønske om at realisere sit sande selv? Eller er det en forpligtelse og stressorer omhandlende at gøre sig forståelig for den binære omverden? Differentieringen mellem disse synes svær at

påpege i situationen både for den nonbinære og omverdenen. Ikke desto mindre synes det afgørende for oplevelsen af trivsel.

4.2.2. Familieforholds betydning for udvikling af det sande selv

Ehrensaft (2011) pointerer hvordan transkønnet individer opstår tilfældigt i familier, og ikke på baggrund af dårlige forældrekompetencer eller familierelaterede traumer (p. 532). Hermed understreges det igen, hvordan en transkønnet identitet *ikke* forbindes med noget patologisk, men derimod anses som et sundhedstræk, der illustrerer evne og kapacitet til at udtrykke det sande selv. De stressorer informanterne synes at mærke i mødet med den binære verden, synes også reflekteret videre i informanternes familieforhold. Dette vil i det følgende undersøges med henblik på disse forholds betydning, for informanternes oplevelse af trivsel.

4.2.2.1. Manglende spejling og forståelse

Winnicott (1960, 1965) beskriver, hvordan det sande selvs potentiale for udvikling og dermed også trivsel for individet, afgøres af tilpasset spejling og emotionel bedrift hos de primære omsorgspersoner. Det sande selvs potentiale for udfoldelse synes altså særligt knyttet til familiens evne til at spejle deres transkønnet børn. Begge informanter giver dog udtryk for at mangle spejling og forståelse i deres familier. Denne manglende spejling synes for informanterne at kunne opdeles i to typer: 1) Den manglende spejling i familien mærkes som følge af ikke at dele minoritetsstatus i samfundet med disse. 2) Forældrene transformerer ikke deres synspunkter og tilgange tilpas meget, i takt med deres børns transformationer og spejler derfor heller ikke deres børns udtryk for deres sande selv.

Førstnævnte type af manglende spejling illustreres gennem Jackies beskrivelse af at være "... the queer i familien" (Jackie, p. 13, l. 21). Udover en lesbisk moster, som desuden heller ikke synes at forstå Jackies nonbinære identitet, er Jackie den eneste i familien, som ikke deler et heteronormativt udgangspunkt. Jackie har altså ikke nogen i familien, hvorfra de kan hente erfaringer i forhold til deres nonbinære kønsidentitet. På denne vis bliver Jackie en minoritet, ikke blot i samfundet, men også i egen familie. Ehrensaft (2011) fremhæver denne problematik via et eksempel med afroamerikanske familier. Afroamerikanske familier deler som ofte deres minoritetsstatus i samfundet med deres familiemedlemmer. Derved læres der, ofte i

en ung alder, om at finde stolthed i den afroamerikanske kultur samt om 'tips og tricks' til at komme helskinnede gennem en minoritetstilværelse. Som nonbinær transkønnet vil dette sjældent være en mulighed. Særligt Jackie synes at reflektere over denne manglende spejling og beskriver: "... Det føles meget usikkert bare at skulle kaste sig ud i et liv, hvor man bare ikke rigtig kan se nogle eksempler på, at andre har gjort det, og er kommet helskindede igennem det." (Jackie, p. 17-18, l. 31 & l. 1-2). Dette udsagn understreger, hvordan den manglende spejling som minoritet har afgørende betydning for Jackies oplevelse af trivsel. Udtrykket 'at komme helskindet igennem' understreger samtidig alvorligheden i Jackies bekymringer. Den manglende spejling synes at føre til en reel risiko for, at livet lemlæster én undervejs. Hos Peter forholder det sig dog lidt anderledes i forhold til dette perspektiv. Peter har nemlig en transkønnet søster (Peter, p. 13, l. 32). Om sit forhold til sin søster beskriver Peter:

F: Ja. Men det lyder som om du har en søster i hvert fald til, i familien der din/en allieret?

I2: Jamen, det er nemlig fordi hun er også transkønnet, så.

F: Jamen det er da rart at I har hinanden, og ja, støtte jer op ad der?

I2: Ja nemlig, det er rart. (Peter, p. 13-14, l. 30-32 & l. 1-2)

Mellem Peter og hans søster er en fælles udsathed i familien, men herigennem også en fælles styrke. Dog er det her essentielt at pointere, at Peter ikke angiver om hans søster er nonbinær eller binær transkønnet. I og med at Peter beskriver hende som 'hun', kunne det dog tyde på, at det er sidstnævnte scenarie, der gør sig gældende. Dette *kan* have væsentlig betydning for Peters mulighed for spejling i familien. Trods at Peter deler minoritetsstatus med sin søster, har de muligvis ikke samme muligheder for at spejle sig i deres forældre. Som binær transkønnet har man stadig mulighed for at spejle sig i nogle af de kønsnormer, ens forældre præsenterer – særligt den forælder med det køn, som svarer til barnets kønsidentitet. Modsat er dette sjældent en mulighed for det nonbinære individ, hvor oplevelse af køn sjældent korresponderer på nogen vis med de normer, forældrene præsenterer. Det synes altså, at det at være minoritet i egen familie potentielt øger en følelse af usikkerhed for

egen fremtid. Informanterne ser ikke spejlet i familien, hvordan de kan 'klare verden' som nonbinære og efterlades endnu en gang med én mulighed: selv at finde ud af det.

Den anden type af manglende spejling i informanternes familie udmønter sig i måden, hvorpå familierne ikke transformerer deres synspunkt efter at finde ud af deres barn er transkønnet. Dette resulterer i, at familien heller ikke formår til fulde at spejle deres børns sande selv. Dette synspunkt vil uddybes yderligere i følgende afsnit ved at se nærmere på hvilke forældretyper, der formår at spejle deres barns transformation.

4.2.2.2. Forældretypers betydning for det nonbinære individs udvikling af et sandt køns selv

Ehrensaft (2011) beskriver den mekanik, der igangsættes i familier med transkønnet børn, således: når et transkønnet barn overtræder samfundets binære kønsnormer, kan det i familien være udsat for kulturelt betinget transfobi og psykologiske traumer. Samtidig faciliterer barnet familiens måde at forholde sig til denne transfobi. Dette sker gennem transformative oplevelser med barnet, ifølge med at barnet transitionerer fra køn tildelt ved fødsel og dettes foreskrevne sociale træk, til deres bekræftede køn og udtryk (parafaseret, p. 528). Alt afhængig af hvordan denne proces forløber, kan barnet komme ud af det med enten et autentisk køns-selv eller med nedslået psyke, som resultat af undertrykkelse af det sande selv (Ehrensaft, 2011, p. 530). I forbindelse hermed beskriver Ehrensaft (2011) på baggrund af sit kliniske arbejde, tre *typer* af forældre med transkønnet børn. For forståelsen af informanternes familieforhold vil jeg her nøjes med at uddybe, hvad der må betragtes som det bedst mulige udfald: *de transformative forældre*. Dette gøres med udgangspunkt i at pointere, hvor informanternes forældre, desværre, synes at adskille sig fra denne familietype. De transformative forældre har ego-kapaciteten til at holde og rumme barnets angst og konflikt samt kapaciteten til at decentere deres eget selv fra barnets, og derigennem anerkende barnet som en separat person. Transformative forældre præsenterer en god sandsynlighed for at overkomme deres egne, indre transfobiske reaktioner og udvikle sig til forældre, som både møder barnet hvor det er og som bliver en advokat for barnets nonbinære kønsidentitet i samfundet (Ehrensaft, 2011, p. 539).

Det ses gennem flere eksempler med Jackies forældre, hvordan disse adskiller sig fra det transformerende udgangspunkt. Først og fremmest benytter Jackies

forældre ikke de rigtige pronomener om dem (Jackie, p. 12, l. 12-14), hvilket synes at illustrere den manglende udvikling i forældrenes synspunkt. Ydermere beskriver Jackie, hvordan forældrenes binære forståelser også var medspiller i, at Jackie først sprang ud som transmand: "... de havde også nemmere ved at forstå, at man sagde transmand end nonbinær" (Jackie, p. 2, l. 24-25). Jackie beskriver også en situation med deres mor, hvor moren umiddelbart *forsøger* at forstå Jackies kønsidentitet:

Min mor har flere gange haft sådan/sagt sådan noget "kan du ikke FORKLARE MIG hvordan du mærker dit køn?". øhm (.) og det har jeg bare haft rigtig svært ved at forklare til nogen som/altså jeg ved, at grunden til at hun ved hun er en kvinde, det er fordi hun har den krop hun har, og ikke/altså (.) hvor det så er rigtig svært for mig at forklare at/at det handler *ikke* om den krop jeg har. (Jackie, p. 21, l. 26-32)

I Jackies eksempel fremgår det, hvordan moren forsøger at forstå Jackies kønsidentitet ud fra egne erfaringer om, at krop og sind hænger uomtvisteligt sammen. Herved kan det siges, at moren pålægger Jackie sine egne kønsforståelser og ultimativt har svært ved at decentrere hendes eget selv fra Jackies. Igennem disse eksempler synes det altså, at Jackies forældre ikke til fulde formår at transformere deres eget syn på kønsidentitet ifølge med Jackies transformation. Derimod er der tegn, der peger i retning mod, hvad Ehrensaft (2011) beskriver som den *transporterende forældretype*. Den transporterende forældretype synes ved første øjekast at have forkastet transfobiske 'rester' for fuldt at imødekomme deres transkønnet barn. Dog viser det sig ved nærmere inspektion, at disse forældre har *transporteret* sig selv over i overfladiske baner, hvori hverken forældre eller barn tillades en indre undersøgelse af, hvilke følelser barnets transkønnet identitet igangsætter (Ehrensaft, 2011, p. 544). Jackie beskriver på et tidspunkt sine forældre på følgende vis: "... jeg tror, de ser sig selv som meget open-mindede mennesker øhm (...) men/men der kan godt være noget knas med det nogle gange" (Jackie, p. 12, l. 17-19). Denne udtalelse synes at understøtte en formodning om, at Jackies forældre udadtil betragter sig selv som fuldt forstående overfor Jackies kønsidentitet. Indadtil i familien synes et andet billede dog til dels at tegne sig. Dette ses blandt andet ved den konstante fejlkønning af Jackie, som forældrene formidler. Som nævnt transformeres forældrenes binære forståelser altså ikke umiddelbart. Ydermere

fremgår det også gennem Jackies beskrivelse af deres anstrengte forhold til den perifære familie. Her beskriver Jackie:

Øh (.) jeg ved at der er nogen sådan familiemedlemmer lidt længere ude, som har *rigtig* svært ved at forstå det/især på min fars side/sådan noget min farmor og øh (.) og nogen af hans søskende. Øhm (.) som (.) altså har haft sagt til min far at de synes det er noget underligt noget (Jackie, p. 12, l. 23-27)

Jackies ydre familie har altså konfronteret Jackies far med deres kønsidentitet. Dog synes det ikke, at Jackies far har fungeret som en allieret i situationen, men derimod blot som sendebud for familiens budskab. Noget kunne altså indikere, at Jackies far her ikke rummer rollen som 'advokat' for Jackies kønsidentitet. Et aspekt som Ehrensaft (2011) understreger i udviklingen mod at blive transformerende forældre. Den transporterende forældretype derimod oplever ofte besvær ved at undersøge dybere følelser forbundet med deres barns nonbinære kønsidentitet og præsenterer ofte i spørgsmål herom enten et "blankt ansigt, eller en lukket dør" (Ehrensaft, 2011, p. 545). Selvom Jackie ikke direkte beskriver sine forældre på sådan vis, kunne noget alligevel tyde på, at Jackies egen adfærd afspejler forældrenes. Som pointeret i afsnit 3.1.1.7. opstod der en vis afstand mellem undertegnede og Jackie, hver gang interviewspørgsmålene drejede sig om Jackies familie. Her blev Jackie usædvanligt fåmælt og kombinerede sjældent store følelser med beskrivelserne af de oplevelser, de har haft i deres familie. Jackie spejler muligvis måden, hvorpå deres egen familie har behandlet Jackies nonbinære kønsidentitet. Der har ikke været nogen direkte afvisning af den, men den fulde forståelse synes heller ikke nået, da familien til stadighed ikke forholder sig konkret til Jackies nuværende situation og kønsidentitet. Dette kan være et udtryk for forældrenes egen mangel på introspektion af egne følelser, omhandlende Jackies kønsidentitet. Dette aspekt understreges yderligere ved det faktum, at der også synes at være gnidninger imellem Jackie og deres søster (Jackie, p. 13, l. 14). Gnidningerne synes udforsket for begges vedkommende, og Jackie afviser ikke, at de muligvis hænger sammen med Jackies udtryk for kønsidentitet. Både Jackie og deres søster spejler altså muligvis en adfærd set hos forældrene, hvor følelser omkring Jackies kønsidentitet ikke åbent udforskes. Denne lukkethed, frem for åbenhed, synes at tale direkte ind i Jackies oplevelse af ikke at

være forstået. Noget som i indeværende speciale betragtes som et centralt element for informanternes oplevelse af trivsel.

For Peters families vedkommende synes det mere nuanceret end som så at kunne pege på én bestemt forældretype med udgangspunkt i Ehrensafts (2011) tre forældretyper. Peters mor italesætter, hvordan hun oplever, at Peter indoktrineres i LGBT (Peter, p. 12, l. 1-2). I denne udtalelse foreligger et nærmest splittende element, hvor der opdeles mellem 'dem' og 'os'. Ehrensaft (2011) argumenterer for, at en sådan forsvarsmekanisme tyder på, at forældrene er af den *transfobiske forældretype* (p. 542). Ydermere pointerer Peter flere gange, hvordan hans mor har bestemte forestillinger om Peter, hvilket hun har forhåbninger om, at Peter imødekommer. Dette indebærer blandt andet, at Peter på et tidspunkt skal have børn (Peter, p. 25, l. 19), hvortil Peter responderer "... og det (.) er noget som jeg faktisk overhovedet ikke har tænkt mig" (Peter, p. 25, l. 20-21). Peters mor udtrykker også, at hun er imod, at Peter får langt hår (Peter, p. 19, l. 2-3). I disse forventninger til Peter fremgår det på sin vis meget tydeligt, hvordan Peters mor har svært ved at adskille sit eget selv fra Peters og herigennem pålægger Peter særlige forventninger. Dette aspekt taler igen for, at Peters mor indgår i den transfobiske forældretype. Dog fremhæver Peter selv sin mor, da hen spørges ind til mennesker i hans liv, som er særligt gode til at støtte hen. Her siger Peter:

... selvom min mor ikke helt forstår det altid, så tror jeg faktisk, at hun er en god støtte for mange ting (...) og jeg tænker også at en dag, der vil hun nok forstå det på en eller anden måde. (Peter, p. 16, l. 7-9).

Peter tillægger altså selv sin mor den kapacitet, at hun i fremtiden kan komme til at rumme Peters kønsidentitet og dermed også Peters sande selv. Dette fjerner på sin vis Peters mor fra den 'rene' transfobiske forældretype og placerer hende derimod nærmere potentialet for at blive en transformerende forældretype – dog uden på nuværende tidspunkt at give nogen indikation på at hun er det.

Hvilken forældretype informanternes forældre falder under synes at have stor indflydelse på informanternes oplevelse af trivsel. Denne trivsel knyttes i stor grad til spejlingen af informanternes sande selv

4.2.2.3. Passivitet i egen familie og det falske selvs beskyttelse af det sande selv

På mange måder synes det, at både Jackies og Peters sande selv hæmmes i familiære sammenhæng. I stedet træder deres falske selv ind i et slags forsøg på at beskytte deres autentiske, sande selv. Dette ses også udtrykt gennem den passivitet informanterne præsenterer, når det kommer til deres forældres mikroaggressioner.

Jackie orker ikke at rette på deres forældres fejlkønning af dem (Jackie, p. 12, l. 11-14) og undersøger heller ikke om afstanden til søsteren kan forbindes til deres kønsidentitet (Jackie, p. 13, l. 14-16). Ydermere undgår Jackie helst at deltage i sammenkomster i den perifære familie, hvor Jackie har mødt direkte modstand på sin kønsidentitet, særligt fra farmoren (Jackie, p. 12, l. 29-32). På samme måde har Peter også en form for passiv rolle i familien, når det kommer til egen kønsidentitet. Selvom Peter foretrækker kønsneutrale pronomener, har hen endnu ikke italesat dette over for hens mor. Dette til trods for at Peter i kredse med nonbinære internetvenner, kun bruger kønsneutrale pronomener (Peter, p. 12, l. 24-25). Både Jackie og Peter synes altså at præsentere en vis passivitet i sammenhæng med deres familier. Denne passivitet kan også anses som et udtryk for manglende aggression, og netop aggression associerer Winnicott (1960) med tilgangen til og muligheden for at udvikle kapacitet til et sandt selv. Auerbach (1991) uddyber dette aspekt yderligere ved at fremhæve, at aggression sjældent opleves ved det falske selv, og hvis det gør, er det i en distanceret form eller gennem ikke-fokuseret vrede (p. 113). Jackie udtrykker en form for distanceret vrede til deres forældre i beskrivelsen af dem som "... tror de er open-minded" (Jackie, p. 12, l. 18) samt at Jackie lærte i en tidlig alder, at de "... tog fejl" (Jackie, p. 22, l. 10). I disse tvetydige udtalelser italesætter Jackie en form for aggression mod deres forældre, men dog en meget distanceret, nærmest passiv-aggressiv én af slagsen.

Den manglende udtrykte aggression hos informanterne kan altså muligvis pege på, at de i disse familiemæssige samspil i større grad udtrykker et falsk selv, frem for det sande selv. Som fremhævet i Analyse del 1 (afsnit 3.1.1.7.) kan denne måde, hvorpå informanterne undgår konflikt også være et udtryk for at bevare 'våbenhvile' i visse dele af deres liv og derved også ultimativt beskytte deres sande selv. Familieforholdets betydning for trivsel bliver derigennem et dobbelttydigt et af slagsen. På den ene side undgår informanterne stressen ved åben konflikt, hvilket muligvis skaber en form for 'pause'. På den anden side synes denne 'pause' ikke

særlig effektiv, da der også opstår en stress i informanterne, et indre ubehag, som knyttes til deres undertrykkelse af deres sande selv.

4.2.2.4. Opsummering

Jackie og Peters forældre anses i denne analyse som indgående i forskellige typer af adfærd og mønstre, der typisk klassificerer forældre til transkønnet børn. Der indgår dog også et overlappende element, hvor disse typer af adfærd ikke præcist kan adskilles fra hinanden, men derimod fungerer på kryds og tværs af hinanden. Igen gennem disse forskelligartede interaktioner med deres transkønnet børn, hæmmer informanternes forældre i mange situationer deres børns sande selv. Det dynamiske forhold mellem informanterne og forældre understreger, hvordan familien anses for at være en pulserende, evigforanderlig og interaktionsbunden organisme. Netop dette aspekt smelter i indeværende speciale sammen med Komatsus (2019) begreb om det præsentationelle selv. Hvordan informanterne i deres familier præsenterer sig, afgøres af familiens type og denne type afgør om informanternes sande selv udvikles eller undertrykkes. Selvet i relationer bliver på den måde præsentationelt i øjeblikket, men også repræsentationelt eftersom det repræsenterer et net af forhold, og hvor informanterne selv passer ind i dette net. Forældrene er altså placerede ind i sociokulturelle positioner, som i mange tilfælde faciliterer det falske selv, frem for det sande selv. Dette kan efterlade informanterne både med en følelse af ikke at imødekomme forældrenes forventninger samt en følelse af ikke at blive forstået af de mennesker, der igennem store dele af deres liv har haft den bedste mulighed for indsigt.

4.2.3. Det aktivistiske miljøets betydning for udviklingen af det sande selv

Familieforhold og de aktivistiske arenaer, hvori informanter bevæger sig, udgør i indeværende speciale to poler i et spændingsfelt. Derfor sættes de i dette afsnit overfor hinanden for netop analytisk at illustrere, hvordan dette spændingsfelt har betydning for informanternes udvikling af et sandt selv og dermed også betydning for deres trivsel.

Komatsu (2019) beskriver, hvordan meningskonstruktion skabes, når et individ flytter sig fra ét miljø til et andet (p. 59). Selvet skabes herved igennem hverdagsinteraktioner og i de forskelle, der hersker heri. Robyn Fivush og Theodore

Waters (2010) udbygger dog Komatsus udgangspunkt ved at kombinere det med et sociokulturelt perspektiv. Dette perspektiv understreger ikke blot vigtigheden af selve interaktionen, men også hvordan *formen* af denne interaktion kan integreres i individet og lære det om særlige omstændigheder i det givne miljø eller den givne kultur (Fivush & Waters, 2010, p. 231). Med udgangspunkt i denne beskrivelse betragtes familien og de aktivistiske forums, informanterne indgår i, som to forskellige kulturelle institutioner. Som det fremgår af før skrevne afsnit, repræsenterer familien for informanterne i stor grad et miljø, hvori det sande selv må undertrykkes og det falske selv tilpasses, for på bedst vis både at undgå konflikt og beskytte det sande selv. I modsætning hertil synes at stå det aktivistiske, nonbinære miljø, som både Peter og Jackie er en del af. Peter nævner, hvordan hen, hos sine online nonbinære venner, omtales med kønsneutrale pronomener i modsætning til i hans familie, og Jackie udtrykker stor støtte i det nonbinære, aktivistiske miljø og understreger hvordan de trygt kan udforske deres køns kreativitet heri. Både Jackies og Peters beskrivelse af hvordan de kan afprøve pronomener og fremtræden i disse miljøer, kan relatere sig til måden hvorpå relationer påvirker vores sande selvs udtryk. Auerbach (1991) beskriver, at når andre udtrykker deres sande selv, fremkalder det individets egne spontane engagement (p. 113). Det synes at der i informanternes beskrivelse, fremkommer en vis form for spontanitet. De nonbinære, aktivistiske miljøer repræsenterer rummelighed og forståelse, og igennem denne forståelse vokser både Jackie og Peters egne fornemmelser af dem selv. Auerbach (1991) beskriver, hvordan en særlig adfærds mening vokser, ikke blot over tid, men også gennem et socialt miljø, hvori der er 'næring' til denne udvikling (p. 119). Dette sammenholdes her med begrebet køns kreativitet, som bygger på Winnicotts (1960) forståelse af individuel kreativitet. Individuel kreativitet faciliterer kapaciteten til den spontanitet, hvorudfra det sande selv udtrykkes. Det synes dog ikke blot at være en netop *individuel* betinget proces. Derimod kan denne kreativitet også opstå igennem interaktion i de miljøer, hvori det sande selv spejles – såsom Jackie og Peters aktivistiske forums.

Familien og det nonbinære, aktivistiske miljø differentieres yderligere i måden, hvorpå Jackie og Peter modulerer deres aggressioner i hvert miljø. Som nævnt tidligere præges Jackies og Peters forholdt til deres familier af en vis passivitet. Dette synes ikke at gøre sig gældende, når det kommer til de aktivistiske forums. Her er Jackie og Peter mere konfronterende. Jackie beskriver, hvordan de i forbindelse med

deres aktivisme har oplevet, at folk har: "... sagt nogle *rigtig grimme ting* (griner) til og om mig" (Jackie, p. 9, l. 12-13). Til trods for at Jackie altså her giver udtryk for, at deres aktivistiske konfrontationer med omverdenen også har kostet dem nogle 'hug', synes Jackie ikke yderligere påvirket eller hæmmet af det. Dette tolkes blandt andet ud fra måden, hvorpå Jackie griner i beskrivelsen, men også gennem det faktum, at Jackie til stadighed er meget aktiv i sin aktivisme. Også Peter har, i forbindelse med sin aktivisme, oplevet modstand fra omverdenen. Her beskriver Peter blandt andet en episode, hvor hen online har kritiseret en mands LGBT-fobiske kommentarer. Som følge heraf blev Peter online 'angrebet' af mandens følgere og modtog blandt andet opfordringer til at hen skulle begå selvmord (Peter, p. 27, l. 13-16). I forbindelse hermed beskriver Peter, hvordan hen først blev meget ængstelig af situationen. Hen uddyber dog: "... Men heldigvis havde jeg nogle gode venner og snakke med omkring det, og så besluttede jeg mig for at gøre min konto privat et stykke tid og så kunne de så ikke sende flere ting." (Peter, p. 27, l. 22-24). Om end en smule rystet synes Peter altså at 'komme på benene igen', særligt grundet den støtte hen oplever fra hens online venner, som deler Peters aktivistiske udgangspunkt. Dét at begge informanter fortsætter deres aktivisme, om end i forskellig grad, trods de knubs, de har oplevet i forbindelse hermed, kan vidne om hvordan der opstår en styrke, når de begår sig i miljøer, hvori der er plads til at udtrykke deres sande selv.

Opsummerende tyder det på, at ikke kun det at flytte sig mellem fysiske omstændigheder, men også forskellige relationer, differentieres igennem måden, hvorpå informanterne præsenterer sig selv i det givne miljø. Alt afhængigt af i hvor stor grad miljøerne adskiller sig fra hinanden, tydeliggøres forskellene for Peter og Jackie. I disse forskelle kan der opstå en spænding for dem og i denne spænding skal de så forsøge at danne mening for dem selv. Dette synes at kunne gå én af to veje: de kan konfrontere forskellene og skaber ud af denne konfrontation mening for sig selv ved at udtrykke sit sande selv. Eller de kan vælge en mere passiv vej, som sikrer våbenhvile. Her udtrykkes det kompatible, falske selv og i visse omfang accepteres dette falske selv som en given nødvendighed. Det sande selv undertrykkes herved, hvilket kan skabe et ubehag for individet. Aktivismen forstås herigennem som et miljø, der tilbyder vækst i bytte for konfrontation, hvorimod familien tilbyder stilstand i bytte for våbenhvile. Indeværende analyse understøtter derfor på sin vis forskning (Jones & Hiller, 2013; Singh, Meng & Hansen, 2014; Jones et al, 2016; Durbeej et al, 2019), som italesætter aktivisme som beskyttende faktorer for

nonbinære. Dog tillader specialets kvalitative tilgang at udbygge denne forståelse og derved gøre plads til ikke-opdagede nuancer.

4.2.4. Opsummering af anden del af analysen

Denne analyse foreslår, hvordan forholdet mellem kønsidentitetsudvikling og oplevelsen af trivsel er to perspektiver, der i større grad bør undersøges i sammenhæng. Disse aspekter opløftes i et teoretisk perspektiv. Gennem Winnicotts (1960) grundforståelser af det sande selv og Komatsus (2019) forståelse af det præsentationelle selv, fremgår det, at informanternes liv er fyldt med spændingsfyldte dualiteter, som ofte efterlader den nonbinære i en stressende situation, hvor omverdenens reaktioner skal balanceres med egen identitet. Sjældent synes spændingerne udgjort af indre problematikker, som vedrører det nonbinære individs isolerede følelser til og om egen kønsidentitet. Derimod synes størrelsesgraden af udfordringerne og problematikkerne at afhænge af det nonbinære individs omverden og dennes *reaktion* og *behandling* af det nonbinære individ. Hermed understreges endnu engang, hvordan den nonbinære kønsidentitet i sig selv ikke er tegn på patologi, men derimod hvordan der ifølge med omverdenens reaktioner er risiko for enormt mange stressorer, som ultimativt påvirker oplevelsen af trivsel.

5. Diskussion

Indeværende speciale tog afsæt i problemformuleringen: *Hvordan oplever unge, nonbinære trans personer deres egen trivsel som del af en kønsminoritet?*

I forsøg på at besvare denne problemformulering, vil specialets analyser sammenbringes i denne diskussion. Først foreligger en diskussion af identitet og trivsel som to sammenhængende begreber. Herunder kastes der også lys på nye perspektiver, i forståelsen af nonbinære trans personers oplevelse af trivsel. Slutteligt bevæger kapitlet sig over i en metodekritisk diskussion, som søger yderligere at fremhæve gennemsigtighed i specialet.

5.1. (Køns)identitet og trivsel – en opsamlende diskussion om nye perspektiver

Indeværende diskussion vil forsøge at placere begge analyser i specialet i et bredere perspektiv og derved argumentere for deres sammenhæng i besvarelsen af problemformuleringen.

For at afdække hvordan informanterne oplevede deres trivsel som nonbinære trans personer, blev det først afdækket *hvilke* faktorer der her er afgørende. Gennem tidligere forskning, dukkede særligt tre overordnede tematikker op: minoritetsstress, mental sundhed og beskyttende faktorer. Første del af analysen understøttede disse tre perspektiver, dog med en uddybende kvalitativ forståelse af disse. Det centrale blev derfor ikke blot *om* informanterne oplevede disse omstændigheder, men også *hvordan* de oplevede dem. Med dette in mente blev minoritetsstress inddelt i essentielle underkategorier og mental sundhed blev indirekte udforsket gennem to nye overskrifter: forhold til egen krop og forhold til eget køn. I temaet 'forhold til egen krop' (3.1.2.), udgjorde kønsdysfori et vigtigt perspektiv. Kønsdysfori betragtes ofte som udslagsgivende for trans personers mentale sundhed (Giraldi, 2020). I analysen fremgik det, at dysforien for informanterne synes mere socialt bundet, end internt udsprunget. Hvordan oplevelsen af trivsel farves af forholdet til egen krop, defineres altså ud fra omgivelsernes binære forståelser. Denne synsvinkel understøttes også af afsnittet om forhold til eget køn (3.1.3.). Her oplevede begge informanter sig til tider påvirket af binære forventninger til køn- og udtryk. Forventningerne synes både at binde sig til maskuline, feminine og androgyne

kønsudtryk. Sidstnævnte knyttede sig til en særlig oplevelse af, at informanterne til tider ikke betragtede sig selv som nonbinære 'nok'. Når informanterne reflekterede aktivt over dette, synes begge dog at være nået til en forståelse af, at disse tanker opstod på baggrund af en uintentionel internalisering af binære forventninger til køn. Dette tolkes som et udtryk for internaliseret transfobi. Tidligere forskning pointerer hvordan internaliseret transfobi kan have afgørende betydning for mental sundhed (Hendricks & Testa, 2012; Scandurra et al, 2017) og dermed også oplevelsen af trivsel. Fælles for både informanternes forhold til egen krop og eget køn, er altså at begge synes socialt betinget. Dette resulterer for den nonbinære i en følelse af, at deres identitet misforstås af omverdenen. Netop disse misforståelser, peger begge informanter på som udslagsgivende for deres oplevelse af trivsel (Jackie, p. 31, l. 8-16; Peter, p. 28, l. 13-22). Endnu engang tegnes altså et billede af omgivelsernes afgørende betydning, for hvordan informanterne oplever trivsel. Dette aspekt fremhæves også gennem informanternes beskrivelse af de aktivistiske forums de indgår i. Eksisterende forskning foreslår, at aktivisme kan udgøre en beskyttende faktor for nonbinære trans personer (Durbeej et al, 2019). Dette speciale tilføjer til dette fund at aktivisme på én og samme tid, udgør et beskyttende og eksponerende element. I forståelsen af denne tvetydighed, foreslår undertegnede 'krig' som en alternativ metafor. Når informanterne indgår i aktivistiske arenaer, konfronteres de *aktivt* med binære (mis)forståelser. De melder sig så at sige, ind i krigen mod diskrimination og heteronormativitet. Her bliver man let et 'easy target', i sammenstødet med 'fjenden'. Dette medfører ét af to udfald: sejr eller nederlag. Disse udfald har hver især specifik betydning for informanternes oplevelse af trivsel. Peter beskriver hvordan hen i en sådan 'kamp', er blevet opfordret til selvmord og på baggrund heraf oplever angst (Peter, p. 27, l. 21-24). Peter såres altså i kampens hede – men heldigvis erfarer hen samtidig, hvordan hens 'kammerater i krig', udgjort af andre medlemmer af det aktivistiske miljø, heler hen efterfølgende. Selvom aktivismen udgjorde den arena, hvori Peter blev såret, tilbød den altså samtidig beskyttelse gennem samhørighed. Aktivismen bliver derved både et miljø hvori informanternes trivsel trues af direkte konfrontationer med 'modstandere', samtidig med at det også er et miljø der tilbyder beskyttelse, sammenhold og derved også trivsel.

Første del af analysen udgør en delvis besvarelse af problemformuleringen, ved at kaste lys på *hvilke* specifikke faktorer, der gør sig gældende for nonbinæres

oplevelse af trivsel og *hvordan* de gør det. Noget første del af analysen også pegede på er, hvordan oplevelsen af trivsel hænger tæt sammen med oplevelsen af egen kønsidentitet. Her præsenterer specialet et nyt perspektiv til den eksisterende forskning, da disse to aspekter oftest undersøges hver for sig og med forskellige metoder. Sammenhængen mellem kønsidentitet og trivsel, fremhævedes yderligere i analysens anden del hvor fire teoretiske begreber blev præsenteret: det sande selv, det falske selv, køns kreativitet og det præsentationelle selv. Hvert begreb medførte i analytisk sammenhæng essentielle perspektiver på hvordan informanterne oplevede deres trivsel, samt *hvorfor* kønsidentitetsudvikling også har indflydelse på dette.

Det sande selv udvikles og udfoldes gennem en konstant balance mellem egen opfattelse, krop og fremtræden. På samme måde udvikles og udtrykkes kønsidentitet gennem en balance mellem egen, indre oplevelse af køn, fornemmelse og samspil med egen krop og præsentation af kønsidentitet. Der ses altså i dette speciale et stort overlap mellem disse to koncepter og herfor betragtes de også som gensidigt afhængige samt afgørende for oplevelsen af trivsel. Det sande selv fremkom i miljøer og relationer, hvor der var plads og næring til at udvikle en naturlig og spontan tilgang til egen kønsidentitet. Ydermere kunne der i disse miljøer udforskes en køns kreativitet, som blev et unikt udtryk for egen opfattelse af kønsidentitet. I modsætning til Winnicotts (1960) individualiserede kreativitetsbegreb, fremkom det i stedet at kreativiteten opstod i samspillet med ligesindede. Dette samspil synes at være bundet op på, om signifikante personer i omverdenen transformerer deres binære forståelser enten forud for, eller i takt med, at det nonbinære individ selv gør det. Til forskel for Ehrensafts (2011) forståelse af den transformerende forældretype, anser dette speciale altså transformation for også at være en spejling der finder sted i miljøer, udover familien. Særligt aktivistiske arenaer fremhæves her. Disse tilbød forstående, rummende miljøer, hvilket bevirkede en naturlighed når informanterne omtalte dem og deres egen funktion heri. Informanternes trivsel synes altså mærket af i hvor stort et omfang deres sande selv og udtryk for kønsidentitet, 'tillades' at fremkomme og udvikles. På samme måde som det sande selv dynamisk udvikles gennem en konstant balance af tre komponenter, udvikles kønsidentiteten. Måden hvorpå dette forekommer, og i hvilke miljøer og relationer, synes afgørende for hvordan nonbinære trans personer oplever egen trivsel som kønsminoritet.

Familieforhold præsenterede på mange måder, et modsætningsforhold til aktivismen. Her blev det falske selv som oftest udtrykt gennem undertrykkelse af det

sande selv. Dette blev i samme ombæring hæmmende for den videre udvikling af informanternes kønsidentitet. Det falske selv kom til udtryk gennem forpligtende adfærd og følelser samt passivitet og afstandstagen. Dog fungerede det falske selv i sammenhæng med informanternes familie, også som en beskyttelse af det sande køns selv. Dette påvirkede informanternes oplevelse af trivsel på to måder. 1) Informanterne oplevede et indre ubehag ved at undertrykke deres sande selv i familierelationer og udtrykte en higen efter større forståelse i disse. På hver sin måde, oplevede informanterne hvordan deres autentiske kønsidentitet ikke blev respekteret eller underkendt, særligt gennem mangelfuldt sprog. 2) Informanterne oplevede hvordan det falske selv i disse relationer, også kunne tilbyde en slags 'status quo': et sted hvor informanterne i modsætning til det aktivistiske miljø, ikke aktivt behøver at forholde sig til mulige konfrontationer, i forbindelse med deres nonbinære kønsidentitet. Ved denne todelte betragtning, fremgår det igen hvordan oplevelsen af trivsel konstant er en dynamisk størrelse, som ikke nødvendigvis afgøres af ét miljø, eller én faktor. Ydermere fremhæver det, hvordan denne dynamik yderligere forstærkes af den vedvarende balance kønsidentitetsudvikling præsenterer. Denne balance understøttedes tillige ved hjælp af Komatsus (2019) begreb om det præsentationelle selv. Måden hvorpå dette begreb anvendes i analysen, betoner interaktionens, relationens og miljøets vigtige funktion. Alt afhængig af hvordan informanternes kønsidentitet *præsenteres* i forskellige arenaer, tilbyder det større indsigt i hvordan relationen heri, påvirker hvordan informanterne oplever trivsel. Er relationen naturlig, fordi det nonbinære individ forstås til fulde og dermed tør eksponere sit sande selv og kønsidentitet? Eller præsenteres kønsidentiteten forventningsafstemt med omgivelsernes manglende forståelse, i en sådan grad at det sande selv og udtrykket for kønsidentitet må undertrykkes? Gennem Auerbachs (1991) perspektiv på sidstnævnte scenarie, forstås ydermere hvordan det falske selv ikke kan facilitere vækst. I denne sammenhæng, hæmmes altså ikke blot *udtrykket* for kønsidentitet, men også *udviklingen* heraf. Egen, indre oplevelse af kønsidentitet fremkommer ofte som en dyb, indre følelse, som mærkes uanset om kønsidentiteten udtrykkes eller ej. Hvis kun ét parameter af kønsidentiteten 'får lov' at være – altså her den indre oplevelse – kan man gisne om, at den manglende videreudvikling og forståelse af eget køn, vil resultere i en spænding mellem det indre og ydre. Dette kan potentielt også være en vigtig faktor i oplevelsen af trivsel.

Opsummerede bød begge analyser på en uddybet besvarelse af problemformuleringen. Ved først at belyse *hvilke* faktorer der er afgørende, *hvordan* informanterne oplever og forholder sig til disse og dernæst illustrere *hvorfor* udviklingen af (køns)identitet er en afgørende medspiller, klarlægger specialet de specifikke og forskelligartede parametre, som afgør hvordan nonbinære trans personer kan opleve deres trivsel, som en kønsminoritet. Indeværende speciale indskriver sig i en ny tradition, når det kommer til at undersøge nonbinære trans personers trivsel. Her sammenflettes aspektet omkring identitet og trivsel, både metodisk og teoretisk. Ydermere tillægger specialet udviklingen af kønsidentitet specifikke udfordringer for nonbinære trans personer, som er relevante at holde sig for øje, i videre forskning.

5.3. Metodekritisk diskussion

Dette afsnit vil belyse i hvilke omfang specialets metoder sætter begrænsninger for forståelsen og anvendelsen af resultaterne. Selv det mest veludførte studie, vil kunne gøres til genstand for kritik og yderligere refleksion, og formålet med dette afsnit bliver derved at italesætte punkter, hvorved specialet kræver yderligere betragtninger. Afsnittet vil reflektere over undersøgelsens generaliserbarhed, epistemologiske baggrund og analysemetode. Der vil ydermere rettes opmærksomhed på undertegnede egen rolle i undersøgelsens udformning.

5.3.1. Generalisering eller overførbarehed?

Generalisering af forskning ophøjes i mange videnskabelige kredse, som værende alfa omega for den givne forsknings betydning. Generaliseringer eksisterer i denne optik som koncise betragtninger der ikke bindes af kontekster, såsom tid og rum (Lincoln & Guba, 1985). Med udgangspunkt i disse erklæringer, kan det hurtigt konstateres at indeværende speciale *ikke* kan generaliseres. Men hvor efterlader det så specialet? Ifølge Lincoln og Guba (1985) kan *overførbarehed* være et mere præcist begreb at anvende, på forskning som ikke nødvendigvis indskriver sig i generaliseringens rigide forestillinger. Her bliver det centrale for *graden* af overførbarehed, hvor detaljeret konteksten beskrives. Dette skaber mulighed for andre parter selvstændigt at vurdere, hvor meget af denne kontekst der gør sig gældende i andre situationer, med andre individer. Indeværende speciale tilsigter derfor en

overførbare, frem for en generalisering og har tilstræbt sig dette gennem detaljerede og kontekstualiserede beskrivelser af såvel informanter, som metode og analytiske trin.

5.3.1.1. *Hvad med intervention?*

Med tanke på generalisering af specialet, reflekteres også over hvordan specialet *ikke* peger på konkrete interventioner. Det er svært at generalisere den nonbinære oplevelse af trivsel, da indeværende undersøgelse 'kun' tager udgangspunkt i to individer. Ydermere har jeg tilladt mig at dyrke disse individers individualisme. Der er altså dykket ned i, både hvor informanterne er sammenlignelige – men *også* hvor de adskilles og disse aspekter er undersøgt gennem til tider abstrakte teoretiske tolkninger og forståelser af det sagte. Dette kan utydeliggøre hvordan dette speciale potentielt kan placere sig i klinisk praksis og intervention. Her vil undertegnede dog pointere, at specialets umiddelbare intention aldrig har været at tilrettelægge specifikke interventioner. Derimod har formålet i større grad været præget af et ønske om at *forstå*, før der potentielt kan *handles*. Specialet tilbyder ny og uddybet forståelse af de mange omstændigheder der er i spil, når det drejer sig om nonbinære trans personers oplevelse af trivsel. Disse forståelser, uanset deres begrænsede generaliserbarhed, kan dog i undertegnedes optik, bygge bro mod nye interventionsmetoder på sigt.

5.3.2. Kritik af IPA

Ved brug af IPA som analytisk metode, anses det for nødvendigt også at italesætte den subjektivitet dette medfører. Som det også fremgår af specialets metodeafsnit 2.3., bygger IPA på en både fænomenologisk og hermeneutisk videnskabsteoretisk tilgang (kilde). Det fænomenologiske udgangspunkt er dog af andre forskere anfægtet, i og med at det fortolkende perspektiv i visse omfang kan siges at 'tage overhånd' (Zahavi, 2018; Storey, 2007). Dette kritikpunkt kan særligt fremhæves i IPA analysens andet trin, hvor dekonstruktion anses som en måde hvorpå enkelte udtalelser eller sætninger løsrives fra samtaleens større sammenhæng. Som det også pointeres i afsnit 2.3.1., konfronteredes undertegnede i dette trin også med en ubekvem følelse af, til tider at bevæge sig for langt væk fra informanternes udtalte oplevelser. Dog imødekommes denne bekymring gennem analysens videre trin og

bearbejdning, samt ved at opretholde direkte forbindelse mellem det tolkede, og hvad der ses konkret i udtalelsen. En illustration af denne fremgangsmåde, findes i tabel 1 og 2 i Appendix. Herved opstår muligheden for at 'backtracke' temaerne til informanternes egne udtalelser, holde styr på potentielt overfortolkede udtalelser samt skabe transparens for analyseprocessen.

5.3.3. En kort feministisk kritik af forskers egen position i undersøgelsen

Indeværende speciale indskriver sig ikke direkte i en feministisk, epistemologisk og metodologisk disciplin, men synes ikke desto mindre at drage mange paralleller til disse tankegange. Herved kan opstå en fornemmelse af manglende transparens, i og med at specialet ikke direkte italesætter sine feministiske standpunkter. De feministiske paralleller som ses i specialet, fremgår hovedsageligt ved undertegnedes problematisering af forældede forskningsparadigmer, som ingen problematikker forbandt med magtbalancen mellem 'forsker' og 'den forskede' samt ved at anerkende at den metode der benyttes i dataproduktionen, uundgåeligt former og farver måden hvorpå data forstås og fortolkes. Vincent (2018) beskriver dog, hvordan fortrolighed med feministiske bidrag kan gøre dette lettere at opnå etisk forsvarlig forskning, også selvom feminisme ikke nødvendigvis udtrykkeligt fremgår af hverken problemformuleringen eller interviewspørgsmål (p. 109). Den feministiske tankegang har altså været et underliggende element gennem hele specialet, særligt i henhold til etiske elementer og dilemmaer. Gennem denne bestræbelse, har fokus ydermere hvilet på ikke at reproducere kønsbaserede uligheder, eller gentage uforsigtige og ufølsomme antagelser omkring en transkønnet population. Umiddelbart kan specialets problemformulering antyde en forældet patologisering af transkønnet populationer. Som Jackie også fremhæver, synes 'transkønnethed' ofte at være bundet op på at have det dårligt. Dog vil jeg argumentere for, at specialet ikke indgår som endnu et tal i denne uheldige statistik. Derimod fremgår det udtrykkeligt, og op til flere gange, hvordan det er *omverdenens* reaktion på den nonbinære kønsidentitet der skaber udfordringerne for trivsel og dermed ikke kønsidentiteten i sig selv. Det synes altså forsvarligt at specialet trækker på feministisk tankegang, dog uden at bruge en decideret feministisk analyse. Vincent (2018) kritiserer ydermere den feministiske analyse for at skabe en unitær forståelse af specifikke køns liv, opfattelse og plads i samfundet. Et eksempel herpå er de mange mord på transkønnet sexarbejdere i USA. Her argumenterer feministisk

analyse, at mordene er et direkte resultat, af sexarbejdernes kønsidentitet. Ved nærmere undersøgelse, fandt man dog ud af, at morderen var specifikt målrettet mod sexarbejdere, og i flere tilfælde først opdagede sine ofres transkønsidentitet, efter mediedækning af mordene (Namaste, 2011). Ved brug af dette eksempel, understreges det, hvordan mistrivsel hos trans mennesker, bør analyseres på kontekstspecifik vis, for på den måde bedre at kunne belyse misogyni, klasseforskelle, diskrimination eller andre akser af undertrykkelse. Dette er vitalt for produktionen af analyser som både anderkender kompleksiteten og heterogeniteten af trans oplevelser. Jeg har i indeværende speciale gjort mit ypperste, for netop at indskrive mig i denne tradition.

6. Perspektivering

Specialeundersøgelsen belyser nonbinære trans personers oplevelse af trivsel, som del af en kønsminoritet, gennem en kvalitativ udformning og vinkel. Undersøgelsen tager sit udgangspunkt i de involveredes egne perspektiver og sammenfletter identitet og trivsel som to uomtvisteligt, sammenhængende koncepter. Med disse perspektiver, stiller specialet sig alene i et felt, som først for nyligt er begyndt at modtage opmærksomhed. Af samme årsag, er mulighederne for videre forskning mange. Jeg ønsker dog ikke at udtømme alle disse muligheder i denne perspektivering og ej heller at pege på konkrete interventionsmetoder. Derimod vil jeg kaste lys over et aspekt, som for undertegnede kunne være særligt relevant videre at undersøge.

I specialet fremhæves informanternes relationer til deres familie og forældre op til flere gange. Dette var både en afgørende faktor for informanternes oplevelse af trivsel, men også for informanternes kønsidentitetsudvikling. Ud af informanternes stressende oplevelse af at leve som en marginaliseret kønsidentitet, synes mange frustrationer også, både direkte og indirekte, at mønte sig på deres forældre. Undertegnede har også gennem informanternes beretninger, rettet en delvis kritik mod disse, og måden hvorpå de håndterer deres børns kønsidentitet. Det synes til tider, at børn og forældre taler parallelle sprog og lever i parallelle verdener. Jeg vil her understrege, at for at forstå det fulde billede at disse interaktionistiske relationer mellem forælder og (trans) barn, er det særligt relevant også at undersøge forældreperspektivet. Dette ville kunne sikre en mere helhedsorienteret tilgang til emnet, som ydermere potentielt kan pege på specifikke interventionsmetoder, der kan hjælpe ikke blot det nonbinære individ, men også familien heromkring, til at opnå bedre, transformerende, forståelse af deres barn.

7. Konklusion

Dette speciale har fra start været rettet mod at uddybe forståelsen af et sparsomt udforsket emne. Mens kvantitative og statistiske undersøgelser typisk præger forskningslitteraturen vedrørende nonbinære trans personers oplevelse af trivsel, eksisterer der forsvindende lidt kvalitativ litteratur der fokuserer på *oplevelsen* af trivsel for nonbinære trans personer. Danske studier af en sådan natur, synes helt at mangle. Dermed var et af formålene med denne undersøgelse at bidrage til en uddybet forståelse af unge nonbinære trans personers trivsel og hvordan denne opleves. Dette fokus tydeliggøres gennem specialets problemformulering: *Hvordan oplever unge, nonbinære trans personer deres egen trivsel som del af en kønsminoritet?*

Det kan ikke antages, at en problemformulering som denne kan producere koncis besvarelse, men den kan åbne op for uddybet forståelse af feltet. På baggrund af dette samt det faktum at ingen tidligere studier har kunne stille direkte brugbar erfaring til rådighed, kan det også argumenteres at undertegnede nu har flere spørgsmål, end da jeg startede.

Specialets induktive metodiske ramme, var præget af fænomenologien og hermeneutikken samt disses integration som videnskabsteoretiske ståsteder. På baggrund af eksisterende forskning, udformes en interviewguide hvis formål var at undersøge om og hvordan specifikke faktorer påvirker nonbinære trans personers trivsel. Data blev udvundet gennem semistrukturerede livsverdensinterviews med to informanter. Disse informanter var udvalgt på baggrund af et demografisk spørgeskema. Undertegnede søgte to informanter som trods deres nonbinære kønsidentitet, ville adskille sig fra hinanden på andre punkter. Interviewene analyseres gennem 'Interpretative Phenomenological Analysis', og herigennem forstås analysen som kontekstualiseret i tid og rum, samt af forskers egne forforståelser.

Første del af specialets analyse understøttede på mange områder den eksisterende forskning. Dog pegede resultaterne her på en udbygget, kvalitativ forståelse af de faktorer der vurderes afgørende for informanternes oplevelse af trivsel. Disse faktorer udgjorde fire undertemaer: minoritetsstress som nonbinær, forhold til egen krop, forhold til eget køn og aktivisme som beskyttende faktor. Disse undertemaer resulterede ydermere i flere kategorier, der aktivt undersøgte hvordan

hvert undertema spillede ind i informanternes oplevelse af trivsel. Hvert undertema betragtes ydermere i analysens første del, som en delvis forståelse af det overordnede tema, som overraskende viste sig at være "Identitet og trivsel". Denne opdagelse udgjorde et særligt relevant perspektiv, i og med at sammenfletning af disse to begreber, ikke aktivt belyses i tidligere forskning. Det vakte også undertegnedes nysgerrighed.

Denne nysgerrighed udmundede i analysens anden del. Her har jeg aktivt forsøgt at forstå sammenhængen mellem identitet og trivsel nærmere, gennem et teoretisk perspektiv. Her fremkom det, at ikke blot den 'eksisterende' (køns)identitet var afgørende for trivsel, men også *udviklingen* af denne identitet havde stor betydning for informanternes oplevelse af trivsel. Dette aspekt blev belyst, ved at forstå denne identitetsudvikling som en dynamisk og evigt igangværende proces, som præsenteres for omverdenen på unikke, individuelle måder – farvet af erfaringer og omgivelser. Her bidrog Komatsus (2019) teori om det præsentationelle selv, til at forstå hvordan præsentationen af kønsidentitet afgøres af kontekst og miljø. Til at forstå dette miljø nærmere og hvordan det får præcis betydning for det nonbinære individs oplevelse af trivsel samt udvikling og følelse af identitet, tilrettelagdes en specifik forståelse af Winnicotts (1960) teorier angående det sande og falske selv, samt individuel kreativitet. Heraf fremgik det, at udviklingen af kønsidentitet er en tredelt proces, bestående af egen indre oplevelse af køn, fornemmelse og samspil med egen krop og præsentation af kønsidentitet. Hvordan omverdenen reagerer på individets kønsidentitetsudvikling samt hvordan denne reaktion integreres i det nonbinære individ, har afgørende betydning for deres oplevelse af trivsel.

Slutteligt sammenflettes analyserne i et bredere perspektiv, for at markere tydeligt hvor og hvordan de to analyser komplimenterer hinanden, samt hvor indeværende speciale bidrager med ny viden. Diskussionen udmundede i en metodekritisk refleksion, som efterfulgtes af relevante perspektiver på området. Her fremhæves særligt, hvordan en undersøgelse med forældre til nonbinære trans personer, potentielt vil kunne bidrage med uddybet forståelse, af de udfordringer der opstår i familien.

Specialet fandt flere lovende perspektiver, når det kommer til den videre udforskning af nonbinære trans personers oplevelse af trivsel. På trods af, at der ikke identificeres specifikke interventionsmetoder, vurderes det at indeværende undersøgelse kan danne *grundlaget* for en udbygget forståelse for nonbinære trans

personer, og at denne forståelse potentielt kan medvirke til mere effektiv, klinisk praksis.

8. Referencer

- American Psychiatric Association (2013) Gender Dysphoria, in Diagnostic and Statistical. Manual of Mental Disorders. Washington, DC
- American Psychiatric Association. (2015). Guidelines for Psychological Practice with Transgender and Gender Nonconforming People. Washington, DC: American Psychologist, 70(9), 832-864.
- Amnesty. (2016). Transordbog. https://amnesty.dk/media/2267/a6_amnesty_trans_ordbog_fogra29unc.pdf Fundet p.: <https://amnesty.dk/emner/lighed/transrettigheder>
- Andersen, H. & Koch, L. (2015). Hermeneutik og Fænomenologi. In: Jacobsen, Lippert-Rasmussen & Nedergaard (red)(2015). Videnskabsteori. I statskundskab, sociologi og forvaltning. Hans Reitzels Forlag
- Ashworth, P. (2008). Conceptual foundations of qualitative psychology. In: Smith, J. (red)(2008). Qualitative Psychology. A practical Guide to Research Methods. Sage Publications.
- Auerbach, C. (1991). Development of the True Self: a Semiotic Analysis. *Psychoanalysis and contemporary thought* 14.1: 109–142. Print.
- Benjamin W. Vincent (2018) Studying trans: recommendations for ethical recruitment and collaboration with transgender participants in academic research, *Psychology & Sexuality*, 9:2, 102-116, DOI: 10.1080/19419899.2018.1434558
- Bettinger, T.V. (2010). Ethical and Methodological Complexities in Research Involving Sexual Minorities. *New horizons in adult education & human resource development* 24.1: 43–58. Web.
- Bouman, W. P., Davey, A., Meyer, C., Witcomb, G. L., & Arcelus, J. (2016). Predictors of psychological well-being among trans individuals. *Sexual and Relationship Therapy*, 31(3), 357–373. doi:10.1111/jsm.12681
- Brinkmann, S. (2015). Forståelse og fortolkning. In: Jacobsen, Lippert-Rasmussen & Nedergaard (red)(2015). Videnskabsteori. I statskundskab, sociologi og forvaltning. Hans Reitzels Forlag
- Brinkmann, S. (2012). Kvalitativ udforskning af hverdagslivet. (1. ed). København: Hans Reitzels Forlag

- Brinkmann, S. & Tangaard, L. (2015). Kvalitative metoder, tilgange og perspektiver: en introduktion. In: Brinkmann, S. & Tangaard, L. (2015). Kvalitative metoder. En grundbog. (2. ed). København: Hans Reitzels Forlag
- Chang, T.K., & Chung, Y.B. (2015) Transgender Microaggressions: Complexity of the Heterogeneity of Transgender Identities, *Journal of LGBT Issues in Counseling*, 9:3, 217-234, DOI: 10.1080/15538605.2015.1068146
- Ciszek EL. Activist strategic communication for social change: A transnational case study of lesbian, gay, bisexual, and transgender activism. *J Commun* 2017;67:702-18.
- Clark, B.A., Veale, J.F., Townsend, M., Frohard-Dourlent, H. & Saewyc, E. (2018) Non-binary youth: Access to gender-affirming primary health care, *International Journal of Transgenderism*, 19:2, 158-169, DOI: 10.1080/15532739.2017.1394954
- Collins, Patricia. H. (2002). *Black feminist thought: Knowledge, consciousness, and the politics of empowerment*. New York: Routledge.
- Dhejne & Giraldi (2019). Kønsinkongruens. In: Graugaard, Giraldi & M.hl (red.)(2019). *Sexologi. Faglige perspektiver på sexualitet*. Munksgaard
- Driskill, Qwo-Li. *Asegi Stories Cherokee Queer and Two-Spirit Memory* . Tucson: The University of Arizona Press, 2016. Print.
- Durbeej, N., Abrahamsson, N., Papadopoulos, F.C., Beijer, K., Salari, R. % Sarkardi, A. (2019). Outside the Norm: Mental Health, School Adjustment and Community Engagement in Non-Binary Youth. *Scandinavian journal of public health*: 1403494819890994–1403494819890994. Web.
- Ehrensaft, D. (2011). Boys will be girls, girls will be boys: Children affect parents as parents affect children in gender nonconformity. *Psychoanalytic Psychology*, 28(4), 528–548.
- Fiani, C. N., & Han, H. J. (2018). Navigating identity: Experiences of binary and non-binary transgender and gender non-conforming (TGNC) adults. *International Journal of Transgenderism*, 1–14. doi:10.1080/15532739.2018.1426074
- Flick, U. (2018). *An Introduction to Qualitative Research*. (6. Ed). London, UK: Sage Publications

- Frisch, M., Moseholm, E., Andersson, M., Andersen, J. B. & Graugaard, C. (2019) Sex i Danmark. Nøgletal fra projekt SEXUS 2017-2018. SSI & AAU. [Kap. 4 & 11]
- Giraldi, A. (2020). Mental Health and Gender Dysphoria – Why Does It Matter? *Acta psychiatrica Scandinavica* 141.6: 483–485. Web.
- Gomez-Gil, E., Zubiaurre-Elorza, L., Esteva de Antonio, I., Guillamon, A., & Salamero, M. (2014). Determinants of quality of life in Spanish transsexuals attending a gender unit before genital sex reassignment surgery. *Quality of Life Research*, 23(2), 669–676. doi:10.1007/s11136-013-0497-3
- Harrison, J., Grant, J., & Herman, J. L. (2012). A gender not listed here: Genderqueers, Gender Rebels, and OtherWise in the National Transgender Discrimination Survey. *LGBTQ Public Policy Journal at the Harvard Kennedy School*, 2(1), 13–24.
- Hendricks, M.L., Testa, R.J. & Roberts, M.C. (2012) A Conceptual Framework for Clinical Work With Transgender and Gender Nonconforming Clients: An Adaptation of the Minority Stress Model. *Professional psychology, research and practice* 43.5 (2012): 460–467. Web.
- James M.I. & Meezan, W. (2003) Applying Ethical Standards to Research and Evaluations Involving Lesbian, Gay, Bisexual, and Transgender Populations, *Journal of Gay & Lesbian Social Services*, 15:1-2, 181-201, DOI: 10.1300/J041v15n01_12
- Jones T., & Hillier, L. (2013). Comparing trans-spectrum and samesex-attracted youth in Australia: increased risks, increased activisms. *J LGBT Youth*;10:287-307.
- Jones T, Smith E, Ward R, et al. (2016). School experiences of transgender and gender diverse students in Australia. *Sex Education*;16:156-71.
- Jones, B.A., Bouman, W.P., Haycraft, E. & Arcelus, J. (2019). Mental Health and Quality of Life in Non-Binary Transgender Adults: a Case Control Study. *The international journal of transgenderism* 20.2-3: 251–262. Web.
- Jørgensen, Per Schultz. (2020): *trivsel i Den Store Danske* på lex.dk. Hentet 25. maj 2021 fra <https://denstoredanske.lex.dk/trivsel>
- Klein A. & Golub, S.A. (2016). Family Rejection as a Predictor of Suicide Attempts and Substance Misuse Among Transgender and Gender Nonconforming

- Adults. *LGBT Health*. (3):193-9. doi: 10.1089/lgbt.2015.0111. Epub 2016 Apr 5. PMID: 27046450.
- Komatsu, K. (2019). *Meaning-Making for Living The Emergence of the Presentational Self in Children's Everyday Dialogues*. 1st ed. Cham: Springer International Publishing, 2019. Web.
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2015). *Interview. Det kvalitative forskningsinterview som håndværk*. (3. ed), København: Hans Reitzels Forlag
- Langdridge, D. (2007). *Phenomenological Psychology: Theory, Research and Method*. Harlow: Pearson Education.
- Lincoln, Y. S., & Guba, E. (1985). *Naturalistic Inquiry*. Newbury Park, California: SAGE Publications, Inc. (pp. 110-128; 289-331)
- Leick, G. (1994). New York: Routledge.
- Losty, M. & O'Connor, J. (2018) Falling outside of the 'nice little binary box': a psychoanalytic exploration of the non-binary gender identity, *Psychoanalytic Psychotherapy*, 32:1, 40-60, DOI: [10.1080/02668734.2017.1384933](https://doi.org/10.1080/02668734.2017.1384933)
- Meyer, I. H. (2003). Prejudice, social stress, and mental health in lesbian, gay, and bisexual populations: Conceptual issues and research evidence. *Psychological Bulletin*, 129, 674–697. doi:10.1037/0033-2909.129.5.674
- Meyer, I. H. (2015). Resilience in the study of minority stress and health of sexual and gender minorities. *Psychol. Sex. Orientat. Gen. Divers.* 2, 209–213. doi: 10.1037/sgd0000132
- Monro, S. (2019). Non-binary and genderqueer: An overview of the field. *International Journal of Transgenderism*, 1–6. doi:10.1080/15532739.2018.1538841
- Nadal, K. L., Skolnik, A., & Wong, Y. (2012). Interpersonal and systemic microaggressions toward transgender people: Implications for counseling. *Journal of LGBT Issues in Counseling*, 6(1), 55–82. doi:10.1080/15538605.2012.648583
- Namaste, V. (2011). *Sex change, social change: Reflections on identity, institutions, and imperialism*. Toronto: Women's Press.
- Robertson, Carol E. "The Mahu of Hawai'i." *Feminist studies* 15.2 (1989): 312–. Web.

- Reisner, S.L. & Hughto, J.M.W. (2019) Comparing the Health of Non-Binary and Binary Transgender Adults in a Statewide Non-Probability Sample. *PLoS one* 14.8: e0221583–e0221583. Web.
- Rimes, K. A., Goodship, N., Ussher, G., Baker, D., & West, E. (2017). Non-binary and binary transgender youth: Comparison of mental health, self-harm, suicidality, substance use and victimization experiences. *International Journal of Transgenderism*, 1–11. doi:10.1080/15532739.2017.1370627
- Scandurra, C., Amodeo, A. L., Valerio, P., Bochicchio, V., and Frost, D. M. (2017). Minority stress, resilience, and mental health: a study of Italian transgender people. *J. Soc. Issues* 73, 563–585. doi: 10.1111/josi.12232
- Scandurra, C., Bochicchio, V., Amodeo, A.L., Esposito, C., Valerio, P., Maldonato, N.M., Bacchini, D. & Vitelli, R. (2018) Internalized Transphobia, Resilience, and Mental Health: Applying the Psychological Mediation Framework to Italian Transgender Individuals.” *International journal of environmental research and public health* 15.3: 508–. Web.
- Singh AA, Meng SE and Hansen AW. (2014). I Am My Own Gender: resilience strategies of trans youth. *J Counsel Dev*;92:208-18.
- Smith, J. A., & Osborn, M. (2008). Interpretative phenomenological analysis. In J. A. Smith (Ed.), *Qualitative psychology: A practical guide to research methods* (pp. 51–80). SAGE Publications, Inc.
- Smith, J. A., Flowers, P. & Larkin, M. (2009). *Interpretative Phenomenological Analysis. Theory, Method and Research*. SAGE Publications, Inc.
- Spivey, Leigh A & Prinstein, M.J. (2019). A Preliminary Examination of the Association Between Adolescent Gender Nonconformity and Suicidal Thoughts and Behaviors. *Journal of abnormal child psychology* 47.4707–716. Web.
- Surace, T., Fusar-Poli, L., Voza, L., Cavone, V., Arcidiacono, C., Mammano, R., Basile, L., Rosolico, A., Bisicchia, P., Caponnetto, P., Signorelli, M.S. & Aguglia, E. (2029). Lifetime Prevalence of Suicidal Ideation and Suicidal Behaviors in Gender Non-Conforming Youths: a Meta-Analysis. *European child & adolescent psychiatry*: n. pag. Web.
- Sørensen, A. (2012). Kritisk teori. In M.H. Jacobsen, K. Lippert-Rasmussen & P. Nedergaard (Eds.), *Videnskabsteori i statskundskab, sociologi og forvaltning*. (2. ed., pp. 245-286). København: Hans Reitzels Forlag.

- Thorne, N., Witcomb, G.L., Nieder, T., Nixon, E., Yip, A. & Arcelus, J. (2019). A Comparison of Mental Health Symptomatology and Levels of Social Support in Young Treatment Seeking Transgender Individuals Who Identify as Binary and Non-Binary. *The international journal of transgenderism* 20.2-3: 241–250. Web
- Truszczynski, N., Singh, A.A. & Nathan Hansen (2020): The Discrimination Experiences and Coping Responses of Non-binary and Trans People, *Journal of Homosexuality*, DOI: 10.1080/00918369.2020.1855028
- Vincent, B. (2019). Breaking down barriers and binaries in trans healthcare: The validation of nonbinary people. *International Journal of Transgenderism*, 1–6. doi:10.1080/15532739.2018.1534075
- Webb, A., Matsuno, E., Budge, S., Krishnan, M. & Balsam, K. (u.å.) Non-binary Gender Identities. Fact Sheet. APA Division
- Weinhardt, L.S., Xie, H., Wesp, L.M., Murray, J.R., Apchemengich, I., Kioko, D., Weinhardt, C.B. & Cook-Daniels, L. (2019). The Role of Family, Friend, and Significant Other Support in Well-Being Among Transgender and Non-Binary Youth, *Journal of GLBT Family Studies*, 15:4, 311325, DOI: [10.1080/1550428X.2018.1522606](https://doi.org/10.1080/1550428X.2018.1522606)
- Winnicott, D. W. (1960). Ego distortion in terms of true and false self. In D. W. Winnicott (1965) *Maturational processes and the facilitating environment*. Madison, CT: International Universities Press.
- Winnicott, D.W. (1965). *The maturational processes and the facilitating environment*. Madison, CT: International Universities Press.
- Zimman, L. (2017). Transgender language reform: Some challenges and strategies for promoting trans-affirming, gender-inclusive language. *Journal of Language and Discrimination*, 1(1), 84–105.

8.1. Internetkilder

- American Psychological Association. (2017). *Ethical Principles of Psychologists and Code of Conduct*. Fundet på: fra <https://apa.org/ethics/code/ethics-code-2017.pdf> (Tilgået d. 2/4-2021)
- Chokshi, N. (2016) Why Merriam-Webster added 'cisgender,' 'genderqueer' and 'Mx.' to the dictionary *The Washington Post*. Fundet på.:

- <https://www.washingtonpost.com/news/arts-and-entertainment/wp/2016/04/26/why-merriam-webster-added-cisgender-genderqueer-and-mx-to-the-dictionary/> (Tilgået d. 15/4-2021)
- Ethiske principper for nordiske psykologer (2018) In Dansk Psykolog Forenings Regelsæt 2018-2021. Fundet på: <http://www.dp.dk/etiske-principper-for-nordiske-psykologer/> (Tilgået d. 2/4-2021)
- Feilberg, C. (2014). Dannelsen af en psykologisk og videnskabelig habitus hos psykologistuderende. (Ph.d-afhandling, Roskilde Universitet, Roskilde, Denmark) Fundet på: http://www.livsverden.dk/pub/Feilberg_C_2014_Dannelsen_af_habitus.pdf (Tilgået d. 2/4-2021) (pp. 13-71; 130-160)
- Hormonbehandling med Kvindelige Kønshormoner (2020, Juli). Rigshospitalet Center for Kønsidentitet. Fundet på: <https://publikationer.regionh.dk/pdf/full-21646/hormonbehandling-med-kvindelige-koenshormoner.pdf> (Tilgået d. 15/4-2021)
- Hormonbehandling med Mandlige Kønshormoner (2020, Juli). Rigshospitalet Center for Kønsidentitet. Fundet på: <https://publikationer.regionh.dk/pdf/full-21647/hormonbehandling-med-mandlige-koenshormoner.pdf> (Tilgået d. 15/4-2021)
- Kristensen, K. (2016). Danmark fjerner transkønnethed fra sygdomsliste. Information. Fundet på: <https://www.information.dk/indland/2016/12/danmark-fjerner-transkoennethed-sygdomsliste> (Tilgået d. 15/4-2021)
- LGBT Danmark (2015). LGBT Ordbog. København: LGBT Danmark. Fundet på: <http://lgbt.dk/ordbog/koensdysfori/> (Tilgået d. 15/4-2021)
- LGBTsundhed (2020) Minoritetsstress. LGBTsundhed.dk. Fundet på: <http://lgbtsundhed.dk/minoritetsstress/> (Tilgået d. 5/5-2021)
- Sundhedsstyrelsens (2020) Retningslinjer for Covid19: Fundet på: <https://www.sst.dk/da/corona> (Tilgået d. 15/4-2021)

Appendix

Tabel 1: Eksempel på initielle temaer fra transskription af Jackies interview

Side	Linje	Initielle temaer
8	1	Latterliggørelse og negative beskrivelser
5	32	Fejlkønning
6	23	Fejlkønning som våben
4	1	Grænseoverskridelser
3	22	Mikroaggressioner i gymnasiet
7	6	Aggressiv undskyldning
6	29	Verbalt overgreb

Noter: Bemærk at dette blot er et uddrag af de initielle temaer der viste sig, ved transskriptionen af Jackies interview

Tabel 2: Eksempel på temaer og kategorier med udgangspunkt i transskriptionerne

Undertema	Kategorier	Side	Linje	Initielle tema
Minoritetsstress	Mikroaggressioner	8	1	Latterliggørelse og negative beskrivelser
		5	32	Fejlkønning
		6	23	Fejlkønning som våben
		4	1	Grænseoverskridelser
		3	22	Mikroaggressioner i gymnasiet
		7	6	Aggressiv undskyldning
		6	29	Verbalt overgreb
	27	22	Online 'mobning'	
	At springe ud	5	15	Ikke sprunget ud mange steder
		5	23	Ikke sprunget ud på studie
		14	18	Performer en anden kønsidentitet
		8	15	Frygt for at springe ud
		5	17	Akavet at springe ud
5		28	Tvunget til at springe ud	
6	2	Er folk værd at springe ud overfor?		
10	2	Frygten for at 'snyde' folk		
20	3	Skal altid forklare		

Noter: Tabellen illustrerer kun et uddrag af temaer og kategorier. Tabellen er farvekodet, hvor grøn angiver uddrag fra Jackies interview, og orange angiver uddrag fra Peters interview

Tabel 3: Temaerne i specialet

Overordnet tema	Undertema	Kategorier
Identitet og trivsel	Minoritetsstress som nonbinær	Modstand på eksistens Mødet med systemet Fremmedgørelse og isolation At være anderledes At springe ud Mikroaggressioner Familieforhold
	Forhold til egen krop Forhold til eget køn	Oplevelse af egen kønsidentitet At være nonbinær 'nok'
	Aktivisme som beskyttende faktor	

Bilag 1: Rekrutteringsopslag

Kære alle

Mit navn er Charlotte og jeg er psykologistuderende på Aalborg Universitet, og læser på sidste år af uddannelsen. Jeg har været i praktik på Sexologisk Center i Aalborg og ifølge med denne praktik, er jeg blevet særligt interesseret i tematikker, vedrørende non-binære transpersoners trivsel. Netop dette aspekt ønsker jeg derfor at undersøge nærmere i mit speciale. Jeg er nysgerrig på, hvordan oplevelsen af emotionel og social støtte fra familie, venner og andre nærtstående relationer, kan spille ind på non-binære transpersoners oplevelse af trivsel, samt hvordan binære samfundsnormer og forståelser ift. køn, opleves for non-binære transpersoner i Danmark.

Jeg søger derfor voksne individer over 18 år, som identificerer sig som non-binære og ønsker at fortælle om deres oplevelser i et interview. Du skal kunne afsætte cirka en time til interviewet. Interviewet vil foregå online, og vi er derfor ikke afhængige af, at du befinder dig nær Aalborg :-)

Alle informationer behandles fortroligt og i overensstemmelse med persondataloven, og interviewet anonymiseres, så individuelle personer ikke kan identificeres.

Kunne dette være interessant for dig eller én du kender, så må du meget gerne kontakte mig på mail: [REDACTED]

Har du yderligere spørgsmål, så tøv endelig ikke med at stille dem :-)

De bedste hilsner
Charlotte

Bilag 2: Interviewguide – speciale vedr. Nonbinæres trivsel

Forskningshypoteser	Tema	Spørgsmål
Briefing		Samtykke til at optage Først og fremmest sætter jeg stor pris på din deltagelse i mit speciale. Det her interview vil være en snak om dine oplevelser og erfaringer med at have en non-binær kønsidentitet. Interviewets fokus vil være din trivsel, og derfor skal du være opmærksom på, at jeg nok også kommer til at spørge ind til ting, som til dels kan gøre lidt ondt at tale om. Jeg håber at du vil være med trods det, og jeg vil bestræbe mig på, at gøre det til en god oplevelse for dig.
Non-binær kønsidentitet og trivsel	Generel oplevelse	Hvad er din oplevelse med at være non-binær?
Den høje prævalens af psykisk mistrivsel hos non-binære er delvist influeret af manglende social støtte	Minoritetsstress	Hvordan oplever du, at du bliver behandlet på baggrund af din kønsidentitet, i de miljøer du begår dig i? - Studie/arbejde? - Fritidsaktiviteter? - LBGT+ miljøet? - Sundhedssystemet? Samfundet generelt?
	Forventning om diskrimination/afvisning	Kan du godt nogle gange frygte, at du bliver afvist eller diskrimineret imod, på baggrund af din kønsidentitet, allerede inden det er sket? Eller er du afslappet og tryk i dit møde med andre og nye mennesker? I hvilke scenarier frygter du mest diskrimination/afvisning?

	Tilknytningssvigt	Har du, på baggrund af din kønsidentitet, oplevet dig afvist af din familie på noget tidspunkt? Eller af: - Dine børn? - Perifære familie? - Venner? - Studiekammerater/kollegaer ? - I romantiske relationer/datinglivet? Hvordan oplevede du denne afvisning? Hvordan vil du beskrive dit forhold til din familie?
	Ensomhed	Jeg kan se ud af de her tal fra SEXUS rapporten, at mange non-binære mennesker føler sig ensomme til tider. Er det noget du kan genkende? - Hvorfor/hvorfor ikke? Kan det være ensomt, ikke at kunne spejle sig i sin nære familie?
	Beskyttende faktorer (socialt)	Er der nogen mennesker i dit liv, som er særligt gode til at støtte dig? Hvilke andre oplevelser, mennesker eller aktiviteter føler du har støttet dig i dit liv?
	Internaliseret transfobi	Hvordan oplever du samfundets binære normer ift. Køn? - Har disse normer påvirket dig og din egen opfattelse og forståelse af køn? Hvordan vil du beskrive din families forståelse af køn? - Hvordan har denne forståelse påvirket dig? Er du påvirket af negative tanker omkring din egen kønsidentitet?

Den høje prævalens af psykisk mistrivsel hos non-binære er delvist influeret af kropsdysmorfofobi og/eller kønsdysfori	Forhold til egen krop	Hvordan vil du beskrive dit forhold til din egen krop? Er der aktiviteter du undgår at gøre, fordi det gør dig utilpas med/i din krop? - Sport? - At gå i offentlige rum/udenfor? At deltage i fritidsaktiviteter?
	Forhold til tildelt køn	Har du, eller har du oplevet et udpræget ubehag med det køn du er blevet tildelt ved fødsel? - Har du/eller har du haft kønsdysfori?
	Behandling af kønsdysfori (samtale, kirurgi, hormoner)	Har du modtaget nogen behandling for kønsdysfori? - Hvordan virkede det for dig? - Hvad håber du på behandlingen vil hjælpe dig med? - Er der noget behandling, du kunne tænke dig, men som du ikke allerede er blevet tilbudt?
	Beskyttende faktorer	Er der ting ved din krops udseende som gør dig glad? - Er der noget din krop kan, som gør dig stolt over dig selv? - Er der nogen i dit liv, som du oplever, kan lide din krop som den er?
Debriefing		Hvordan har du haft det med dette interview? Er der noget du synes jeg mangler at spørge dig om? Hvis du skulle sætte fingeren på ét eller to af de ting vi har talt om, som det mest afgørende for din trivsel (eller mangel på samme), hvilke ville det så være?

Bilag 3: Samtykkeerklæring

Samtykkeerklæring – Speciale vedr. Non-binære transpersoners trivsel

Formålet med denne undersøgelse er, at undersøge non-binære transpersoner i Danmarks trivsel.

Jeg har forstået, at jeg frit og på ethvert tidspunkt kan stille spørgsmål, der måtte falde mig ind vedrørende specialet og de metoder, den studerende tager i anvendelse. Jeg har forstået, at jeg kan tage kontakt til Charlotte på et hvilket som helst tidspunkt, via telefonnummer eller e-mail, som det fremgår nederst på denne side.

Jeg har forstået, at alle data, som den studerende uddrager fra interview til brug i specialet, ikke under nogen omstændigheder vil indeholde navne eller andre identificerbare karakteristika. Jeg har forstået, at min anonymitet vil blive beskyttet, og at alle informationer, jeg stiller til rådighed, vil være fortrolige.

Min deltagelse i dette projekt og interview er frivillig, og jeg har ret til at sige nej til at deltage i interviewet. Jeg kan frit vælge ikke at svare på nogle eller alle spørgsmål uden nogen konsekvenser. Jeg kan på et hvilket som helst tidspunkt stoppe interviewet uden nogen konsekvenser.

Jeg er indforstået med, at interviewet optages, og at disse optagelser slettes, når specialet er færdigt. Jeg har forstået, at optagelserne og specialet vil blive opbevaret sikkert og forsvarligt.

Jeg giver hermed mit samtykke til at blive interviewet og dermed deltage i specialet

Ja _____ Nej
_____
(underskrifter på ALLE linjer ved enten Ja eller ved
Nej)

Jeg giver hermed min tilladelse til at interviewet optages

Ja _____ Nej
_____

Deltager _____(Blokbogstaver) Dato
_____

Studerende _____(Blokbogstaver) Dato
_____

Kontakt:

Charlotte Amalie Stevang

_____

Bilag 4: Transskriptionsguide

/	angiver overlappning
(...)	angiver længere pause
<i>Ord</i>	kursiv angiver særlig betoning
ORD	store bogstaver angiver særlige kraftige lyde
(.)	lille pause mellem ytringer
[]	transskriberende kan ikke høre hvad der bliver sagt
(ord)	angiver transskriberendes beskrivelser
I2	angiver at informanten taler
F	angiver at forsker taler